

Европейський
Союз

Навчайся в Європі!

Освітні програми, гранти та стипендії Європейського Союзу та держав-членів ЄС

Ви можете отримати інформацію та буклети про ЄС українською мовою за такою адресою:

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

101, вул. Володимирська, м. Київ, 01033, Україна

тел.: +38 (044) 390-80-10, факс: +38 (044) 390-80-15

e-mail: delegations-ukraine@eeas.europa.eu

delegations-ukraine-press@eeas.europa.eu (відділ преси та інформації)

<http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine>

<http://europa.eu>

Facebook: <http://www.facebook.com/EUDelegationUkraine>

Twitter: <http://twitter/EUDelegationUA>

Київ, Представництво ЄС в Україні, 2015

ISBN 978-92-9238-257-5

doi: 10.2871/521954

© Європейський Союз, 2015

Друк з дозволу Представництва ЄС в Україні

Друк ТОВ «Август Трейд», березень 2015

92 стор. 150x210 мм

Надруковано в Україні

папір крейдований, не містить хлору

Навчайся в Європі!

Освітні програми, гранти та стипендії
Європейського Союзу
та держав-членів ЄС

2014 – 2020

Європейський Союз і сфера освіти	3
Освітня програма Європейського Союзу Еразмус+: стипендії для навчання та короткострокового обміну	6
Коледж Європи	9
Вища освіта у державах-членах Європейського Союзу	
Австрія	10
Бельгія	15
Болгарія	18
Греція	20
Данія	22
Естонія	25
Ірландія	27
Іспанія	30
Італія	33
Кіпр	36
Латвія	38
Литва	40
Люксембург	42
Мальта	44
Нідерланди	46
Німеччина	49
Польща	54
Португалія	58
Румунія	62
Словаччина	64
Словенія	67
Сполучене Королівство	70
Угорщина	74
Фінляндія	77
Франція	80
Хорватія	84
Чеська Республіка	86
Швеція	88

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ І СФЕРА ОСВІТИ

Європейський Союз – це об'єднання 28 країн, які разом працюють задля миру і добробуту їхніх громадян. Своїх цілей вони досягають через дедалі тіснішу інтеграцію у різних сферах. У деяких із них Євросоюз уже сьогодні подібний до єдиної держави. Наприклад, у тому, що стосується сільського господарства або конкуренції. Ці сфери регулюються загальноєвропейськими законами та нормами, дотримання яких пильно відстежує Європейська Комісія.

Водночас низка сфер належать до виняткової компетенції держав-членів. Серед них і освіта. Проте роль Європейського Союзу в ній велика й дедалі вагоміша. ЄС координує освітні процеси у державах-членах, допомагає їм ділитися кращим досвідом, сприяє освітній мобільності студентів і викладачів, підтримує партнерські зв'язки між вищими навчальними закладами різних країн. Із союзного бюджету фінансуються освітні програми, участь у яких можуть брати громадяни держав-членів та освітні установи.

Поєднання зусиль країн Євросоюзу в сфері освіти отримало значний поштовх 2000-го року, коли було ухвалено Лісабонську стратегію: широкую програму реформ, спрямовану на економічне зростання та зайнятість. У 2009 р. було прийнято стратегію європейського співробітництва у сфері вищої освіти та тренінгів, розраховану на період до 2020 р. Однією з освітніх цілей Євросоюзу є досягти, аби частка людей 30-34 років з вищою освітою сягала щонайменше 40%. Співробітництво в рамках ЄС в сфері освіти базується на спільному визнанні державами-членами того, що якісні знання й висока кваліфікація громадян ЄС є його надзвичайно цінним активом.

Євросоюз приділяє велике значення освітнім процесам не лише в 28 його державах-членах, а й у Європі в цілому. Свідченням цього є його увага до Болонського процесу – загальноєвропейської стратегії реформування вищої освіти. Вона зосереджується на трьох складових: переході вищих навчальних закладів на трициклову структуру (бакалавр-магістр-доктор); забезпеченні якості вищої освіти; визнання кваліфікацій та періодів навчання, здобутих студентами у різних вищих навчальних закладах Європи. Участь у Болонському процесі беруть нині 46 європейських держав, серед них і Україна.

ПОЧИНАЙТЕ ЗАЗДАЛЕГІДЬ

Якщо ви вже ствердилися в своїх планах отримати стипендію на навчання в Європейському Союзі, майте на увазі кілька речей.

Зазвичай заявки до європейських вищих навчальних закладів приймають у перші місяці року. Саме ж навчання (у разі позитивного рішення щодо заявки) розпочинається з вересня. Проте слід пам'ятати: процес визначення університету, програми, пошук супервайзера, підготовка пропозиції, з якою ви звернетесь до обраного вищого навчального закладу — все це займає багато місяців. Що раніше до часу подачі заявки ви почнете до цього готуватися, збирати інформацію про цікаві для вас стипендіальні програми, то більшими є ваші шанси на успіх.

Виберіть кілька програм, які становлять для вас потенційний інтерес з точки зору вашої спеціальності та кар'єрних перспектив після завершення навчання. Ознайомтеся з описом кожної, наприклад через її веб-сайт. Особливу увагу варто приділити змісту програми (він повинен відповідати вашим інтересам і очікуванням) та вимогам до кандидатів.

Зазвичай шанси на отримання стипендії високі, якщо ви:

- не змінюєте кардинально свою спеціалізацію, тобто подаєте документи на відповідну вашій попередній освіті програму;
- успішні у навчанні;
- добре володієте іноземними мовами;
- пишете дипломну роботу або досліджуєте актуальні наукові теми;
- отримані в Європі знання сприятимуть розвитку культурних, економічних або політичних відносин між країнами ЄС та Україною.

ПОШУК УНІВЕРСИТЕТІВ ТА ПРОГРАМ

Інтернет. Більшість університетів та інститутів мають власні веб-сайти з інформацією про навчальні курси та можливості навчання на них для іноземних студентів. Зазвичай на цих сайтах можна завантажити й відповідні рекламні проспекти.

Друзі та знайомі. Так зване «народне радіо» є одним із цінних джерел інформації про той чи інший університет чи програму, плюси та мінуси навчання там. Сміливіше використовуйте соціальні мережі: на заклик про консультації зазвичай охоче відгукуються.

Особистий візит. Якщо випаде нагода, обов'язково завітайте до університету чи інституту, який попередньо відібрали. Інформація з перших рук завжди найнадійніша.

Асоціації випускників. Існують асоціації чи клуби випускників освітніх програм або вищих навчальних закладів тої чи іншої країни. Вони також можуть бути джерелом практичної інформації. Наприклад:

Асоціація студентів та випускників Еразмус Мундус <http://www.em-a.eu>

Асоціація випускників вищих навчальних закладів Німеччини
<http://www.alumniportal-deutschland.org/en/start-page.html>

Портал для випускників вищих навчальних закладів Австрії

http://www.oead.at/welcome_to_austria/scholars_alumni/oead_alumni/EN

Щодо власне пошуку потрібного університету та програми, то є низка веб-сайтів із відповідними пошуковими системами. Ось деякі з них:

Програми для здобуття ступеню бакалавра <http://www.bachelorsportal.eu/>

Програми для здобуття ступеню магістра <http://www.mastersportal.eu/>

Програми для здобуття ступеню доктора <http://www.phdportal.eu/>

Короткотермінові навчальні курси <http://www.shortcoursesportal.eu/>

РЕТЕЛЬНО АНАЛІЗУЙТЕ ЗБРАНУ ІНФОРМАЦІЮ

Отже, ви провели попередній аналіз освітнього ринку ЄС на предмет відповідності вашим потребам. Після цього варто зосередитися на низці університетів і програм, які вас зацікавили – можна відібрати шість – вісім. Далі провести детальне дослідження кожної програми. На цьому етапі слід напряму зконтактувати з університетами чи інститутами. Зазвичай вони мають підрозділи, що працюють з потенційними іноземними студентами.

Ретельно порівняйте відібрані програми – вони можуть мати однакову назву, проте суттєво відрізнятися за змістом. Шукайте якомога більше інформації, пов'язаної з можливим навчанням: обов'язкові та факультативні дисципліни, час викладання кожної, кваліфікація викладачів тощо. Дізнайтеся про академічну підтримку, на яку можете розраховувати в тому чи іншому навчальному закладі: бібліотечні ресурси, доступ до Інтернет, наявність інституту наставників, розмір стипендій або відсоток плати на навчання, який там відшкодовують.

Уточнюйте питання щодо мови, розрахуйте принаймні приблизну вартість перебування на навчання, оцінюйте плюси та мінуси географічного розташування університету.

Проаналізуйте курс чи програму на предмет цінності їх для продовження вашої кар'єри.

ОРІЕНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ

Належним чином подані документи та їхня якість є найважливішими критеріями для ухвалення позитивного рішення щодо вашої заявки. Кожен вищий навчальний заклад має свої вимоги щодо цього, проте в головному вони тотожні. Нижче подаємо орієнтовний перелік документів, потрібних для заявки на навчання у європейських вищих навчальних закладах.

1. Копія диплому про вищу освіту з додатком або академічна довідка про прослухані курси та отримані оцінки. Ці документи мають бути перекладені на відповідну іноземну мову й нотаріально завірнені. Можливо, потрібно буде переклад резюме вашої дипломної роботи.

2. CV (резюме). Воно має містити вашу контактну інформацію, короткі відомості про отриману освіту, професійний досвід, знання іноземних мов і так далі. Зазвичай вимоги до змісту CV є на сайті програми. Якщо ні, то потрібну форму можна знайти в Інтернет або проконсультуватися щодо неї з компетентними в цьому людьми. Не насичуйте резюме незначною інформацією – вкажіть те вагомее, що справді може представити вас з кращого боку й відповідає вимогам кандидата на стипендію.

3. Есе (мотиваційний лист). Цьому документу приймальна комісія надає великого значення. Стандартний розмір листа – 500 слів. У ньому слід вказати свої академічні або професійні досягнення, після чого викласти аргументи на користь вашої участі в програмі. А саме: чому хочете навчатися у вибраній країні /університеті чи інституті; що конкретно бажаєте вивчати; як і де маєте намір застосувати отримані знання. Мотиваційний лист повинен засвідчити ваше вміння пояснювати, розмірковувати, переконувати та наводити аргументи. За ним має проглядатися ваша особистість.

4. Офіційне підтвердження знання іноземної мови. Наприклад IELTS або TOEFL для англійської, TCF / DELF / DALF – для французької тощо.

5. Рекомендації від викладачів по профільних предметах (одну – дві). Їх треба перекласти на іноземну мову, вони мають бути підписані викладачем із зазначенням його наукових ступенів, контактного телефону та адреси електронної пошти.

6. Копія закордонного паспорту, який повинен мати достатній термін дії (три місяці після передбачуваної дати завершення перебування в країні ЄС);

7. Інші важливі документи: підтвердження професійних стажувань, участі та перемог в наукових олімпіадах тощо.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЕРАЗМУС+: СТИПЕНДІЇ ДЛЯ НАВЧАННЯ ТА КОРОТКОСТРОКОВОГО ОБМІНУ

Еразмус+ – це програма Європейського Союзу на період 2014–2020 років, що підтримує проекти, партнерства, заходи і мобільність у сфері освіти, підготовки, молоді і спорту. Бюджет програми на 2014–2020 роки складає 14,7 млрд. євро. Серед інших напрямів, 60% бюджету всієї програми планується спрямувати на реалізацію мобільності.

За період з 2004 по 2014 роки близько 2000 українців отримали стипендії на навчання, стажування і викладання в країнах Європи за програмою Європейського Союзу Еразмус Мундус. З 2014 року нова програма ЄС – Еразмус+, напрям «Навчальна мобільність» пропонує українцям взяти участь в конкурсах академічних стипендій. Враховуючи успішність, популярність та широке визнання програми Еразмус Мундус у світі, при переході до нової програми Еразмус+, було вирішено зберегти бренд «Еразмус Мундус» (спільні магістерські програми Еразмус Мундус, спільні докторські програми Еразмус Мундус).

Разом з понад 150 країнами світу, Україна є однією з країн-партнерів програми Еразмус+. Країнами-членами програми виступають 28 держав-членів ЄС, Ісландія, Норвегія, Ліхтенштейн, Туреччина та Македонія.

Реалізація академічної мобільності в програмі відбувається за двома напрямками: ступенева мобільність і кредитна мобільність.

СТИПЕНДІАЛЬНІ ПРОГРАМИ ЄС

СПІЛЬНІ МАГІСТЕРСЬКІ ТА СПІЛЬНІ ДОКТОРСЬКІ ПРОГРАМИ ЕРАЗМУС МУНДУС

Програми ступеневої мобільності передбачають навчання в не менше ніж двох вищих навчальних закладах країн-членів програми Еразмус+, з отриманням ступеня магістра (для магістерських програм) або PhD (для докторських програм). Тривалість навчання складає один, півтора або два роки для магістерських програм і три роки для докторських програм.

ХТО МОЖЕ ВЗЯТИ УЧАСТЬ В КОНКУРСАХ СТИПЕНДІЙ?

Будь-яка особа незалежно від віку і статусу, яка має (незалежно від строку давності) або отримає до початку навчання ступінь бакалавра (для спільних магістерських програм) або ступінь магістра (для спільних докторських програм). На момент участі в конкурсі стипендій не обов'язково навчатися чи працювати у вищих навчальних закладах!

В рамках спільних магістерських програм також оголошуються конкурси для викладачів, дослідників з метою проведення ними дослідження або викладання в університетах Європи (чотири стипендії на програму).

РОЗМІР СТИПЕНДІЙ

Розмір стипендіальних пакетів – до 25 000 євро. Вони включають транспортні витрати, витрати на навчання, реєстрацію, медичне страхування і стипендію в розмірі 1000 євро на місяць для стипендіатів магістерських програм і більше 2000 євро на місяць для стипендіатів докторських програм.

ЯК ЗНАЙТИ ІНФОРМАЦІЮ?

Слід мати на увазі, що подання документів на стипендіальні конкурси Еразмус+, Еразмус Мундус відбуваються не в окремі університети чи країни, а на конкретні навчальні програми.

Конкурси тривають з вересня по січень кожного року.

Перелік спільних магістерських програм Еразмус Мундус
http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/results_compendia/selected_projects_action_1_master_courses_en.php

Перелік спільних докторських програм Еразмус Мундус (останні конкурси у 2017 році)
http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/results_compendia/selected_projects_action_1_joint_doctorates_en.php

ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЯКІ ПОДАЮТЬСЯ НА КОНКУРСИ

В рамках одного конкурсу одна особа може подати документи на не більше ніж три програми. Перелік документів розміщується на веб-сайті обраної програми і зазвичай включає копії дипломів та додатків до них з перекладом, мотиваційний лист, есе або дослідницьку пропозицію, сертифікат про знання мови, рекомендаційні листи, копію дійсного закордонного паспорта тощо.

КРЕДИТНА МОБІЛЬНІСТЬ

Програми кредитної мобільності передбачають короткострокові програми навчання (3-12 міс) для українських бакалаврів, магістрів, аспірантів, докторантів з повним визнанням отриманих компетентностей та результатів навчання; а також короткострокові стажування/викладання (1 тиждень – 2 міс) для викладачів та співробітників університетів.

ХТО МОЖЕ ВЗЯТИ УЧАСТЬ В КОНКУРСАХ СТИПЕНДІЙ?

В рамках конкурсів, що оголошуються партнерствами Еразмус Мундус (останні конкурси – у 2015 році) можуть брати участь студенти, викладачі, співробітники ВНЗ незалежно від того, чи є ці ВНЗ членами партнерства.

Для проектів кредитної мобільності за програмою Еразмус+ (початок конкурсів восени 2015

року) – ставати учасниками конкурсів зможуть студенти і викладачі тільки тих ВНЗ, що є членами партнерств.

ДЕ ШУКАТИ ІНФОРМАЦІЮ?

Інформація щодо конкурсів, що оголошуються партнерствами Еразмус Мундус, розміщується на веб-сайтах партнерств.

Перелік партнерств Еразмус Мундус за участі ВНЗ України:

- MID (<http://www.utu.fi/en/sites/mid/Pages/home.aspx>)
- HERMES (www.erasmusmundus-hermes.uoa.gr)
- MEDEA (<http://www.ema2-medea.com>)
- HUMERIA (<http://humeria.eu>)
- EMINENCE (<http://mundus.amu.edu.pl/EMINENCE>)
- EMINENCE II (<http://mundus.amu.edu.pl/EMINENCEII>)
- EMBER (<http://ember.us.es>)
- EUROEAST (www.euroeast.polito.it)
- IANUS II (<http://ianus.uaic.ro/ianusII>)
- ALRAKIS II (<http://www.alrakis2.eu>)
- ACTIVE (<http://active.meil.pw.edu.pl>)
- EFFORT (<http://erasmusmunduseffort.teithe.gr>)
- BACKIS (<http://www.wbackis.univ-montp2.fr>)
- INFINITY (<http://infinity.fa.ulisboa.pt>)
- ELECTRA (<http://www.electra-project.eu>)

Нові конкурси стипендій на кредитну мобільність в рамках програми Еразмус+ на 2016-2017 навчальний рік буде відкрито починаючи з літа 2015 року на основі угод між ВНЗ України та Європи. Інформацію про це можна отримати у відділах міжнародного співробітництва вищих навчальних закладів України.

ЯК ВЗЯТИ УЧАСТЬ В КОНКУРСІ?

Інформацію щодо правил участі в конкурсах стипендій розміщено на веб-сайтах програм. Процедура подання документів зазвичай є електронною і включає онлайн-заявку, рекомендаційні листи і документи, що підтверджують ваші академічні і професійні досягнення, мотивацію, рівень знання мови тощо.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Національний Еразмус+ офіс в Україні

01014, Київ, вул. Бастіонна, 9, пов. 8, тел. +38 (044) 332-26-45

office@erasmusplus.org.ua

<http://www.erasmusplus.org.ua>

Сторінка програми на сайті Єврокомісії

<http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus>

КОЛЕДЖ ЄВРОПИ

Коледж Європи було засновано 1949 року в Брюгге (Бельгія). Він вважається найстарішим й одним із найпрестижніших вищих навчальних закладів із вивчення Європейського Союзу. Крім Брюгге, коледж має нині ще один кампус у Варшаві.

Коледж Європи - приватний навчальний заклад. Проте в українських студентів є можливість скористатися стипендіями для навчання за магістерськими програмами, які коледж щороку надає громадянам з держав-партнерів у рамках Європейської політики сусідства.

Європейські міждисциплінарні студії. Ця програма дозволяє студентам вивчити процес європейської інтеграції без обмеження рамками тих чи інших дисциплін і забезпечує їх глибокими знаннями про Європейський Союз. Програма приділяє велику увагу природі функціонування розширеного Євросоюзу та його відносинам із країнами-сусідами на сході та півдні.

Міжнародні відносини та дипломатичні студії. Програма надає специфічні знання про ЄС як про актора на міжнародній сцені, а також кваліфікацію стосовно міжнародних переговорів та дипломатії. Навчання спрямовано на широке розуміння зовнішніх відносин Євросоюзу. У рамках програми вивчається внутрішній процес ухвалення рішень в ЄС у ширшому контексті міжнародних відносин та дипломатії.

Європейські політичні та адміністративні студії. Ця програма забезпечує студентів широким розумінням інституцій та основних політик ЄС. Студенти вивчають також роль Союзу на міжнародному, національному та регіональному рівнях. Програма забезпечує, зокрема, підготовку студентів до кар'єри в європейських або національних державних органах, неурядових організаціях чи приватному секторі.

Європейські економічні студії. Програму спрямовано на студентів, які вже мають академічну економічну освіту. Програма готує її учасників до роботи в приватному секторі бізнесу, європейському, міжнародному чи національному державному секторах, а також у неурядових організаціях.

Європейське право. У рамках цієї програми студенти отримують ґрунтовні знання про економічні та конституційні аспекти права Європейського Союзу. Студенти вчать ідентифікувати особливості складних справ, їхню структуру, принципи, на яких виписано судові рішення, порівнювати справи між собою. Розвиток таких навичок необхідний для юристів, які мають намір спеціалізуватися на європейському праві.

Детальніше про умови й особливості вступу до Коледжу Європи та навчання:

www.coleurope.eu.

Прийом заявок на отримання стипендій для студентів із країн Європейської політики сусідства зазвичай розпочинається в кінці року і завершується в січні-лютому наступного (наприклад, термін для подачі заявок на 2015-16 навчальні роки спливає 3 лютого 2015-го).

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Австрійська Республіка (нім. Republik Österreich) – держава в Центральній Європі. Межує з Чехією, Словаччиною, Німеччиною, Угорщиною, Словенією, Італією, Швейцарією та Ліхтенштейном.

Австрія – федеративна республіка. Глава держави – федеральний президент (обирається прямим загальним голосуванням на 6 років). Глава федерального уряду – бундесканцлер. Уряду підпорядковуються поліція, армія та усі федеральні відомства.

Складається з 9 федеральних земель: Бургенланд, Відень, Верхня Австрія, Зальцбург, Каринтія, Нижня Австрія, Тіроль, Форарльберг і Штирія. Кожна земля має свої законодавчі збори й уряд. Основні принципи політичної системи: верховенство права, розмежування влади, демократія, лібералізм, федералізм, республіканська форма правління.

До Європейського Союзу Австрія приєдналася 1995 року.

Нині 22 австрійські державні університети, 10 приватних університетів і 3 теологічні вищі школи пропонують студентам широкий вибір можливостей для здобуття вищої освіти. Художню та мистецтвознавчу освіту можна отримати в 6 університетах мистецтв, де студенти вивчають музику, театр, кінематограф, живопис і прикладне мистецтво. Крім університетів, з 1993 року в Австрії діють 19 вищих спеціальних шкіл (Fachhochschulen). Випускники середніх шкіл можуть вступати до педагогічних коледжів та інститутів, а також до коледжів та інститутів з підготовки викладачів богослов'я.

Віденський університет (Universität Wien) – засновано в XIV столітті. Він найстаріший університет серед вишів німецькомовних країн, вважається найбільшим вищим навчальним і науковим закладом Австрії й одним з найбільших університетів в Центральній Європі. 15 факультетів університету розташовані в понад 60 будівлях на території Відня. В цьому університеті навчають більш як 200 спеціальностям. Там навчаються 90 тисяч студентів, з них 27% – іноземці.

столиця: **Відень**

загальна площа **83 870 км²**

грошова одиниця: **євро €**

офіційна мова: **німецька**

інші великі міста: **Грац, Лінц, Зальцбург, Іннсбрук**

населення: **8,5 млн. осіб**

домен інтернету: **.at**

час: **GMT+1**

тел. код: **+43**

державне свято: **26.10 – День ухвалення Закону про нейтралітет**

НАВЧАННЯ У АВСТРІЇ

За останнє десятиліття здобуття освіти в Австрії стало дуже популярним, вона один із лідерів міжнародного освітнього ринку. Тут щорічно навчається понад 160 000 іноземних студентів. Австрійська система вищої освіти поділяється на три сектори: університети та університети мистецтв; коледжі, в яких навчають викладачів і соціальних працівників; вищі школи.

Особливістю навчання в університетах Австрії є широкий профіль підготовки. Університет, як правило, дає загальні теоретичні знання. Практичні навички і здібності більшою мірою формуються у процесі трудової діяльності. У навчальному плані регламентується обсяг часу на обов'язкові дисципліни і дисципліни за вибором. Студент може самостійно формувати свою програму навчання.

Австрія приєдналася до Болонського процесу, тож в її університетах було запроваджено триступеневу систему освіти:

Перший ступінь вищої освіти: бакалавр (Bakkalaureus).

Другий ступінь вищої освіти: магістр, (Magister), дипломований інженер, (Diplom-Ingenieur).

Третій ступінь вищої освіти: доктор (Doktoratstudien).

Детальнішу інформацію про систему освіти в Австрії (зокрема інформацію про університети та вищі спеціальні школи (Fachhochschulen), а також про участь Австрії у європейських і міжнародних програмах академічного обміну можна знайти на інтернет-сайті Федерального міністерства освіти, мистецтва і культури Австрії: www.bmukk.gv.at та Федерального міністерства науки та досліджень Австрії: www.bmwf.gv.at

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Австрійський уряд, приватні організації та університети пропонують низку стипендій для іноземців. Як і в деяких інших країнах, в Австрії створено спеціальне агентство - Австрійська служба академічних обмінів ÖAD (Österreichische Austausch dienst), яка займається розподілом всіх грантів, що надаються іноземним студентам. Отож якщо ви зацікавлені в продовженні освіти в Австрії і хочете отримати фінансову підтримку, рекомендуємо відвідати інтернет-сайт <http://www.grants.at/>, де знайдете рекомендації про процедуру подачі заявок і відповідні бланки.

АВСТРІЙСЬКА СЛУЖБА ОБМІНІВ (OEAD)

Австрійську службу обмінів (OEAD) було засновано в 1961 р. на основі спільного рішення австрійських університетів. Останніми роками OEAD пропонує дедалі ширший спектр послуг з міжнародного співробітництва в освітній та науковій сферах. Мережа включає не тільки університети, а й інші вищі навчальні заклади, а також школи Австрії. Головною метою організації є науковий і освітній обмін. OEAD управляє широким колом стипендіальних програм Федерального Міністерства освіти, науки і культури Австрії, Міністерства закордонних справ Австрії, Міністерства сільського господарства та екології, Міністерства соціальної політики.

OEAD надає наступні види послуг:

- Підтримка на національному рівні програм Європейського Союзу, таких як Сократес, Леонардо да Вінчі.
- Проведення стипендіальних програм та надання сприяння дослідницьким проектам.
- Консультування та надання допомоги іноземним студентам і вченим, які приїжджають до Австрії.
- Організація підготовчих курсів для іноземних учнів у Відні, Леобені та Граці за підтримки відповідних університетів.
- Довідково-інформаційна діяльність та консультування: обслуговування інтерактивних банків даних стипендій та проектних банків даних, випуск публікацій, проведення інформаційних заходів.

СТИПЕНДІЇ ФОНДУ СТИПЕНДІЙ АВСТРІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Stipendium der Stipendienstiftung der Republik Österreich

Для студентів, випускників вищих навчальних закладів і аспірантів

(für Undergraduate, Graduates und Postgraduates)

Стипендія надається студентам, випускникам вищих навчальних закладів, аспірантам з усього світу для навчання та проведення досліджень у вищих навчальних закладах Австрії за напрямками:

природничі науки, технічні науки, гуманітарні та соціальні науки, економічні науки, образотворче мистецтво. Тривалість стипендії 4 місяці.

Для кандидатів наук (für Postdocs)

Стипендія надається кандидатам наук з усього світу (окрім Австрії) для проведення досліджень в установах Австрії за напрямками: природничі науки, технічні науки, гуманітарні та соціальні науки, економічні науки, образотворче мистецтво. Тривалість стипендії: 4 - 12 місяців.

Останній термін подання документів: 1 березня щороку. Аплікаційна форма: www.scholarships.at
Контакти: Heike Kernbauer, e-mail: heike.kernbauer@oead.at

Докладніше: www.oead.at, www.grants.at

СТИПЕНДІЯ МІЖНАРОДНОГО ІНСТИТУТУ ПРИКЛАДНОГО СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ

Програма для докторантів (IIASA-Funded Postdoctoral Program)

Стипендія надається міжнародною організацією IIASA кандидатам наук з усього світу для проведення досліджень за напрямками: енергетика та технології, навколишнє середовище і природні ресурси (дослідження забруднення повітря, змін у землекористуванні), населення і суспільство (дослідження економічних проблем в країнах, які перейшли до ринкової системи; дослідження міграції населення між країнами, а також глобальні відмінності у віковій структурі населення; дослідження соціальних ризиків, пов'язаних із глобальними змінами та старінням населення).

Тривалість стипендії: 12 - 24 місяців. Кількість річних стипендій – 2.

Контакти: Barbara Hauser, Post-Doctoral Coordinator (e-mail: hauser@iiasa.ac.at)

IIASA, Schlossplatz 1, 2361 Laxenburg, Austria

Докладніше: www.iiasa.ac.at/Admin/PDOC/apply_iiasa.html www.iiasa.ac.at/docs/IIASA_Info.html

СТИПЕНДІЯ ДЛЯ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

(ESI Junior Research Fellowships in Mathematics and Mathematical Physics)

Стипендія надається аспірантам і кандидатам наук з усього світу для проведення досліджень у рамках дослідницьких проектів в Міжнародному фізико-математичному інституті імені Ервіна Шредінгера (Erwin Schroedinger International Institute for Mathematical Physics – ESI) за напрямками: математика, фізика, механіка.

Тривалість досліджень: 2-6 місяців (початок з березня або вересня кожного року).

Документи надсилати на адресу: secr@esi.ac.at або Administrative Office, Erwin Schroedinger Institute, Boltzmanngasse 9, 1090 Vienna, Austria

Докладніше: www.esi.ac.at, <http://www.grants.at/>

СТИПЕНДІЯ ДЛЯ НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ ШКОЛИ ІНФОРМАТИКИ

(Scholarships for the Vienna PhD School of Informatics)

Стипендія надається аспірантам з усього світу для навчання в аспірантурі Школи інформатики Віденського технічного університету за напрямками: математика, інформатика. Тривалість навчання: 3 роки. Останній термін подання документів – травень щорічно.

Докладніше: www.Informatik.tuwien.ac.at/phdschool/

СТИПЕНДІЯ ФОНДУ ПАУЛЯ УРБАНА

(Paul-Urban-Stipendienstiftung des Instituts für Theoretische Physik der Karl-Franzens-Universität Graz)
 Стипендія надається Фондом Пауля Урбана випускникам вищих навчальних закладів і аспірантам з усього світу, які проводять дослідження в галузі фізики, механіки та астрономії.
 Контакти: Univ.-Doz. Mag. Dr. Wolfgang Schweiger; Institut für Physik – Fachbereich Theoretische Physik; Universitätsplatz 5, 8010 Graz, tel.: +43 316 380 5244, e-mail: wolfgang.schweiger@uni-graz.at
Докладніше: www.physik.kfunigraz.ac.at/itp/pus.php

ПРОГРАМА ЛІЗИ МАЙТНЕР ДЛЯ НАУКОВЦІВ

(Lise Meitner Program for scientists from abroad)

Програма підтримки висококваліфікованих науковців з усього світу. Стипендія надається на 1 - 2 роки для проведення наукових досліджень в наукових установах Австрії. Тематика досліджень довільна. Термін подання документів – необмежений.
Докладніше: www.fwf.ac.at/en/projects/meitner.html

СТИПЕНДІЯ ЗА МІЖНАРОДНОЮ ПРОГРАМОЮ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ “РОЗРОБКА ІНТЕГРОВаних СИСТЕМ І СХЕМ”

(Scholarship for the international master degree program «Integrated Systems and Circuits Design»)

Стипендія надається компанією Infineon випускникам вищих навчальних закладів та аспірантам для отримання диплому магістра в Університеті прикладних наук Каринтії (Віллах, Австрія) за напрямом електротехніка та електроніка. Тривалість стипендії: 15 місяців. Кількість річних стипендій – 1. Розмір щомісячної стипендії становить € 800. Стипендіати мають можливість не тільки отримати освітньо-кваліфікаційний рівень магістра, а й попрацювати в компанії Infineon, яка є світовим лідером на ринку мікроелектроніки.
Докладніше: www.micro.cti.ac.at/iscd.html www.micro.cti.ac.at/iscd-scholarship.html www.grants.at

ПЕРША ДЕМОКРАТИЧНА СТИПЕНДІЯ

(1st Democratic Scholarship (Absolventa e.V.))

Стипендія надається німецькою організацією Absolventa e.V. студентам, аспірантам і кандидатам наук з усього світу для покриття витрат на навчання або проведення досліджень за напрямками: природничі науки, технічні науки, гуманітарні та соціальні науки, економічні науки, образотворче мистецтво.
Докладніше: www.absolventa.de/stipendium/bewerben

СТИПЕНДІЯ ФОНДУ МОНДІ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

(Mondi Austria Student Scholarship)

Стипендія надається приватним австрійським фондом Монді студентам з країн Азії, Африки, Центральної і Східної Європи для навчання у вищих навчальних закладах Австрії за напрямками: природничі науки, технічні науки, економіка, соціологія. Тривалість стипендії: 4 роки. Останній термін подання документів – 31 травня щороку.

Аплікаційні форми надсилати за адресою: MONDI AUSTRIA PRIVATE FOUNDATION

Kelsenstrasse 7, A-1032 Wien, Österreich, Europa

Frau Gertraud Max Tel.: +43 1 790 13 / 4002 Fax: +43 1 790 13 / 961 (e-mail: gertraud.max@mondigroup.com або austria-student-scholarship@mondigroup.com)

Докладніше: www.mondigroup.com www.grants.at

ВСЕСВІТНЯ СТИПЕНДІЯ ЕРНСТА МАХА

(Ernst Mach Stipendium – weltweit)

Стипендія надається аспірантам і кандидатам наук для навчання та проведення досліджень у вищих навчальних закладах Австрії за напрямками: природничі науки, технічні науки, гуманітарні та соціальні науки, економічні науки, образотворче мистецтво. Тривалість стипендії: 1 - 9 місяців.
 Останній термін подання документів – 1 березня щороку. Заявки на короткотермінові гранти (від 1 до 3 місяців) розглядаються з січня по червень.

Докладніше: www.oead.at, www.grants.at

В OeAD-GmbH: Mag. Nikos Kahovec (e-mail: nikos.kahovec@oead.at)

СТИПЕНДІЯ ХЕРДЕРА В РАМКАХ СТИПЕНДІАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ АЛЬФРЕДА ТОПФЕРА (Herder Scholarship in the frame of the Alfred Toepfer Scholarship Programme)

Стипендія надається випускникам вищих навчальних закладів та аспірантам для навчання і проведення досліджень в університетах Відня за напрямками: технічні науки, гуманітарні та соціальні науки, економічні науки, міждисциплінарні науки, архітектура, образотворче мистецтво. Тривалість стипендії: семестр або 1 рік. Останній термін подання документів – 30 листопада.

Контакти: Verantwortlich in der Alfred Toepfer Stiftung F.V.S.:

Hélène Ericke, tel.: + 49 40/33 402 11, e-mail: ericke@teopfer-fue.de

Аплікаційна форма: www.scholarship.at

Докладніше: www.teopfer-fus.de/504.html, www.grants.at/

ПІДТРИМКА МОБІЛЬНОСТІ В РАМКАХ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ СПІВПРАЦІ З УКРАЇНОЮ (Support of mobility in the framework of the Scientific and Technological Agreement with Ukraine)

Підтримка надається науковцям для проведення спільних досліджень за напрямками: природничі науки, технічні науки, екологія, біотехнологія та безпека продуктів харчування, інформаційні технології, нанофізика та нанотехнології.

Докладніше: www.mon.gov.ua

НАГОРОДА В ГАЛУЗІ ХІМІЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ

(EFGE Excellence Award in Chemical Engineering (Europäische Föderation für Chemie-Ingenieur-Wesen)

Нагорода присуджується Європейською федерацією хімічного машинобудування (Europäische Föderation für Chemie-Ingenieur-Wesen) кандидатам наук, які проводять дослідження і зробили значний внесок у галузі хімічної інженерії. Термін подання документів – до 1 березня кожні 2 роки.

Докладніше: www.grants.at, www.efce.org

СТИПЕНДІЯ ФОНДУ ГЕНРІХА ЙОРГА

(Scholarships from the Dr.-Heinrich-Jörg-Stiftung (Faculty of Science of the University of Graz)

Стипендія надається іноземним науковцям і дослідникам для проведення досліджень (в рамках спільних наукових проектів) з науковцями факультету природничих наук Університету Граца.

Докладніше: www.grants.at, www.unigraz.at,

www.uni-graz.at/nawi/studienang/stipendium/heinrich_joerg_info.html

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Республіки Австрія в Україні

01901, м. Київ, вул. Івана Франка, 33

тел.: +38 044 277-27-90, факс: +38 044 230-23-52

www.bmeia.gv.at/kiew

Федеральне міністерство освіти, мистецтва і культури

(Bundesministerium fuer Unterricht, Kunst und Kultur) www.bmukk.gv.at

Австрійська служба академічних обмінів (Oesterreichischer Austausch dienst)

Dr. Karl Lueger - Ring 1, AT - 1010 Wien, AUSTRIA

тел.: +43 14 277-81-01 факс: +43 14 277-92-81

www.oead.ac.at

Австрійські стипендії OEAD

www.oead.at/willkommen_in_oesterreich; www.grants.at; www.scholarships.at

Австрійська база даних стипендій та дослідницьких ґрантів

(Die Oesterreichische Datenbank fur Stipendien und Forschungsforderung) www.grants.at

Бюро програми OAD для співпраці з країнами, що не входять до ЄС

www.oead.ac.at/_eu/3staaten/index.html

БЕЛЬГІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Бельгія (нід. België, фр. Belgique, нім. Belgien), офіційна назва: Королівство Бельгія – держава у Західній Європі, розташована на узбережжі Північного моря. Межує з Нідерландами, Німеччиною, Люксембургом та Францією. За густотою населення Бельгія посідає одне з перших місць у світі.

Бельгія здавна є «перехрестям» Західної Європи. Вона одна з країн-засновниць Європейського Союзу і Європейського валютного союзу. Брюссель є столицею Бельгії і, водночас, столицею ЄС. У місті знаходяться його найважливіші інституції: Європейський Парламент, Рада Європейського Союзу, Європейська Комісія, Економічний і Соціальний комітет, Комітет регіонів. У Брюсселі також розташовано штаб-квартиру НАТО та офіси багатьох інших міжнародних організацій.

Бельгія – конституційна монархія. Глава держави – король Альберт II. З 1993 року Бельгія є федерацією трьох адміністративних регіонів: Фландрії, Валлонії і Брюссельського столичного регіону, а також трьох культурних спільнот: фламандської, французької та німецькомовної. У Бельгії три офіційні мови: нідерландська, французька та німецька. Населення Фландрії розмовляє нідерландською, Валлонії – французькою і німецькою мовами, Брюссельського столичного регіону – французькою та нідерландською. Бельгія складається з 10 провінцій і 589 муніципалітетів. До компетенції федеральної влади належать, зокрема, питання зовнішніх відносин та національної безпеки. Регіони проводять власну політику у сферах економіки та охорони довкілля, а спільноти – освіти, культури, та спорту.

Для бельгійської системи вищої освіти традиційним є зв'язок процесу навчання та проведенням фундаментальних і прикладних досліджень з ріжних напрямків розвитку сучасної науки. На науку в бюджеті університетів виділяється до 40% всіх асигнувань.

столиця: Брюссель

загальна площа: 32 550 км²

грошова одиниця: євро €

офіційні мови: нідерландська, французька, німецька

державне свято: 5.06 – День присяги Короля

населення: 11,2 млн. осіб

домен інтернету: .be

час: GMT+1

тел. код: +32

НАВЧАННЯ У БЕЛЬГІЇ

Освіта в Бельгії перебуває у компетенції спільнот: фламандської у Фландрії, французької у Валлонії та Брюссельському столичному регіоні, німецькомовної - у відповідних кантонах.

Вищу освіту в Бельгії представляють 15 університетів (6 у Фландрії і 9 у Валлонії і Брюссельському столичному регіоні), а також 69 інститутів (22 у Фландрії і 47 у Валлонії).

Стандарти бельгійської освіти є одними з найвищих у світі й продовжують зростати. У 2010 р. чотири бельгійські університети входили до 200 найкращих університетів світу.

Бельгія бере активну участь у Болонському процесі, під впливом якого в системі вищої освіти відбулися значні зміни. У вищих навчальних закладах з 2004 - 2005 навчального року запроваджено тривірневу систему вищої освіти: бакалаврат (ступінь бакалавра), магістратура (ступінь магістра), докторантура (докторський ступінь).

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Реалізацією програм співробітництва (у тому числі розподілом грантів для іноземних студентів) займається Генеральне управління зі сприяння розвитку співробітництва (Directorate General for Development Cooperation, DGDC), яке входить до структури Міністерства закордонних справ, зовнішньої торгівлі та сприяння розвитку співробітництва. На сайті цього управління перераховано державні організації, які надають гранти для навчання в Бельгії: www.dgdc.be/en/dgdc/grants/index.html

Гранти для аспірантів

Федеральна служба з наукової політики (The Belgian Federal Science Policy Office) надає гранти висококваліфікованим молодим дослідникам, які отримують можливість займатися науковою діяльністю спільно з бельгійськими вченими протягом 6-12 місяців.

У проєкті беруть участь бельгійські організації, залучені до дослідницьких програм, що проводяться Федеральною службою з наукової політики. Бельгійські керівники наукових проєктів подають до неї заявки на отримання грантів для іноземних фахівців. Відбір кандидатів проходить раз на рік. Інформація про проєкт на інтернет-сайті: www.belspo.be

СТИПЕНДІЇ, ЯКІ НАДАЮТЬ СПІЛЬНОТИ БЕЛЬГІЇ

ФЛАМАНДСЬКА СПІЛЬНОТА

Надаються 4 стипендії за спеціальністю для отримання ступеня магістра, кожна з них на 10 місяців. Стипендії, надані фламандською спільнотою, дійсні протягом одного академічного року. При проходженні навчання для отримання ступеню магістра за дворічною програмою після закінчення першого року потрібно оформити нову заявку. Варіанти магістерських програм представлено на сайтах університетів, координати яких можна знайти тут:

www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/studeren/foreignstudents/information.htm

Вік кандидатів не повинен перевищувати 35 років. При цьому важливою є їхня академічна успішність. Повідомлення кандидатів про те, що їх відібрано для надання стипендії, відбувається до 1 липня.

Стипендії для аспірантів і молодих учених – гранти на дослідження.

Дослідницькі гранти надаються кандидатам, не старшим за 35 років. Вони повинні мати диплом про отримання ступеню магістра, або еквівалентний йому. Кандидатам повідомляють про ухвалене рішення не пізніше, ніж за 6 тижнів до початку дії гранту.

Літні мовні курси. Їх організацією та наданням стипендій займається фламандська спільнота і Нідерландський мовний союз (de Nederlandse Taalunie). Курси розраховані на три тижні й проводяться університетом м. Хасселт і Лінгвістичним центром Гентського університету. Їх призначено головним чином для студентів, які вивчають нідерландську мову, в тому числі з України. Кандидати повинні бути віком від 18 до 35 років й володіти елементарним рівнем нідерландської мови (згідно сертифікату «Нідерландська мова як іноземна»). Фламандська сторона сповіщає кандидатів про своє рішення до 1 квітня. Детальнішу інформацію про літні курси нідерландської мови представлено на сайті: www.taalunieversum.org/en/about_us/

ФРАНЦУЗЬКА СПІЛЬНОТА

Стипендії за фахом для отримання ступеню магістра надаються незалежно від предмету вивчення. Їх призначено головним чином для студентів четвертого або п'ятого курсів, які володіють французькою чи англійською мовою на рівні не нижче середнього й приступили до написання дипломної роботи. Стипендії за спеціалізацією надаються в рамках квоти на період від 2 до 8 місяців.

Стипендії для аспірантів і молодих вчених/дослідників – гранти на дослідження.

Дослідницькі гранти надаються незалежно від предмету дослідження. Цільова група – аспіранти, фахівці, науковці. Стипендії надаються в рамках квоти на період від 2 до 8 місяців.

Літні мовні курси. Літні курси призначено для бажаючих удосконалити знання французької мови і культури в освітніх, професійних та інших цілях. Їх розраховано, зокрема, на майбутніх викладачів французької мови. Курси проходять у містах Льеж, Лувен, Монс.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Бельгії в Україні

01030, м. Київ, вул. Леонтовича, 4
тел.: +38 044 238-26-00, факс: +38 044 238-26-01
e-mail: ambabel@kiev.farlep.net, kiev@diplobel.fed.be
www.diplomatie.be/kiev

Генеральне управління зі сприяння розвитку співробітництва (DGDC)

www.dgdc.be

Міністерство закордонних справ, зовнішньої торгівлі та сприяння розвитку співробітництва

www.diplomatie.be

Французька спільнота Бельгії: www.cfwb.be

Система вищої освіти французької спільноти: www.enseignement.be

Інформація для іноземних студентів, які хотіли б навчатися у французькій спільноті: www.studyinbelgium.be

Фламандська спільнота Бельгії: www.vlaanderen.be

Система вищої освіти у Фландрії: www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/studeren/

Список всіх вищих навчальних закладів Фландрії: www.ond.vlaanderen.be/, www.hogeronderwijsregister.be/

Німецькомовна спільнота Бельгії:

www.dglive.be/desktopdefault.aspx

БОЛГАРІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Республіка Болгарія – держава у Південно-Східній Європі. Розташована в східній частині Балканського півострова, на сході омивається Чорним морем. Межує з Румунією, Грецією, Туреччиною, Сербією та Македонією.

Адміністративно країна поділяється на 6 регіонів, які, своєю чергою, діляться на 28 областей.

Болгарія – парламентська республіка. Главою держави є президент, вищим законодавчим органом – Народні збори, виконавчим – Рада Міністрів (уряд).

Членом Європейського Союзу Болгарія стала у 2007 році.

Болгарія – невелика країна, але з винятково багатою природою. Тепле, чисте і спокійне море, гори, безліч мінеральних джерел з цілющими водами, пам'ятки культури й архітектури, живий, колоритний фольклор – все це приваблює туристів. Сотні готелів, ресторанів і розважальних закладів створюють умови для повноцінного відпочинку.

До системи вищої освіти нині входить 51 вищий навчальний заклад. З них 42 – це університети і спеціалізовані вищі школи, 41 – коледжі, інтегровані в єдину систему вищих навчальних закладів, і 9 – незалежні коледжі.

Безумовною перевагою навчання в Болгарії українські студенти вважають болгарський диплом про вищу освіту, що визнається в Європі.

столиця: **Софія**
загальна площа: 110 910 км²
грошова одиниця: **лев (BGN)**
офіційна мова: **болгарська**

інші великі міста: **Пловдив, Варна, Бургас, Русе**
населення: **7,2 млн. осіб** час: **GMT+2**
домен інтернету: **.bg** тел. код: **+359**
державне свято **3.03 – День Звільнення**

НАВЧАННЯ У БОЛГАРІЇ

Відповідно до ухваленого у 1995 року Закону про вищу освіту в Болгарії запроваджено багаторівневу структуру академічних кваліфікацій:

- 3-річне навчання в інститутах і коледжах, по закінченню якого випускник отримує диплом про вищу освіту і кваліфікацію «спеціаліст»;
- 4-річне навчання в університеті, по закінченню якого випускник отримує ступінь бакалавра;
- 5 - річне навчання в університеті з подальшим присвоєнням ступеню магістра;
- 3-річна післявузівська підготовка з подальшим присвоєнням докторського ступеню.

Освітні програми різних типів та ступенів пропонують болгарські університети, спеціалізовані інститути й коледжі.

В університетах можна отримати ступені бакалавра, магістра та доктора з різних дисциплін, які належать до сфери гуманітарних, природничих, суспільних або технічних наук. Університети також ведуть широку науково-дослідницьку діяльність.

Спеціалізовані вищі школи передбачають насамперед вивчення однієї пріоритетної сфери. Програми відповідають освітнім і професійним вимогам для ступеня бакалавра.

На початку 1990-х років багато спеціалізованих вищих шкіл з гарною матеріально-науковою базою отримали автономію і свободу у виборі засобів і методів навчання. Більшість з них запровадили освітні програми для отримання всіх учених ступенів, стали активно співпрацювати з аналогічними установами при відомих європейських і міжнародних університетах, скоригували зміст курсів навчання відповідно до міжнародних стандартів та запровадили додаткові програми. У результаті цих реформ багато вищих шкіл було перетворено на університети.

Коледжі в Болгарії пропонують випускникам середніх шкіл навчання для здобуття певних професій і навичок. Їх випускники, як правило, легко знаходять собі роботу.

СТИПЕНДІЇ

Іноземні громадяни можуть вступати до вузів на тих же умовах, що й громадяни Болгарії, якщо вони: постійно проживають в Болгарії; є резидентами іншої держави, що мають болгарське походження; мають статус біженців. Ці категорії абітурієнтів складають вступні іспити і зараховуються відповідно до державної квоти на поточний рік. У разі зарахування вони оплачують 30% від загальної вартості навчання, розмір якої залежить від обраної спеціальності.

Іноземні громадяни, які не належать до згаданих вище категорій, зараховуються до вузів за умови повної оплати своєї освіти.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Республіки Болгарія в Україні

01023, м. Київ, вул. Госпітальна, 1

тел.: +38 044 246-76-72, 246-72-37, 235-22-02; факс: +38 044 235-51-19

www.mfa.bg/kyiv

Софійський університет Св. Климента Охридського: www.uni-sofia.bg

Пловдивській університет: www.uni-plovdiv.bg

Великотирновський університет Св. Кирила і Мефодія: www.uni-vt.bg

Південно-західний університет (Благоевград): www.swu.bg

Русенський університет: www.ru.acad.bg

Тракійський університет (Стара-Зарапа): www.uni-sz.bg

ГРЕЦІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Греція (грец. Ελλάδα – Еллада), офіційна назва Грецька Республіка – європейська держава, розташована на півдні Балканського півострова в Південно-Східній Європі та на кількох сотнях островів в Іонічному та Егейському морях. Близько 20% загальної території країни припадає саме на острови, найбільшими серед яких є Крит, Евбея, Лесбос, Родос, Хіос, Кефаллонія, Корфу, Лімнос, Самос і Наксос. До складу Греції також входить автономна чернеча республіка Афон, розташована на півострові Халкідіки.

За державним устроєм Греція – парламентська республіка. Глава держави – президент, який обирається парламентом на п'ятирічний термін.

До Європейського Союзу Греція приєдналась у 1981 році.

Сучасна Греція – спадкоємиця культури Стародавньої Греції і вважається колыскою західної цивілізації, батьківщиною світової демократії, західної філософії, основних принципів фізико-математичних наук, мистецтва театру та Олімпійських ігор. Грецька мова має найдовшу історію серед усіх мов індоєвропейської групи, адже нараховує 34 століття тільки писемного періоду. На основі грецької абетки виникли латиниця та кирилиця.

Багата культурна спадщина, географічне розташування роблять Грецію однією з найбільше відвідуваних країн світу.

Серед найпрестижніших університетів Греції – Національний університет імені Каподистрії, Афі́нський національний технічний університет, Салоні́кійський університет Аристотеля, Афі́нський університет економіки та бізнесу, Афі́нський аграрний університет, Афі́нська школа мистецтв, Університет «Пантеон», Університет Пірея, Університет Центральної Греції, Університет Македонії.

столиця: **Афіни**

загальна площа: **131 990 км²**

грошова одиниця: **євро €**

офіційна мова: **грецька**

інші великі міста: **Салоніки, Яніна, Лариса, Патри, Пірей**

населення: **11,0 млн. осіб**

домен інтернету: **.gr**

державне свято: **25.03 – День Незалежності**

час: **GMT +2**

тел. код: **+30**

НАВЧАННЯ У ГРЕЦІЇ

У Греції існують 18 вищих навчальних закладів університетського типу (AEI) і 14 вищих навчальних закладів технічної освіти (TEI). Останні є невід'ємною частиною системи вищої освіти, але належать до неуніверситетського сектору. У Греції існують також військові академії. Дипломи, видані випускникам деяких приватних вищих навчальних закладів, не визнаються державою. Університетська освіта складається з трьох ступенів.

ПЕРШИЙ СТУПІНЬ: базовий курс (Proptychiakes Spoudes). Базові університетські програми тривають 4 роки, після їх закінчення випускникам присвоюється вчений ступінь Ptychio з відповідної галузі.

ДРУГИЙ СТУПІНЬ: магістратура (Metaptychiakon Spoudes). Післядипломна освіта першого рівня триває мінімум 4 семестри, після чого випускникові видається диплом про спеціалізовану післядипломну освіту. Така навчальна програма може бути пройдена в університеті або науково-дослідному інституті за кордоном, але ступінь присвоюється в Греції.

ТРЕТІЙ СТУПІНЬ: докторантура (Didaktorikes Metaptychiakes Spoudes). Ступінь доктора наук (Didaktoriko) присвоюється після публічного захисту докторської дисертації. Робота здобувача має бути оригінальною і демонструвати прогрес в дослідженні обраної області. Тривалість навчання за програмою докторського циклу складає щонайменше 3 роки.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

ДЕРЖАВНИЙ СТИПЕНДІАЛЬНИЙ ФОНД ГРЕЦІЇ (I.K.Y) надає стипендії іноземним студентам для навчання на третьому циклі освіти і для постдокторських студій.

Типи стипендій:

- стипендії для PhD студентів: 1-4 роки;
- стипендії для отримання магістерського диплому: 1-3 роки;
- постдокторські студії: від 6 місяців до 1 року;
- стипендії для вивчення грецької мови, літератури, філософії, історії мистецтва для викладачів цих дисциплін: від 6 місяців до 1 року;
- стипендії для відвідання семінарів зі спеціалізації „мистецтво”: від 1 до 2 років;
- стипендії для збору інформації для написання дисертаційного дослідження в іншій країні: 1 рік.

Державний стипендіальний фонд Греції не визначає пріоритетних напрямків освіти. Єдиною умовою є наявність заявленої дисципліни в грецькому університеті, обраному кандидатом. Перевага надається тим, хто попередньо налагодив стосунки із грецьким університетом чи з професором з нього. Також важливим критерієм є знання грецької мови.

Програма з вивчення новогрецької мови і культури відкрита для студентів з Центральної та Східної Європи та з країн СНД. Студенти повинні мати базу вищу освіту з гуманітарних наук.

СТИПЕНДІЇ ФОНДУ ОЛЕКСАНДРА ОНАССИСА. Цей фонд щорічно виділяє декілька стипендій для навчання у грецькій інтернатурі протягом 12 або 6 місяців.

Існують також стипендії для літньої школи в Афінському технічному університеті та Салоніках.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Республіки Греція в Україні

01901, м. Київ, вул. Панфіловців, 10

тел.: +38 044 254-54-71, +38 044 254-54-72; факс: +38 044 254-39-98; www.mfa.gr/kyev

Міністерство закордонних справ Греції: www.mfa.gr

Національний фонд стипендій (IKY): www.iky.gr

Міністерство у справах національної освіти та релігії: www.ypepth.gr

Фонд Олександра Онассиса (Alexander S. Onassis Public Benefit Foundation): www.onassis.gr/index.php.

ДАНІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Королівство Данія (дан. Kongeriget Danmark) – країна розташована у північно-західній частині Європи на півострові Ютландія та 406-ти островах (з них населені 97). Найбільшими є Зеландія, де знаходиться столиця країни Копенгаген, Фюн, острови-близнюки Лолланн і Фальстер, а також віддалений майже на 200 км на схід у Балтійському морі острів Борнгольм. До складу Королівства Данія входять також на правах автономії Фарерські острови і найбільший у світі острів Гренландія. На півдні межує з Німеччиною.

Данія – конституційна монархія. Чинну конституцію було ухвалено 1953 року. Нинішня королева – Маргарет II, зійшла на трон у 1972 році. Подібно до інших скандинавських країн, Данія є державою з потужною системою соціального захисту і досить однорідним рівнем доходів населення, що досягається за рахунок ефективної промислової та сільськогосподарської політики та податкового регулювання.

До Євросоюзу Данія вступила у січні 1973 року.

Освіта є одним із пріоритетів держави й суспільства у Данії. Вже багато років країна входить до числа світових лідерів за відсотком валового внутрішнього продукту, який надається системі освіти. Держава фінансує всі заклади незалежно від підпорядкування чи власності.

Зклади вищої освіти досить чітко поділяються на університетський і неуніверситетський сектори. Перший включає 5 класичних і 9 спеціалізованих вишів, а також 6 академій музики. Другий складається з понад 130 спеціалізованих закладів з тривалістю навчання 2 - 4 роки.

У найбільшому університеті країни – Копенгагенському – навчаються близько 35 тис. студентів, в інших університетах – приблизно по 3 - 6 тис.

столиця: Копенгаген

загальна площа: 43 090 км²

грошова одиниця: датська крона (DKK)

офіційна мова: датська

інші вликі міста: Орхус, Одензе, Роскільд, Ольборг

населення: 5,6 млн. осіб

домен інтернету: .dk

державне свято 16.02 – День Конституції

час: GMT+1

тел. код: +45

НАВЧАННЯ У ДАНІЇ

Вищі навчальні заклади Данії діляться на три типи: університети, вищі професійні училища та коледжі. Нині в країні налічується вісім університетів (Копенгагенський, Ольборгський, Орхуський, Датський технічний університет, Вища школа бізнесу в Копенгагені, ІТ-університет в Копенгагені, університетський центр в Роскілле і Південнодатський університет). Усі університетські програми засновані на активній дослідницькій роботі; ступені, включаючи докторський, присуджуються на університетському та постуніверситетському рівнях.

Університетська освіта складається з трьох ступенів.

Бакалаврат – трирічне навчання, зазвичай з акцентом на двох основних предметах. Завершення бакалаврської програми дає студенту право працювати за фахом або вступити на навчання за магістерською (кандидатською) програмою.

Магістерський (кандидатський) ступінь присуджується після того, як студент провчився в цілому 5 років. Він дає право працювати за фахом або займатися науковими дослідженнями. Магістерська програма повинна включати в себе 1 – 2 основні предмети бакалаврської програми й передбачає роботу над дисертацією протягом півроку. Університети також пропонують міжнародні магістерські програми тривалістю 1 – 2 роки.

Докторантура – після закінчення аспірантури студенту присвоюється ступінь доктора (PhD). Загальний академічний і дослідницький стаж доктора наук повинен становити не менше 8 років. Крім того, йому необхідно підготувати та захистити дисертацію. До докторантури зазвичай приймають студентів зі ступенем кандидата; саме навчання триває 3 роки.

Університетська освіта перебуває у підпорядкуванні Міністерства науки, технологій та інновацій (за винятком таких спеціальностей як архітектура, музика, образотворче мистецтво та бібліотечна справа, навчання за якими курує Міністерство культури). У професійних училищах дипломи видаються після закінчення 2-річної програми професійного навчання, побудованої на базі загальної середньої освіти або відповідної професійної підготовки. Більшість подібних програм відкривають доступ до подальшої освіти у даній сфері з метою отримання ступеню бакалавра.

Крім вивчення теорії, студентам необхідно в кінці програми представити дипломний проект, пов'язаний, наприклад, з такими сферами як сільське господарство, текстиль та моделювання одягу, харчова промисловість, будівництво, готельна справа і туризм, комп'ютерні технології, інформаційні технології та комунікації, промислове виробництво, лабораторне обладнання, міжнародний маркетинг.

Тривалість навчання в коледжах становить 3 або 4 роки, що за рівнем відповідає університетській бакалаврській програмі.

Існують також програми середнього циклу, метою яких є підготовка професійних кадрів. Серед спеціальностей – педагогіка, соціальна робота, журналістика, сестринська справа, машинобудування та ін. Програми складаються з вивчення теоретичних курсів і прикладних дисциплін, практики і підготовки проектної роботи. Більшість програм дають право продовжити професійне навчання і бути зарахованим на навчання за магістерською або, за певних умов, спеціальною кандидатською програмою. Невеликі регіональні коледжі часто об'єднуються, утворюючи центри вищої освіти ширшого профілю (CVU), які тісно взаємодіють з університетами.

Сектором професійно орієнтованих коледжів і училищ управляє Міністерство освіти.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

У Данії держава фінансує навчальні заклади всіх типів. Її громадяни мають право на отримання безкоштовної вищої освіти. Для іноземних студентів вона платна. Стипендії для студентів очно-заочної форми навчання або вивчення датської мови «з нуля» не передбачені.

Існують урядові стипендії, розподіл яких здійснює агентство «Сіріус», що діє під егідою Міністерства освіти Данії. Інформація про стипендії та гранти розміщена на його сайті: www.ciriusonline.dk

Для подання заявки на отримання датської урядової стипендії необхідно заповнити анкету, яка є на цьому сайті, зробивши докладний опис напрямку майбутнього стажування або наукової роботи. При розгляді заявок працівники агенства оцінюють можливості здійснення в датських вузах навчальної чи дослідницької програми, на яку претендує кандидат. Остаточне рішення про надання стипендії ухвалює агенство. Необхідно мати на увазі, що урядові стипендії не охоплюють весь термін навчання за програмою бакалаврату, магістратури та аспірантури, необхідний для отримання відповідного диплому.

Якщо Ви отримали стипендію уряду Данії, вам необхідно завчасно подати заявку для отримання в'їздної візи або дозволу на проживання (якщо період перебування в Данії перевищує 90 днів). Для цього слід звернутися до консульського відділу посольства Данії. Слід також мати на увазі, що оформлення посвідки на проживання займає не менше 90 днів, тому заявку необхідно подати щонайменше за три місяці до планованої дати в'їзду до Данії.

РОЗМІР СТИПЕНДІЙ

Датська урядова стипендія покриває витрати на навчання і медичну страховку (у випадку, якщо ваше перебування в Данії перевищує 3 місяці). Крім того, виплачується щомісячна субсидія в розмірі 5 тис. датських крон (близько 670 євро). Додаткові виплати для супроводжуючих стипендіата членів сім'ї не передбачені. Протягом усього терміну дії стипендії стипендіатам забороняється влаштовуватися в Данії на оплачувану роботу. Стипендії надаються на певний період навчального року. При цьому слід мати на увазі, що в Данії осінній семестр починається 1 вересня, а весняний – 1 лютого.

МОВА ВИКЛАДАННЯ

Незважаючи на те, що офіційною мовою вищої освіти є датська, низка вищих навчальних закладів пропонує курси англійською та іншими мовами (список див. на інтернет-сайті: www.ug.dk). Крім того, для зарубіжних студентів можуть бути організовані спеціальні курси. Для отримання додаткової інформації щодо мови навчання слід звернутися до адміністрації конкретного університету або коледжу.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Королівства Данія в Україні

01901, м. Київ, вул. Б.Хмельницького, 56, 4 поверх
тел.: (+38 044) 200-12-60, факс: (+38 044) 200-12-81
www.ambkyiv.um.dk

Центр міжнародної освіти «Ciriус» (Ciriус) www.ciriusonline.dk

Навчання в Данії www.studyindenmark.dk

База даних освітніх програм Данії www.ug.dk

Міністерство науки, технологій та інновацій Данії www.vtu.dk

Міністерство культури Данії (Kulturministeriet) www.kulturministeriet.dk/sw830.asp

Міністерство освіти Данії (Undervisningsministeriet) www.uvm.dk

Визнання закордонних дипломів www.cvuu.dk

Контроль та оцінка якості освіти www.eva.dk

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Естонська Республіка (ест. Eesti Vabariik) – країна, розташована на півночі Європи, на узбережжі Балтійського моря. Має кордон з Латвією та Російською Федерацією.

Естонія – парламентська республіка. Законодавча влада належить однопалатному парламенту Рійгікогу. Главою держави є президент, якого парламент обирає щоп'ять років. Адміністративно країна поділяється на 15 повітів.

До Євросоюзу Естонія вступила 1 травня 2004 року.

Естонська економіка швидко зростає. Частково завдяки іноземним інвестиціям, а також потужному сектору інформаційних технологій (IT). ВВП на душу населення в Естонії є найбільшим серед країн Балтії.

Швидкий розвиток комп'ютерної галузі помітно вплинув на внутрішнє життя країни. Наприклад, нині повністю комп'ютеризовано систему роботи естонського уряду. Вся важлива урядова документація ведеться винятково в електронному вигляді. Через Інтернет можна дізнатися про щоденний графік роботи прем'єр-міністра Естонії, простежити поточну ситуацію з виконанням державного бюджету тощо.

Система вищої освіти країни є бінарною та складається з університетів (ulikool) і вищих навчальних закладів прикладного характеру (rakenduskoorgkool). Починаючи з 1999 року, деякі середні професійні навчальні заклади отримали право надавати професійні програми на рівні вищої освіти. Вищі навчальні заклади всіх типів можуть бути державними, громадськими або приватними. Наразі у країні існує 6 державних університетів, 7 державних інститутів прикладного характеру, 6 таких самих приватних інститутів, 9 приватних державних професійних закладів, які надають професійно-технічну вищу освіту.

столиця: Таллінн
загальна площа: 45 230 км²
грошова одиниця: євро €
офіційна мова: естонська

інші великі міста: Тарту, Нарва, Кохтла-Ярве, Пярну
населення: 1,3 млн. осіб час: GMT+2
домен інтернету: .ee тел. код: +372
державне свято: 24.02 – День Незалежності

НАВЧАННЯ У ЕСТОНІЇ

Університети (ulikool) країни надають академічну вищу освіту й пропонують прикладні, професійно-орієнтовані програми, що ведуть до присвоєння академічних кваліфікацій. Вищі навчальні заклади прикладного характеру (rakenduskoorgkool) впроваджують прикладні, професійно-орієнтовані програми й професійно-технічні неакадемічні програми вищої освіти.

Ступінь бакалавра присуджується після успішного завершення першого щабля академічної освіти. Тривалість навчання 3–4 роки. Після захисту дипломної роботи випускникам видають диплом бакалавра (bakalauresekmad).

Магістерські програми складають другий щабель академічної освіти. Вони розраховані на 1–2 роки навчання, але разом із програмою бакалавра тривалість навчання повинна бути не менше 5 років. Ступінь магістра (magistrikraad) отримують студенти, що успішно завершили програми підготовки та захистили дисертації.

Третій щабель академічної підготовки призначено для поглиблення спеціалізації та проведення серйозних наукових досліджень. Нормативна тривалість програми складає 4 роки. Випускникам, що успішно завершили її, видається диплом про присвоєння ступеню доктора (doktorikraad) – найвищого академічного ступеня.

Підготовка спеціалістів у сфері медицини здійснюється в університетах без розподілу на щаблі підготовки. Тривалість навчання складає 6 років, потім випускники мають пройти однорічне практичне стажування (інтернатуру). Після цього вони отримують диплом, який засвідчує присвоєння ступеня доктора медицини (arsti aste), який відповідає магістерському ступеню.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Студентська стипендія для співвітчизників (Students Scholarshipfort he Compatriots)

Державна програма для експатріантів (State Expatriates Programme)

Цільова група: студенти естонського походження, які проживають за кордоном, які мають повну середню або вищу освіту і протягом щонайменше останніх 10 років не проживали постійно на території Естонії. Стипендії надаються Міністерством освіти і науки.

Програма для представників корінного населення

Цільова група: студенти – носії урало-алтайських мов, переважно аспіранти (докторанти). Кандидат повинен вільно володіти рідною (урало-алтайської мовної сім'ї) мовою і на момент подачі заявки закінчити перший курс будь-якого вищого навчального закладу або бути випускником навчального закладу середньої професійної освіти.

Додаткова інформація: www.suri.ee/hp/index-en.html

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Республіки Естонія в Україні

01901, м. Київ, вул. Пушкінська, 43 б

тел.: +38 044 590-07-80, факс: +38 044 590-07-81

www.estemb.kiev.ua

Міністерство освіти і науки Естонії: www.hm.ee

Фонд Archimedes – державна організація, що працює в галузі міжнародного співробітництва та обмінів в рамках системи вищої освіти з метою забезпечення координації та реалізації різних програм і проектів ЄС
www.archimedes.ee

Перелік вищих навчальних закладів Естонії: www.smartestonia.ee

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Ірландія (ірл. Éire, англ. Ireland) – держава в північно-західній Європі. Суходолом межує з Північною Ірландією, що перебуває у складі Сполученого Королівства. З півдня, заходу і півночі омивається водами Атлантичного океану, а на сході – Ірландським морем.

Країна складається з 26 графств, що входять до історичних провінцій Ірландії – Ленстера, Манстера і Коннахта, а також 3 графства (Каван, Донегол і Монахан), що належать до провінції Ольстер.

Ірландія – парламентська республіка. Вищим законодавчим органом є двопалатний парламент. Глава держави – президент, якого обирають прямим голосуванням на семирічний термін. Фактична виконавча влада належить прем'єр-міністру, кандидатуру якого пропонує парламент і затверджує президент.

Ірландія має розвинену економіку, зорієнтовану на послуги й високі технології. Чисельність населення країни зростає найвищими темпами в Європі – щороку на 2.5%.

Специфікою країни у сфері зовнішніх відносин є її військовий нейтралітет – держава не входить до НАТО. Членом Європейського союзу є з 1973 року.

Ірландія посідає перше місце у світі за кількістю навчальних закладів на душу населення. У країні з населенням майже вдвічі меншим, ніж число жителів Лондона, діє сім університетів, 14 технологічних інститутів, десятки приватних коледжів, близько трьох тисяч початкових і понад 800 середніх шкіл (з яких 80 – школи-пансіони). Приблизно 65% ірландців починають учитися у віці чотирьох років, а 55% одержують вищу освіту.

Давні традиції та висока якість освіти, а також можливість легально працювати під час навчання приваблюють в Ірландію велику кількість іноземців. Частка студентів з-за кордону в ірландських вищих навчальних закладах у середньому становить 10%, але може досягати й 60% – все залежить від політики конкретного вишу.

столиця: **Дублін**

загальна площа: **70 280 км²**

грошова одиниця: **євро €**

офіційні мови: **ірландська, англійська**

інші великі міста: **Корк, Таламор, Уотерфорд, Лімерік**

населення: **4,6 млн. осіб**

домен інтернету: **.ie**

державне свято **17.03 – День Святого Патрика**

час: **GMT+0**

тел. код: **+353**

НАВЧАННЯ В ІРЛАНДІЇ

Ірландія має давні та славні традиції в галузі освіти, які сходять до Середньовіччя. Ці традиції збереглися дотепер, що дозволяє підтримувати високий рівень освіти відповідно до міжнародних вимог і постійно збільшувати кількість іноземних студентів, зацікавлених в ірландській освіті.

Вступ до ірландських університетів проводиться відповідно до чинної системи конкурсного відбору. Вимоги до вступників високі.

Більшість із семи ірландських університетів побудовано за класичною моделлю. Тобто вони пропонують навчання для здобуття ступенів бакалавра, магістра та доктора наук з широкого спектру дисциплін. Навчальний процес являє собою комбінацію лекцій, семінарів, практичних занять, лабораторних робіт і консультацій з куратором або науковим керівником.

Вища освіта дає можливість отримання таких ступенів і кваліфікацій:

- **Сертифікат про вищу освіту.** (2-річний стаціонарний курс навчання);
- **Простий бакалаврський ступінь.** (3-річний стаціонарний курс навчання);
- **Почесний бакалаврський ступінь.** Курс навчання – 3 або 4 роки. Диплом про закінчення видається випускникам, націленим на подальшу професійну перепідготовку. Для студентів, які вже здобули простий бакалаврський ступінь, курс триває, як правило, 1 рік;
- **Магістерський ступінь.** Присуджується у результаті проведення наукового дослідження або проходження відповідної програми навчання тривалістю зазвичай від 1 до 2 років;
- **Докторський ступінь.** Зазвичай докторське дослідження оригінальної теми займає щонайменше 3 роки.

Дослідження на базі університетів ведуться досить активно. У рамках урядової «Програми передових технологій» фінансуються наукові проекти в області біотехнологій, оптоелектроніки, інформаційних технологій і телекомунікацій. Практично всі провідні світові виробники комп'ютерів (Intel, IBM, Apple, Dell тощо) мають в Ірландії свої дослідницькі підрозділи та активно співробітничать із вищими навчальними закладами. Причому відповідно до статистики, нині у комп'ютерній індустрії Ірландії налічується близько 70 тис. вакансій, так що попит на випускників високий.

Найзнаменитіший та найстаріший університет країни – заснований 1591 року Дублінський університет, більше відомий як Трінті-коледж (Trinity College Dublin). У негласному «табелі про ранги» його ставлять на один щабель із Оксфордом і Кембриджем. За ним йде Університетський коледж Дубліна (University College Dublin), що входить до складу Національного університету Ірландії (National University of Ireland – NUI). NUI включає також Університетський коледж Кірکا (University College Cork – UCC), Національний університет Голуея (National University of Ireland, Galway – NUI-G) і Національний університет Мейнуф (National University of Ireland, Maynooth – NUI-Maynooth). «Наймолодші» ірландські університети – засновані 1989 року університет Лімерика (University of Limerick) і Дублінський міський університет (Dublin City University).

Процес вступу до ірландського вишу рекомендується починати приблизно за рік до початку навчання. Чимало часу піде на те, щоб вибрати навчальний заклад, зв'язатися з ним, отримати додаткову інформацію та зібрати всі необхідні документи. Подача заявок

на бакалаврські програми здійснюється через Центральну приймальну комісію (Central Application Office – CAO), однак деякі коледжі та університети приймають документи напряму.

Якщо ви на достатньому рівні володієте англійською мовою (6,0 балів за IELTS або 250 балів за TOEFL-CBT) і за плечима у вас один – два курси українського вишу, то маєте шанс потрапити до ірландського університету без підготовчого курсу.

Другий шлях до вищого навчального закладу Ірландії пролягає через програми Foundation, що з'явилися там не дуже давно. Одну з них – International University Foundation Programme (IUF) – організували Гріффіт-коледж та мовна школа International House Dublin. Ця програма акредитована NCEA і визнається як ірландськими, так і закордонними навчальними закладами. З огляду на те, що вона коштує дешевше аналогічних британських або американських програм, її можна рекомендувати як досить раціональний спосіб підготовки до вступу до ВНЗ англомовних країн. Програму розраховано на два семестри по 18 тижнів кожен, вона проводиться на базі кампусу Гріффіт-коледжу. Кандидат повинен представити атестат про середню освіту та володіти англійською на рівні не нижче 4,5 балу за IELTS або 133 балу за TOEFL-CBT. Власні курси Foundation пропонують й інші ірландські ВНЗ. Наприклад, університет Лімеріку або Дублінська бізнес-школа.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

На жаль, можливостей для одержання повністю або частково безкоштовної освіти в Ірландії зовсім небагато. Кілька стипендій іноземним студентам регулярно виділяють самі університети та коледжі. Умови та принципи їхнього розподілу кожен вищий навчальний заклад встановлює самостійно.

Крім того, можна претендувати на стипендії Департаменту науки та освіти Ірландії (Department of Education and Science, International Section). Три таких стипендії виділяють щорічно для студентів країн СНД: одна, що повністю покриває витрати на річне навчання в ірландському університеті, і дві - на навчання в мовній школі терміном до трьох місяців.

Існує програма культурного співробітництва між Ірландією і Україною, яка ставить за мету розвиток і зміцнення культурних і освітніх зв'язків між двома країнами. В рамках цієї програми студентам з України Міністерство освіти і науки Ірландії виділяє певну кількість стипендій для однорічного навчання на етапі аспірантури та надає допомогу у відвідуванні літніх університетських шкіл.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Почесне консульство Республіки Ірландія в Україні

01133, м. Київ, вул. Щорса, 44

тел/факс: +38 044 285-59-02

www.irishconsulate.kiev.ua

Ірландська рада з торгівлі та технологій

www.enterprise-ireland.ru/education/education.php

Міністерство закордонних справ Ірландії www.foreignaffairs.gov.ie

Міжнародна ірландська рада з освіти www.educationireland.ie

Міністерство освіти і науки Ірландії www.education.ie

Центральна служба подачі заявок в коледжі Ірландії www.cao.ie

Співтовариство з вищої освіти www.hea.ie

Ірландська рада у справах іноземних студентів www.icosirl.ie

Науковий фонд Ірландії www.sfi.ie

FAS - національне ірландське агентство з питань навчання та працевлаштування www.fas.ie

Наукова рада з гуманітарних та соціальних наук пропонує членство після отримання

докторського ступеню www.irchss.ie

Більше інформації про третій ступінь освіти: www.educationireland.ie

ІСПАНІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Королівство Іспанія (ісп. Reino de España) – держава на південному заході Європи. Займає більшу частину Піренейського п-ова, Балеарські і Пітіузькі о-ви в Середземному морі, Канарські о-ви в Атлантичному океані. Межує з Португалією, Францією та Андоррою.

Іспанія – конституційна монархія. Главою держави є король (Хуан Карлос I), однак реальна виконавча влада належить прем'єр-міністру, який очолює уряд. Законодавча влада здійснюється Генеральними кортесами - парламентом. Країна поділяється на 19 автономних областей, до яких входять 50 провінцій. До Євросоюзу вступила 1985 року.

Іспанія – європейська країна з багатоміліонною культурою й багатими традиціями, однією з яких є повага до освіти. Перший іспанський університет було засновано у Саламанці ще в 1218 році. Сьогодні освітня система країни нараховує понад 60 вищих навчальних закладів, більше 21 тис. початкових і середніх шкіл.

Навчальні заклади Іспанії надають якісну освіту класичного зразка, причому за досить символічними цінами. Протягом останніх років держава здійснює реформу системи освіти, при цьому велика увага приділяється її відповідності європейським стандартам.

Іспанські університети традиційно сильні у викладанні історії, географії, філософії, латини, фізики. З нових курсів популярністю користуються біомеханіка, інформаційні технології, екологія. Одна з переваг іспанської освіти – вивчення мистецтв.

Найстаріший в Іспанії університет Саламанки має найбільшу кількість факультетів. Одним із кращих вважається мадридський університет Комплутенсе, до складу якого входять 19 факультетів, Вища школа інформатики, 6 університетських шкіл, 30 інститутів та 12 шкіл професійної спеціалізації. До числа престижних належать і такі «молоді» університети Іспанії як Севільський і Валенсійський.

столиця: Мадрид

загальна площа 504 650 км²

грошова одиниця: євро €

офіційна мова: іспанська

інші великі міста: Барселона, Більбао, Валенсія, Севілья

населення 46,5 млн. осіб

домен інтернету: .es

державне свято 12.10 – День Іспанської нації

час: GMT+1

тел. код: +34

НАВЧАННЯ В ІСПАНІЇ

За іспанськими законами вищу освіту можуть надавати тільки університети. Більшість із них (48) державні, але є невелика кількість приватних, а також ті, що належать церкві. Дипломи державних ВНЗ в цілому цінуються вище приватних.

Своєрідність вищої освіти в Іспанії полягає в тому, що її вищі навчальні заклади діляться на чотири типи. Перший – університетські факультети (facultades universitarias), де вивчають всі дисципліни, крім технічних. Там можна одержати вчені ступені всіх трьох рівнів вищої освіти («бакалавр», «магістр», «доктор»). Другий – вищі технічні школи (escuelas técnicas superiores), які теж мають три рівні вищої освіти. Третій тип – університетські школи (escuelas universitarias) з певною професійною орієнтацією (по закінченні можна одержати ступені, що відповідають рівню «бакалавр»). До речі, ці школи проводять конкурс документів й особистих справ, вступних іспитів немає. Зрештою, четвертий тип – університетські коледжі (colegios universitarias), що дають класичну університетську освіту першого рівня (бакалавр).

В Іспанії не існує безкоштовної вищої освіти, хоча вона вважається досить недорогою – від 700 до 1000 євро на рік у державному вищому навчальному закладі та 3-10 тис. євро в приватному (не враховуючи проживання, харчування та інших витрат). За навчання на ступінь магістра доведеться заплатити 1-7 тис. євро на рік. Вартість навчання включає користування бібліотекою, комп'ютерами, лабораторіями, підручниками тощо.

Кожен університет в Іспанії є автономним і може вносити в програму навчання істотні зміни. На це треба звертати увагу при виборі ВНЗ. Врахуйте, що державні виші надають більше квот іноземцям, ніж приватні. Має значення й репутація університету. При Міністерстві освіти й культури Іспанії діє Національний інститут якості й оцінки, що стежить за рівнем надаваних освітніх послуг.

На відміну від ВНЗ багатьох інших країн, університети Іспанії зберігають традицію проведення вступного відбірного іспиту Prueba de Acceso a la Universidad (у побуті його часто називають Selectividad). Він складається з обов'язкової здачі іспанської (кілька завдань) і гуманітарної або технічної частини (предмети можуть бути обрані вступниками). У ході реформи існуючої системи прийому планується замінити іспит Selectividad окремим вступним іспитом до кожного університету.

Необхідною умовою вступу до іспанського ВНЗ є, звичайно, гарне володіння іспанською мовою, хоча при багатьох університетах діють мовні курси для іноземців. Якщо іноземний абітурієнт має диплом про здачу іспиту DELE (Diploma de Espanol como Lengua Extranjera/іспанська мова як іноземна), що свідчить про вільне володіння мовою, то його можуть звільнити від здачі вступного мовного тесту.

Попередньо перед вступом необхідно підтвердити шкільний атестат. Визначення еквівалентності іноземних дипломів перебуває у компетенції Міністерства освіти Іспанії. Його позитивна відповідь необхідна для одержання допуску до здачі вступного іспиту.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Іспанія пропонує широкий вибір стипендій для іноземних студентів і спеціалістів. Серед найбільше привабливих спільні програми Міністерства закордонних справ і міжнародного співробітництва

(Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperacion) та Іспанського агентства міжнародного співробітництва (Agencia Espanola de Cooperacion Internacional para el Desarrollo) – Програми стипендій МАЕС-АЕСІД (Programas de Becas MAEC-AECID). Інформація про них на наступний навчальний рік розміщується на інтернет-сайті www.becasmae.es (іспанською) в середині жовтня. Загальна інформація про стипендії доступна на сайті цілий рік, так само й інформація про вимоги до кандидатів та процедуру подання заявок. Інші міністерства та адміністративні та територіальні одиниці (автономні області, місцеві органи влади) і приватні компанії також пропонують різні програми.

Стипендії на навчання в Барселонському інституті менеджменту

Інститут пропонує 2 стипендії для країн Східної Європи.
www.barcelonami.org/barcelonami/admissions/scholarships.php

СТИПЕНДІЇ ФОНДУ «КАРОЛІНА»

Фонд та організації, що співпрацюють з ним, пропонують стипендії на навчання в докторантурі та дослідницьку роботу. www.fundacioncarolina.es (іспанською)

СТИПЕНДІЇ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ ТА НАУКИ

Вся інформація стосовно стипендій на сайті міністерства: www.mec.es (іспанською)

ГРАНТИ ТА СТИПЕНДІЇ МІНІСТЕРСТВА ПРОМИСЛОВОСТІ, ТУРИЗМУ ТА ТОРГІВЛІ КОРОЛІВСТВА ІСПАНІЯ.

<http://www.icex.es> (іспанською)

ПРОГРАМА «ТУРИЗМ В ІСПАНІЇ»

Програма «Туризм в Іспанії» – післядипломна освіта в іспанських університетах.
www.sgt.tourspain.es (іспанською)

СТИПЕНДІЇ АВТОНОМНИХ ОБЛАСТЕЙ ІСПАНІЇ

Деякі області пропонують власні стипендії на навчання в університетах. Щоб зв'язатися з агентствами автономних областей, відвідайте розділ автономій на сайті: www.la-moncloa.es

Майте на увазі, що одержати стипендію безпосередньо в іспанському вищому навчальному закладі досить важко. Претенденти повинні підтвердити свій диплом і добре володіти іспанською мовою (рівень Intermedio). Знадобиться також довідка про стан здоров'я. Для одержання стипендії треба написати заяву й представити резюме, свідоцтво про народження, копію диплома, навчальний план, копію залікової книжки тощо.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Іспанії в Україні

01901, м. Київ, вул. Хорива, 46
 тел.: +38 044 492-73-20; факс: +38 044 492-73-27
www.espvac-ua.com

Міністерство освіти Іспанії: www.educacion.es

Міністерство культури Іспанії: www.mcu.es

Програми стипендій: www.becasmae.es

Пошук інформації про післявузівську професійну освіту
www.buscadorcolon.org

Фонд «Кароліна»: www.fundacioncarolina.es

ІТАЛІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Італійська Республіка (італ. Repubblica Italiana) – держава на півдні Європи, у центрі Середземномор'я. Крім материкової частини, до складу країни входять острови Сардинія і Сицилія, а також низка дрібніших островів. Межує з Францією на північному заході, зі Швейцарією й Австрією на півночі та Словенією на північному сході.

На території Італії розташовані також такі державні утворення: Сан-Марино, Ватикан, Суверенний Мальтійський орден.

Італія – одна з держав-засновниць ЄС. 1957 року в Римі було підписано один із його засадничих договорів, який запровадив Європейське економічне співтовариство та Європейське співтовариство з атомної енергії.

Законодавча влада в Італії належить двопалатному парламенту, якому підзвітний уряд. Парламент обирає на семирічний термін президента республіки. До обов'язків глави держави входить призначення президента Ради Міністрів (прем'єр-міністра) та членів Кабінету Міністрів.

Італія славиться культурними традиціями. Вони є одними з найдавніших і найбагатших у світі. Досягнення італійців у мистецтві, архітектурі, літературі, музиці та науці відчутно вплинули на розвиток культури в багатьох інших країнах. Завдяки своєму географічному розташуванню Італія протягом багатьох століть слугувала мостом між різними культурами та цивілізаціями. Більшість її історичних об'єктів занесено до списку всесвітньої культурної і природної спадщини ЮНЕСКО.

В Італії знаходиться один з найстаріших університетів світу – Болонський, заснований 1088 року. Там зробив своє знамените відкриття щодо сил електрики під час м'язового руху Луїджі Гальвані. Одним із ректорів університету був у 15 столітті Юрій Дрогобич.

столиця: Рим

загальна площа: 301 230 км²

грошова одиниця: євро €

офіційна мова: італійська

інші великі міста: Мілан, Неаполь, Турин, Палермо, Генуя

населення: 60,8 млн. осіб

домен інтернету: it

державне свято: 2.06 – День Республіки

час: GMT+1

тел. код: +39

НАВЧАННЯ В ІТАЛІЇ

До системи вищої освіти Італії входять навчальні заклади двох видів – університети та інститути й коледжі. Сектор **університетської освіти** складається з 83 університетів, в тому числі: 58 державних (Universitastatali); 17 недержавних, акредитованих на державному рівні (Universitanonstatali, legal mentericonosciute); 2 університети для іноземних студентів (Universitaper Stranieri); 3 вищі школи, що спеціалізуються на післядипломному навчанні (ScuoleSuperiori); 3 політехнічних університети (Politecnici). Детальніша інформація про університети: www.study-in-italy.it/study/university-sector.html

Крім університетів, вищу освіту можна отримати в таких чотирьох видах освітніх установ:

- вищих школах дизайну; політехнічних інститутах мистецтв, академіях мистецтв, консерваторіях і акредитованих музичних інститутах, вищих школах музики і хореографії, національних академіях;
- вищих школах мовної підготовки;
- вищих школах інтегрованого навчання (FIS) за програмами технічної освіти та підготовки технічних спеціалістів (IFTS);
- установах, які перебувають у підпорядкуванні інших міністерств і де готують фахівців в окремих областях (архівна справа, дипломатія, реставрація, військова справа тощо).

Детальнішу інформацію про інститути та коледжі розміщено на інтернет-сайті:

<http://www.study-in-italy.it/study/non-university-sector.html>

I СТУПІНЬ. Студенти проходять бакалаврську програму (Corsidi Laurea, CL), основна мета якої полягає в навчанні загальним науковим дисциплінам і методам, а також у розвитку спеціальних професійних навичок. Навчання на першому ступені вищої освіти триває 3 роки.

II СТУПІНЬ. У рамках здобуття другого ступеню вищої освіти студенти можуть пройти навчання за програмами підготовки фахівців (Corsidi Laurea Specialistica (CLS)), програмами спеціалізації першого рівня (Corsidi Specializzazioni di 1 livello (CS1)) і магістерськими програмами першого рівня (Corsidi Master Universitari di 1 livello (CMU1)). Тривалість навчання від 2 до 3 років.

III СТУПІНЬ. Навчання для аспірантів включає програму проведення дослідницької діяльності з присудженням ступеню доктора наук (Corsidi Dottorati di Ricerca-CDR), програми спеціалізації другого рівня (Corsidi Specializzazioni di 2 livello-CS2) та магістерські програми другого рівня (Corsidi Master Universitari di 2 livello-CMU2).

Детальнішу інформацію розміщено на інтернет-сайті: www.study-in-italy.it

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Уряд Італійської Республіки через Італійський інститут культури надає стипендії, метою яких є розвиток міжнародного культурного співробітництва та поширення італійської культури, мови і науки. Навчальні стипендії надаються для проходження навчання та/або проведення досліджень в таких державних або офіційно визнаних навчальних закладах: університетах, політехнічних інститутах, інститутах вищої освіти в галузі мистецтва і музики, інститутах з реставрації, національних школах кінематографії, дослідницьких центрах і лабораторіях, бібліотеках, архівах і музеях, що співпрацюють з курсами університетської або аспірантської освіти, на які кандидат повинен бути обов'язково записаний.

Кандидати можуть отримати стипендії на короткострокові мовні курси, окремі університетські курси, навчання для здобуття вищої освіти, курси вищої освіти в галузі мистецтва і музики (академії, консерваторії, інститути з реставрації, Національна школа кінематографії), курси італійської мови та культури для викладачів італійської мови, курси післядипломної освіти (аспірантура, майстер, спеціалізації, за винятком медичних дисциплін), а також для проведення науково-дослідницької роботи.

Додаткова інформація є на сайті Італійського інституту культури:
www.iicmosca.esteri.it

ІНСТИТУТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ФЛОРЕНЦІЇ

Університет пропонує дослідницькі програми для отримання докторського ступеню. Факультети інституту: економічний, правовий, історичний, політичних та соціальних наук. Також пропонується магістерська програма з порівняльного європейського і міжнародного права. Вимоги: диплом магістра з напрямку, на який подається аплікант, знання принаймні двох мов ЄС (англійська – обов'язково) www.iue.it
Також існують гранти на дослідження для молодих науковців, що вже отримали ступінь PhD. www.iue.it/Servac/Postdoctoral/

СТИПЕНДІЯ ІМ. ЖАНА МОНЕ

Призначена для молодих науковців, які мають ступінь кандидата наук. Стипендія надає їм можливість працювати при Центрі передових досліджень ім. Робера Шумана Європейського університету за такими науковими напрямками як економіка та грошова політика, культура, знання та інновації, міжнародні та трансдондонні зв'язки та ін. Стипендія призначається на рік. Кінцевий термін подання заявок на її отримання: 25 жовтня. www.iue.it/Servac/Postdoctoral/JeanMonnetFellowships/

СТИПЕНДІЇ МІЖУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ШКОЛИ МАТЕМАТИКИ

Ці стипендії надаються для участі у літніх курсах для випускників, що бажають продовжувати навчання в аспірантурі. Всі курси читаються англійською мовою. www.math.unifi.it

ГРАНТИ НА ОТРИМАННЯ СТУПЕНЮ МАГІСТРА в Болонському університеті за напрямком «Міждисциплінарні східноєвропейські дослідження та студії». Апліканти повинні мати ступінь бакалавра з таких спеціальностей: економіка, міжнародні відносини, історія, культурологія, політологія. Програмою передбачено 6 стипендій. www.mirees.unibo.it

СТИПЕНДІЇ МІНІСТЕРСТВА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ІТАЛІЇ

Міністерство закордонних справ надає стипендії українським громадянам, які бажають навчатися в Італії або проводити науково-дослідницьку роботу в архівах, культурних центрах, бібліотеках, майстернях або на мовних курсах. Участь у конкурсі можуть узяти громадяни з вищою освітою: дослідники, митці, спеціалісти, викладачі університетів та науковці, вік яких не перевищує 35 років. www.iicbelgrado.esteri.it/IIC_Kiev/Menu/Opportunita/Borse_di_studio/

УНІВЕРСИТЕТ ТРЕНТО

Пропонує трирічну докторську програму з міжнародних досліджень. Програма впроваджується англійською мовою. Навчання безкоштовне, надається кілька трирічних стипендій для найкращих спеціалістів. www.portale.unitn.it/drsis/portaledge.do?channelId=-33405

ЛІТНІ КУРСИ

Деякі університети та літні школи Італії пропонують стипендії на період з травня по вересень тим, хто хотів би поліпшити знання італійської мови (не початківцям). Детальнішу інформацію розміщено на інтернет-сайтах Італійського інституту культури.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Республіки Італія в Україні
01901, м. Київ, вул. Ярославів Вал, 32 Б
тел.: +38 044 230-31-00, 230-31-01, 230-31-02; факс: +38 044 230-31-03
www.ambkiev.esteri.it/Ambasciata_Kiev

Італійський інститут культури в Києві (Istituto Italiano di Cultura)
www.iicosca.esteri.it www.iicsanpietroburgo.esteri.it

Італійський культурний центр
01901 м. Київ, вул. Ярославів Вал, 32 Б
тел.: (+38 044) 270 62 23; факс: (+38 044) 279 38 42 www.iickiev.esteri.it

Міністерство вищої школи і наукових досліджень Італії (Ministerodell'Universita e della Ricerca) www.miur.it

Міністерство освіти Італії (Ministerodell'Istruzione) www.istruzione.it

КІПР

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Республіка Кіпр (грец. Κύπρος; тур. Kıbrıs) — острівна держава на сході Середземного моря. Третій за величиною середземноморський острів після Сицилії та Сардинії. Розташований на перетині морських шляхів між Європою, Азією і Африкою і тому відіграє важливу роль в «наведенні мостів» між цими континентами. Кіпр також є одним із найпопулярніших туристичних напрямків Середземномор'я.

До Європейського Союзу держава приєдналася 1 травня 2004 року.

Основні галузі економіки Кіпру — банківські послуги, туризм та торговельне судноплавство. В результаті динамічного розвитку Кіпр перетворився на країну з сучасною економікою, швидко зростаючою сферою послуг з добре розвинуеною транспортною інфраструктурою.

Індустрія туризму — одна з головних статей національного доходу. В цьому секторі працює значна частина населення, а принесений туризмом прибуток є головним джерелом надходжень до бюджету. Пам'ятки Кіпру являють собою суміш різних епох — візантійський замок Колосси, в якому Ісаак Комнін ховався від хрестоносців, церква, в якій Річард I Левове Серце вінчався з принцесою Беренгарією Наваррською, венеціанські фортеці та інше. Багато пляжів Кіпру нагороджено Блакитним прапором Євросоюзу за екологічну чистоту та інфраструктуру.

У 1992 році було засновано Кіпрський університет. Він являє собою самостійний навчальний заклад, до якого входять такі факультети: гуманітарних наук, прикладних наук, суспільних наук і освіти, економіки та менеджменту, інженерний, юридичний і філологічний. Крім Кіпрського університету, існують інші вищі навчальні заклади: Відкритий університет Кіпру, Кіпрський технологічний університет, а також низка приватних вузів, таких як університет Нікосії, Європейський університет, університет Фредерік та інші.

столиця: **Нікосія**
загальна площа: **9 250 км²**
грошова одиниця: **євро €**
офіційні мови: **грецька, турецька**

інші великі міста: **Лімасол, Ларнака, Пафос, Кіренія**
населення: **0,8 млн. осіб** час: **GMT+2**
домен інтернету: **.cy** тел. код: **+357**
державне свято: **1.10 – День Незалежності**

НАВЧАННЯ НА КІПРІ

ПЕРШИЙ ЦИКЛ: навчання на першому ступені вищої освіти в Кіпрському університеті триває 4 роки. Після закінчення випусникам видається сертифікат фахівця або диплом і присуджується ступінь бакалавра. Такі правила діють і в інших вишах.

ДРУГИЙ ЦИКЛ: після закінчення першого циклу випускники можуть пройти дворічне навчання за обраною спеціальністю для отримання диплому магістра.

ТРЕТІЙ ЦИКЛ: одержання ступеню доктора. У Кіпрському університеті ступінь доктора (PhD) з деяких спеціальностей присвоюється після трьох років навчання, що слідує після закінчення магістерського циклу.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

У рамках Урядової програми технічної допомоги зарубіжним країнам кіпрський уряд пропонує низку стипендій для іноземних студентів. Вони бувають двох видів.

СТИПЕНДІЇ НА КОРОТКОСТРОКОВІ СПЕЦІАЛЬНІ КУРСИ

Спеціальні короткострокові курси тривалістю від 2 до 8 тижнів проводяться кіпрськими інститутами в галузі управління приватним бізнесом або управління державним сектором економіки в умовах вільного ринку. Такі стипендії можуть також передбачати стажування в будь-якому міністерстві чи департаменті протягом 2-4 тижнів, що розглядається як додаткова перевага.

ДОВГОСТРОКОВІ СТИПЕНДІЇ / АКАДЕМІЧНІ КУРСИ

Навчання в Кіпрському міжнародному інституті менеджменту можливе не тільки у рамках стипендії уряду Кіпру, а й завдяки іншим.

СТИПЕНДІЇ КІПРСЬКОГО БАНКУ РОЗВИТКУ. Кіпрський банк розвитку пропонує низку стипендій для студентів. Кандидати повинні відповідати вимогам, що пред'являються для вступу до Кіпрського міжнародного інституту менеджменту (Cyprus International Institute of Management).

СТИПЕНДІЯ ГАЗЕТИ «ФІЛЕЛЕФТЕРОС». Стипендія на весь курс навчання щорічно надається Кіпрським міжнародним інститутом менеджменту спільно з газетою «Філелефтерос». Стипендію присуджують на конкурсній основі.

СТИПЕНДІЯ ім. ТОМА ЛУПТОНА (TOM LUPTON SCHOLARSHIPS). Щорічно присуджується Кіпрським банком розвитку.

Кіпрський міжнародний інститут менеджменту також пропонує додаткові часткові стипендії (в розмірі від 870 до 3500 євро) для особливо обдарованих студентів. Їх надають на конкурсній основі.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Республіки Кіпр в Україні

01054, м. Київ, вул. Дмитрівська, 18/24
тел.: +38 044 486-36-05, факс: +38 044 484-03-93
www.cyprus-consulate.org.ua

Департамент вищої і післядипломної освіти Міністерства освіти і культури Кіпру

www.moec.gov.cy

Інформаційний портал про освіту на Кіпрі:

www.highereducation.ac.cy www.cypruseducation.com

Усю інформацію про вступні вимоги та порядок подання заявок за трьома вищевказаними стипендіями можна знайти на інтернет-сайті <http://www.ciim.ac.cy>

Стипендії надають також інші вищі навчальні заклади Кіпру. Їх перелік наведено на інтернет-сайті Міністерства закордонних справ Республіки Кіпр: www.mfa.gov.cy

ЛАТВІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Латвійська Республіка (латис. Latvijas Republika) – балтійська країна у Північній Європі. Межує з Литвою, Білоруссю, Естонією та Росією.

Латвія – парламентська унітарна республіка. Главою держави є президент, якого обирає вищий законодавчий орган – Сейм. Він також затверджує склад уряду, який очолює прем'єр-міністр.

До Євросоюзу Латвія приєдналася 1 травня 2004 року.

Держава поділяється на 110 країв і 9 міст республіканського підпорядкування. Краї, своєю чергою, діляться на 494 волості. Також Латвія історично, культурно і конституційно складається з чотирьох регіонів: Латгалє, Земгалє, Курземє, Відземє.

Політичним, економічним, культурним та освітнім центром Латвії є її столиця – Рига. Тут проживає понад третина населення країни (717 тис. осіб). Крім того Рига – одне з найкрасивіших міст Європи. Вона багата найрізноманітнішими пам'ятками архітектури, а також є центром народної музичної творчості й майданчиком для проведення різних ярмарків та фестивалів. Найвизначніше місце в Ризі – Векріга («Стара Рига»). Це невеликий район, який є справжнім музеєм під відкритим небом з безліччю старих будівель. Символ міста – Домський собор, побудований 1211 року.

У Ризі розташовано Латвійський університет – найстаріший у Латвії. Він входить до Утрехтської мережі – асоціації університетів Європи. Університет було засновано як Латвійську вищу школу 1919 року на основі колишньої Ризької політехніки (заснованої 1862 року). У 1923 році школі було надано її нинішнє ім'я – Латвійський університет.

столиця: Рига
загальна площа: 64 590 км²
грошова одиниця: євро €
офіційна мова: латиська

інші великі міста: Даугавпілс, Єлгава, Юрмала, Лієпая
населення: 2,0 млн. осіб час: GMT+2
домен інтернету: .lv тел. код: +371
державне свято: 18.11 – День Республіки

НАВЧАННЯ У ЛАТВІЇ

Станом на 2008 рік система вищої освіти Латвії складалася з:

- 14 державних вищих шкіл і академій;
- 6 державних університетів;
- 14 приватних вищих шкіл і академій;
- 18 державних коледжів;
- 8 приватних коледжів.

Усі акредитовані вищі навчальні заклади управляються автономно. Вони присвоюють своїм випускникам вчені ступені або кваліфікацію фахівців у певних професіях. У системі вищої освіти можна виділити три основні етапи.

Вищу освіту можна отримати в коледжі. Це вищий навчальний заклад, який реалізує програми неуніверситетського типу, в основному орієнтовані на отримання професійних знань і кваліфікацій. Тривалість навчання в коледжах становить 2 - 3 роки.

У вищій школі впроваджують програми академічної та професійної освіти, що дають право на здобуття вченого ступеню бакалавра через 3 - 4 роки навчання. У більшості випадків передбачено захист дипломної роботи.

Після отримання диплому бакалавра навчання можна продовжити в магістратурі. Диплом магістра (1 - 2 роки навчання після закінчення бакалаврської програми) дає право продовжувати навчання в докторантурі, воно триває 3 - 4 роки. Випускники магістратури також повинні захистити дисертацію. Докторантури існують як при вищих навчальних закладах, так і при деяких дослідницьких інститутах. Учений ступінь доктора наук надається після закінчення три- або чотирирічної програми навчання і публічного захисту дисертації.

Освіту у вищих навчальних закладах можна отримати латиською, англійською та російською мовами.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Система вищої освіти Латвії відкрита для іноземних студентів.

На Інтернет-сайті Центру оцінки якості вищої освіти (HEQEC) можна знайти список вищих навчальних закладів та коледжів (інформація доступна англійською мовою). Додаткову інформацію про систему вищої освіти Латвії, освітнє законодавство та визнання іноземних дипломів і вчених ступенів представлено на інтернет-сайті Латвійського центру академічної інформації: www.aic.lv

На сьогодні надання стипендій для іноземних студентів не передбачено, але їх зарахування до вищих навчальних закладів Латвії можливе.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Республіки Латвія в Україні

01901 м. Київ, вул. Івана Мазепи, 6-Б

тел.: +38 044 490-70-30, факс: +38 044 490-70-35

www.latemb.kiev.ua

Міністерство освіти і науки Латвії (Izglītībasunzīnātnesministrīja)

www.izm.gov.lv

Латвійський академічний інформаційний центр: www.aic.lv

На цьому інтернет-сайті ви знайдете сторінки Ради з вищої освіти (Augstākāsizglītības padome), а також Ради директорів Латвії (Latvijas rektoru padome).

ЛІТВА

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Литовська Республіка (лит. Lietuvos Respublika, Lietuva) – країна на східному узбережжі Балтійського моря, найбільша з трьох балтійських держав. Межує з Латвією, Білоруссо, Польщею, та на південному заході з Росією (Калініградською областю).

Територія Литви складається з 10 повітів. У країні біля 3000 тисяч озер, 758 рік та 5 національних парків.

Литва – парламентська республіка з елементами президентської. Главою держави є президент, якого обирають всенародно на 5 років. Парламент – однопалатний Сейм.

До Євросоюзу Литва вступила 1 травня 2004 року.

У період найбільшої могутності Литовське князівство включало територію нинішньої Білорусі, велику частину сучасної України, частину західно-російських земель й простягалось від Балтійського до Чорного моря.

Вільнюський університет – найдавніший і найбільший вищий навчальний заклад Литви, великий науковий центр. Заснований 1579 року королем Стефаном Баторієм на базі єзуїтської колегії. Спочатку викладання велося латиною, в університеті вивчали теологію, філософію та право. У фондах його бібліотеки понад 5,3 млн. видань, серед них понад 178 тис. виданих у XV–XVIII століттях, понад 250 тис. рукописних документів (починаючи з XIII століття).

Вищі навчальні заклади Литви пропонують програми різного рівня і тривалості. Існує два типи вишів: університети та коледжі – вищі навчальні заклади неуніверситетського типу. Нині у Литві функціонують 22 університети та 28 коледжів.

столиця: Вільнюс
загальна площа: 65 300 км²
грошова одиниця: євро €
офіційна мова: литовська

інші великі міста: Каунас, Клайпеда, Паланга, Шауляй
населення: 2,9 млн. осіб час: GMT+2
домен інтернету: .lv тел. код: +370
державне свято: 16.02 – День Відновлення

НАВЧАННЯ У ЛИТВІ

Литовські університети пропонують бакалаврські, магістерські та докторські програми, курси підготовки творчих професіоналів високого рівня, аспірантські програми, а також можливості для проведення наукових досліджень.

Університетська освіта в Литві триступенева:

I СТУПІНЬ. Базовий курс бакалаврату (*bakalauras*) або професійної підготовки фахівців зазвичай триває чотири роки.

II СТУПІНЬ. Спеціальна або магістерська освіта (*magistras*), інтегроване навчання. Після успішного закінчення базової програми можна продовжити навчання в рамках програм професійної підготовки тривалістю 1-2 роки або магістерських програм тривалістю від 1,5 до 2 років. Існують також інтегровані програми (поєднують перший і другий рівень університетської освіти) тривалістю від 5 до 6 років.

III СТУПІНЬ. Освіта в рамках третього ступеню націлена на підготовку дослідників (*doctorantūra*); художників, музикантів, викладачів мистецтвознавства (*menoaspirantūra*) і медичних фахівців (*residentūra*). Докторські програми тривають 4 роки і доступні кандидатам, які завершили другий рівень університетської освіти, а також мають аналогічний (докторський) рівень освіти. Після завершення курсу докторантури кандидат повинен публічно захистити докторську дисертацію. Програми докторантури організовують спільно університети та дослідницькі інститути.

ОСВІТА В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ НЕУНІВЕРСИТЕТСЬКОГО ТИПУ

Коледж – це вищий навчальний заклад, де акцент роблять на неуніверситетському прикладному навчанні (у рамках одного ступеня), здійснюють практичні дослідження та розвивають професійні навички. Випускники коледжу зазвичай можуть брати участь у програмах, метою яких є підвищення професійної кваліфікації. З 2007 р. у навчальних закладах неуніверситетського типу запроваджено вчений ступінь бакалавра.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Литовська Республіка щорічно пропонує іноземним студентам стипендії на участь у навчальних програмах (1-2 семестри) з литовських (балтійських) досліджень. За детальнішою інформацією про порядок і терміни подання заявок звертайтеся до Фонду підтримки студентських обмінів (*Education Exchanges Support Foundation*), який уповноважений Міністерством освіти і науки Литовської Республіки проводити програми обмінів, або до Посольства Литовської Республіки.

ЛІТНІ КУРСИ

Литва щорічно надає іноземним студентам стипендії для навчання на літніх курсах литовської мови та культури, які організовують литовські університети. Останній термін подачі заявок на такі курси – 1 квітня. За детальнішою інформацією слід також звертатися до фонду або до посольства.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Республіки Литва в Україні

01901, м. Київ, вул. Буслівська, 21
тел.: +38 044 254-09-20, факс: +38 044 254-09-28
www.ua.mfa.lt

Фонд підтримки студентських обмінів (*Education Exchanges Support Foundation*)

вул. Гелезіно Вілко, 12, LT-01112, Вільнюс
тел.: +37 05 249-81-89, факс: +37 05 249-71-37
www.smpf.lt

Міністерство освіти і науки Литовської Республіки

вул. Сіракауско, 15 LT-03105, Вільнюс
тел.: +37 05 219-01-23 / 26, факс: +37 05 219-01-00 www.smm.lt

ЛЮКСЕМБУРГ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Велике Герцогство Люксембург (люксемб. Groussherzogtum Lëtzebuerg, фр. Grand-Duché de Luxembourg, нім. Großherzogtum Luxemburg) – держава в Західній Європі. Межує з Бельгією, Німеччиною, та Францією.

Країна ділиться на два чітко позначених регіони. Північна частина, Еслінг з передгір'ями Арденн і Ейфеля, займає третину території держави і являє собою мальовничу гірську місцевість, вкриту лісами. Регіон Гутланд («хороша земля») у центральній і південній частині країни, це родюча рівнина з лісами і полями. На сході вона межує з Мозельською долиною, де виробляють знамениті вина.

Люксембург – одна із держав-засновниць Європейського Союзу, а місто Люксембург є нині одним із трьох адміністративних центрів ЄС (там розташовано структури Європейського Парламенту, фінансові та судові установи).

Близько третини з півмільйонного населення Люксембургу є вихідцями з інших країн. У Люксембурзі три державні мови: французька, німецька та люксембурзька (letzeburgesch). Остання використовується корінними мешканцями у повсякденному житті та є символом національної ідентичності. Національною мовою цей мозельсько-франкський діалект було визнано 1984 року, після створення словника і граматики. Французька і німецька є мовами політики, преси, релігії, тощо. При цьому французька вважається офіційною мовою адміністрації, судової системи, парламенту, освіти та літературних кіл.

Велике Герцогство Люксембург – конституційна монархія. Нині державу очолює Великий герцог Анрі, який зійшов на трон 7 жовтня 2000 року. За конституцією виконавча влада перебуває одноосібно у його підпорядкуванні, фактично ж її здійснює уряд. Вищим законодавчим органом є однопалатний парламент.

столиця: Люксембург
загальна площа: 2 590 км²
грошова одиниця: євро €
офіційні мови: німецька, французька, люксембурзька

державне свято: 23.06 – День народження герцога
населення: 0,5 млн. осіб
час: GMT+1
домен інтернету: .lu
тел. код: +352

НАВЧАННЯ У ЛЮКСЕМБУРЗІ

Університет Люксембургу – інтернаціональний навчальний заклад, який було засновано 2003 року. Це перший і єдиний університет в країні.

Вибираючи його для своєї освіти, ви віддасте перевагу молодому університету. Крім того будете навчатися в унікальній місцевості: географічно Люксембург розташований у самому центрі Західної Європи, і тут ви знайдете безліч європейських установ та компаній. В університеті діють 3 факультети: природничих наук, технологій та комунікацій (FSTC), права, економіки та фінансів (FDEF), лінгвістики, літератури, гуманітарних наук та мистецтва (FLShASE).

Система здобуття освіти триврівнева: бакалаврат, магістратура та докторантура. Нині університет пропонує 11 бакалаврських програм і 21 магістерську, які відповідають стандартам Болонської конвенції. Зарахування до університету регулюється законом про його заснування (<http://www.uni.lu>). Курси читаються англійською, німецькою та французькою мовами. Крім того, студенти першого ступеню навчання повинні пройти навчальне стажування (як мінімум 1 семестр) за кордоном. Це так званий принцип мобільності.

Університет Люксембургу розвивається за зразком вищого навчального закладу, де основна роль належить науковим дослідженням. Пріоритетними є такі області як безпека і надійність інформаційних технологій, науки про життя, наука про матеріали, європейське право, бізнес-право, фінанси, педагогіка, вивчення Люксембургу.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

У рамках Програми співробітництва в галузі науки, освіти, культури і спорту іноземним студентам надають незначну кількість стипендій для навчання в університеті Люксембургу.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Почесне консульство Люксембургу

01004, м. Київ, вул. Червоноармійська, 9/2, оф. 54
тел.: +38 044 490-65-90, факс: +38 044 289-20-42
www.luxembourg.com.ua

Університет Люксембургу (SEVE)

Авеню Фенсері, 162 А
L 1511 Люксембург
Тел.: +35 2 46 66 44-66-10 / 62 22 / 63 12
e-mail: seve.infos@uni.lu
www.uni.lu

Міністерство національної освіти, професійної підготовки і спорту Люксембургу
www.men.public.lu

МАЛЬТА

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Республіка Мальта (мальт. Repubblika ta' Malta, англ. Republic of Malta) – острівна країна у Середземному морі. Мальтійський архіпелаг складається з трьох основних островів – Мальта, Гозо і Коміно. Країна має назву найбільшого з них.

Мальта є парламентською республікою. З 1800 року була британською колонією, у вересні 1964 року стала незалежною державою.

До ЄС Мальта приєдналася 1 травня 2004 року.

Столиця, місто Валлетта, центр адміністративного, комерційного та культурного життя архіпелагу.

Державними мовами є мальтійська та англійська, причому відповідно до конституції мальтійська мова (що належить до семітських мов з деякими рисами романських і англійської) – це національна мова держави. На Мальті також широко розповсюджена італійська.

Мальта – країна з давньою історією. Назва її головного острова походить від фінікійського «malet» – «притулок». Це цілком зрозуміло, адже узбережжя острова суцільно складається зі зручних і затишних гаваней. Найбільша з них – Велика гавань у Валлетті.

На Мальті зосереджено величезну кількість унікальних пам'яток культури всіх періодів людської історії, від кам'яного віку до наших днів. Таємничі мегалітичні святилища Мальти на 500-1000 років старші від знаменитих пірамід у Гізі. Тут залишили свої сліди карфагенці й фінікійці, араби і нормани, лицарі Ордену Св. Іоанна і Наполеон. Від останніх колонізаторів – британців залишилися спогади й друга державна мова.

столиця: Валлетта
загальна площа: 320 км²
грошова одиниця: євро €
офіційні мови: мальтійська, англійська

державне свято: 21.09 – День Незалежності
населення: 0,4 млн. осіб
час: GMT+1
домен інтернету: .mt
тел. код: +336

НАВЧАННЯ НА МАЛЬТІ

Вища освіта представлена в основному університетом Мальти.

Перший ступінь університетської освіти. Сертифікати, дипломи та науковий ступінь бакалавра присуджуються в області медицини, дипломатії, менеджменту, державного управління, права, бібліотечної справи, релігієзнавства та політології. Курс навчання триває від одного до трьох років. Тривалість базових програм бакалаврату – три роки. Для отримання ступеня почесного бакалавра потрібно провчитися 4-5 років, залежно від спеціалізації.

Докторантура. Вчені ступені доктора медицини (MD) і доктора права (LLD) присуджуються медичним і юридичним факультетами після закінчення кандидатами п'яти- або шестирічного курсу навчання. Вчений ступінь доктора філософії (PhD) присуджується через три і більше років навчання після отримання ступеню магістра за умови захисту докторської дисертації, заснованої на результатах відповідних досліджень.

Система вищої освіти Мальти відкрита для іноземних студентів. На даний час в країні навчаються понад 600 студентів з 75 країн. Крім того, близько 300 іноземних студентів навчаються в рамках семестрових програм міжнародного обміну. Міжнародний відділ університету Мальти (<http://www.um.edu.mt/intoff/>) надає інформацію про програми навчання, проживання, імміграційні правила, фінансові питання, медичне страхування, формальні процедури зарахування на навчання, а також іншу необхідну інформацію.

Нині стипендії іноземним студентам не надаються. Однак у них є можливість вступити до вищих навчальних закладів Мальти на загальних умовах.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Надзвичайний і Повноважний Посол Мальти в Україні (за сумісництвом)

м. Москва, вул. Коровий вал, 7, оф. 219

Телефон: +7 095 237-19-39, 230-25-24, 236-03-34

Факс: +7 095 237-21-58

Мальтійський університет

University of Malta

Msida, MSD 06 MALTA

<http://www.um.edu.mt>

НІДЕРЛАНДИ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Королівство Нідерландів (нід. Koninkrijk der Nederlanden) – країна в північно-західній частині Європи на березі Північного моря. Складається з континентальної території та Антильських островів Бонайре, Саба та Сінт-Естатіус, а також островів Аруба, Кюрасао та Сінт-Мартен, які мають особливий статус. Часто країну неофіційно називають Голландією за назвою однієї з семи провінцій, яка від самого початку входила до Республіки сполучених провінцій Нідерландів (XVI століття).

Нідерланди – конституційна монархія з парламентською системою правління. З 1980 року главою держави є Королева Беатрікс. Столиця Нідерландів – Амстердам, однак резиденція королеви, уряд і парламент знаходяться в Гаазі. Державна мова – нідерландська.

Нідерланди одна з держав-засновниць ЄС. Країна по праву вважається воротами Європи. Її територією протікають важливі європейські річки – Рейн, Маас, Шельда, що впадають в Північне море, а Роттердам є найбільшим морським портом Європи. Незважаючи на невеликі розміри країни і порівняно невелику кількість населення, Нідерланди займають 8-е місце в світовому рейтингу експортерів та інвесторів, а також 3-є місце в світі за експортом сільськогосподарської продукції. Це одна з найбільше густонаселених країн світу.

Система вищої освіти Нідерландів має свої особливості. У країні відсутнє поняття престижних вищих навчальних закладів, як, наприклад, в США або Великій Британії. Дипломи всіх нідерландських університетів мають однакову цінність і визнаються іншими країнами. Тому виші обирають не з міркувань їхньої популярності, а за наявністю спеціальності, яку студент бажає отримати. Керівники місцевих фірм і компаній при прийомі фахівця на роботу насамперед звертають увагу на якість диплому про вищу освіту, а не на місце його отримання.

столиця: Амстердам

загальна площа: 41 530 км²

грошова одиниця: євро €

офіційна мова: нідерландська

інші великі міста: Роттердам, Гаага, Утрехт, Тілбург

населення: 16,8 млн. осіб

домен інтернету: .nl

державне свято: 30.04 – День Королеви

час: GMT+1

тел. код: +31

НАВЧАННЯ У НІДЕРЛАНДАХ

На сьогодні в країні нараховується понад 70 вищих навчальних закладів, які поділяються на три типи. Науково-дослідницькі університети (researchuniversities) орієнтовані на незалежні наукові дослідження в академічній або професійній сфері. Їх у Нідерландах 14. Після закінчення університетського навчання значна частина студентів працює в різноманітних науково-дослідницьких структурах. 10 з 14 нідерландських науково-дослідницьких університетів входять до рейтингу 200 найкращих вищих навчальних закладів світу за версією Times Higher Education Supplement. Сама країна також займає високі позиції в рейтингах наукових досліджень.

Університети прикладних наук (universitiesofappliedsciences) мають більш практичну орієнтацію й готують студентів для професійної роботи в конкретних областях. Таких університетів у країні 45.

Інститути міжнародної освіти (institutesofinternational education – IE) пропонують навчальні програми на рівні магістратури та аспірантури (PhD), призначені для навчання іноземних студентів переважно з країн, що розвиваються та країн з перехідною економікою. Перші такі інститути з'явилися в Нідерландах в 1950-х роках. Нині їх 15, вони пропонують іноземним студентам понад 500 навчальних курсів і програм. Викладання ведеться англійською мовою, причому багато викладачів приїжджають з різних країн світу.

Щороку випускниками інститутів міжнародної освіти стають близько 13 тис. іноземних студентів. Програми, пропоновані нідерландськими IE, розбиті на п'ять груп: наука і технології, довкілля та інфраструктура, сільське господарство і природні ресурси, економіка і суспільство, управління.

Нідерланди лідирують в континентальній Європі за кількістю міжнародних освітніх програм англійською мовою. Обов'язковою вимогою для вступників є наявність сертифікату TOEFL або IELTS, що підтверджує її знання. Додаткову інформацію про всі вищі навчальні заклади Нідерландів можна знайти на сайті: www.internationalstudy.nl

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Нідерланди прагнуть зробити свою вищу освіту доступною для студентів і молодих професіоналів з інших країн і надають багато стипендіальних можливостей для навчання як з боку уряду, так і з боку університетів і компаній.

СТИПЕНДІАЛЬНА ПРОГРАМА HSP HUYGENS

Міністерство освіти, культури та науки Нідерландів надає стипендію Hsp Huygens студентам, які навчаються на останніх курсах або в магістратурі, а також випускникам, що закінчили університет не більше двох років тому. Навчання в Нідерландах може включати в себе проведення наукових досліджень та/або проходження практики. Стипендія не поширюється на програми аспірантури (PhD). Вона надається на термін від 6 до 24 місяців і покриває вартість навчання, витрати на медичну страховку, візу і переліт, а також включає щомісячну виплату стипендії в розмірі 1000 євро.

Програму адмініструє HSP NUFFIC – Нідерландська організація з міжнародного співробітництва в галузі вищої освіти. Подавати документи на стипендію можуть студенти, вже зараховані в один із нідерландських вузів на момент подачі заявки. На початок навчального року кандидати повинні бути не старші 35 років. Необхідно мати високі академічні показники і добре володіти мовою майбутнього навчання. www.nuffic.nl/hspuuygens

ПРОГРАМА МТЕС

Програма МТЕС (Matra Training for European Cooperation) реалізується Бюро CROSS – Нідерландським урядовим агентством зі співробітництва у галузі освіти між Нідерландами та країнами Центральної та Східної Європи.

У рамках цієї програми Міністерство закордонних справ Нідерландів надає стипендії українським студентам зі ступенем бакалавра для проходження однієї з пропонованих магістерських програм у галузі державного управління: за спеціальністю «International and European Law» в університеті

Амстердама і «Public Administration» в університеті Твенте. Стипендія покриває всі пов'язані з навчанням витрати, у тому числі купівлю підручників, перебування в країні, витрати на оформлення візи і переліт в обидва кінці. Брати участь у програмі можуть молоді люди не старші 35 років, які працюють в урядових організаціях або недавно закінчили університет з відмінними або дуже добрими оцінками. Кандидати повинні добре володіти англійською мовою й мати сертифікати TOEFL або IELTS.

www.cross-agency.nl

СТИПЕНДІЇ ІНСТИТУТУ ВІДКРИТОГО СУСПІЛЬСТВА ДЛЯ НАВЧАННЯ В МААСТРИХТСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Інститут відкритого суспільства (Open Society Institute) спільно з Маастрихтським університетом проводить конкурс на здобуття стипендій для навчання на магістерських програмах за такими спеціальностями:

- Європейські студії;
- Європа: аналітика;
- Європейська публічна політика.

ПРОГРАМА МАТРА

Веб-сайт нідерландської програми MATRA містить інформацію про здобуття грантів для студентів-бакалаврів для навчання на магістерських програмах у таких галузях:

- міжнародне та європейське право (Амстердамський університет)
- європейські студії (Маастрихтський університет)
- громадське здоров'я (Маастрихтський університет)
- державне управління (Університет Твенте)

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Нідерландів в Україні

01901, м. Київ, Контрактова площа, 7
 тел.: +38 044 490-82-00, факс: +38 044 490-82-09
www.netherlands-embassy.com.ua

Електронна база даних навчальних програм, пропонує вузами Нідерландів англійською мовою (усього понад 1400 програм):

www.nuffic.nl/internationalstudents/dutchhighereducation/searchinternationalstudy-programmes

Повний перелік вищих навчальних закладів Нідерландів

www.internationalstudy.nl

Інформація про вакансії в сфері вищої освіти Нідерландів (включаючи програми PhD)

www.academictransfer.org/org

НІМЕЧЧИНА

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Федеративна Республіка Німеччина, (нім. Bundesrepublik Deutschland (BRD) – держава у центрі Європи. Межує з Данією, Нідерландами, Бельгією, Люксембургом, Францією, Швейцарією, Австрією, Чехією та Польщею.

Адміністративно Німеччина ділиться на 16 федеральних земель, кожна з них має свої парламент та уряд. Столиця і найбільше місто країни – Берлін. Керує державою федеральний канцлер – зазвичай це лідер партії, що перемогла на парламентських виборах. Його висуває президент, а затверджує парламент.

Німеччина є однією з держав-засновниць Євросоюзу. Нині вона найпотужніша економіка ЄС і стоїть на першому місці за кількістю населення. Країна на четвертому місці в світі за обсягом ВВП. Загальновідомими є високі стандарти життя в Німеччині та якісна система соціального забезпечення.

Наука та дослідження в Німеччині мають давні традиції. На сьогодні в країні існує понад 300 вищих навчальних закладів. Найстаріші й найпрестижніші – Гейдельберзький університет, Лейпцизький університет, Гумбольдтський університет, Університет Фрайбурга, Мюнхенський університет, Тюбінгенський університет, Університет Галле-Віттенберг, Марбурзький університет. Офіційне об'єднання дев'яти найбільших технічних університетів країни має назву TU 9. Студенти з інших держав можуть навчатися у будь-якому виші Німеччини.

Від часів реформатора вищої освіти Вільгельма фон Гумбольдта (1767-1835 р.) у німецьких університетах діє принцип «єдності досліджень та навчання». Таким чином, вони є не лише закладами з надання освіти, а й осередками проведення прикладних та незалежних фундаментальних наукових досліджень. Це вимагає від студентів участі у серйозній науковій діяльності й обумовлює триваліший час навчання, ніж в багатьох інших країнах.

столиця: Берлін
загальна площа: 357 020 км²
грошова одиниця: євро €
офіційна мова: німецька

інші великі міста: Гамбург, Мюнхен, Кельн, Штутгарт
населення: 80,8 млн. осіб
час: GMT+1
домен інтернету: .de
тел. код: +49
державне свято: 3.10 – День німецької єдності

НАВЧАННЯ У НІМЕЧЧИНІ

Завдяки широкому вибору предметів в межах кожного факультету в німецьких університетах можливе міждисциплінарне навчання. Багато вишів мають великі бібліотеки та архіви, що допомагають при навчанні та здійсненні досліджень. Навчання в університеті відбувається за чітко встановленими правилами, але також найчастіше є можливість проводити і власні дослідження у напрямках, що цікавлять студента.

Після завершення навчання в Німеччині ви можете отримати диплом (diplom) чи ступінь магістра (magister artium). Або скласти наприкінці навчання державний іспит (staatsexamen), а після цього написати й захистити кандидатську дисертацію (promotion) й отримати ступінь кандидата наук (doktorgrad). Університети також мають право надавати ступінь доктора наук та кваліфікацію викладача вищого навчального закладу. Новий рамковий закон про вищі навчальні заклади запровадив ступені «bachelor» та «master», що визнаються в усьому світі. Нині дедалі більше університетів користуються цією можливістю.

ДИПЛОМ (diplom). Отриманням диплому завершується навчання на програмах з природничих, інженерних, більшості соціальних та економічних наук. Останньою стадією навчання є написання дипломної роботи й складання певних усних та письмових іспитів. Отримання диплому є свідченням кваліфікації та надає гарні можливості для здобуття роботи в галузях економіки або промисловості.

МАГІСТР (magister artium). Після проходження курсу гуманітарних або деяких соціальних наук студенти отримують ступінь магістра (magister artium). На відміну від дипломного, магістерський іспит складається з двох профільних предметів або з одного профільного та двох непрофільних. Порядок складання є різним залежно від спеціальності та університету. Однак до складу магістерського іспиту обов'язково входить письмова наукова робота та усні іспити.

ДЕРЖАВНИЙ ІСПИТ. Державний іспит складають з тих предметів, вивчення яких дає можливість німецьким випускникам працювати в державних установах ФРН (вчителем, суддею тощо) або в установах, що контролюються державою (лікарі, юристи, аптекарі). Держава або окремі федеральні землі визначають порядок складання іспиту. Його можуть складати й іноземці. Але слід переконатися, що потім ви зможете працювати за фахом у себе на Батьківщині. Якщо ви не є громадянином держави-члена ЄС, то працювати у німецьких державних установах зможете лише в окремих випадках та з особливого дозволу компетентних земельних служб.

Захист кандидатської дисертації (promotion). Можна захистити кандидатську дисертацію з усіх предметів, що пропонуються німецькими університетами. Передумовою для цього є гарні оцінки у вашому дипломі. Для захисту кандидатської дисертації можуть бути визнані й іноземні дипломи. Але, найшвидше, вам слід буде виконати деякі умови та скласти іспит на перевірку знань, або успішно працювати на додаткових заняттях. Остаточне рішення ухвалюють на рівні факультету. Ви також маєте знайти наукового керівника, який або запропонує свою тему, або прийме вашу. Водночас жоден професор не зобов'язаний цього робити, навіть якщо ви виконали всі інші умови. Цінною можливістю для обміну знаннями та досвідом є колоквиуми для аспірантів, що їх часто пропонують виші. Для отримання ступеню кандидата наук, окрім захисту письмової дисертації складають усний іспит з профільного предмету, а також з непрофільних.

Наукові групи аспірантів «Graduiertenkollegs». Що робити, якщо ви хочете захистити кандидатську дисертацію у Німеччині, але не зуміли встановити контакти з німецьким професором з вашої спеціальності, який би керував кандидатською роботою? Альтернативою є наукові групи аспірантів «Graduiertenkollegs». Це структури в університетах, що підтримують пошукачів ступеню кандидата наук. Аспіранти готують свою кандидатську дисертацію в рамках системно спланованої навчальної програми. Вони подають заявку на індивідуальну тему дисертації, що вписується в загальну тематику дослідницької діяльності вишу. Особливу цінність має міждисциплінарна спрямованість загальної дослідницької та навчальної програми. Діяльність учасників «Graduiertenkollegs» курується одним або кількома викладачами ВНЗ, що працюють у цій структурі. Довідайтеся в обраному університеті або інституті,

чи є в ньому «Graduiertenkolleg», та про можливість отримання стипендії. Також щорічно виходить публікація з конференції ректорів вишів, в якій перераховано «Graduiertenkollegs»: «Weiterführende Studienangebote an den Hochschulen in der Bundesrepublik Deutschland».

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

НАУКОВІ СТАЖУВАННЯ ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ ВНЗ ТА НАУКОВЦІВ

Іноземні науковці, які працюють у вищих навчальних закладах та науково-дослідницьких інститутах, мають можливість провести дослідження в одному з державних або визнаних державою німецьких вишів або в одній з позауніверситетських науково-дослідницьких установ.

Докладніше: www.daad.org.ua/ukr/stip_forschungsaufenthalt.htm

НАУКОВІ СТИПЕНДІЇ ДЛЯ АСПІРАНТІВ ТА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

Стипендії пропонують можливість іноземним молодим науковцям провести дослідження або підвищити кваліфікацію в одному з німецьких державних або визнаних державою ВНЗ або науково-дослідницьких інститутів. Головною метою фінансування є підтримка дисертаційних проєктів.

Ця стипендіальна програма може мати такі цілі:

- проведення досліджень в одному з німецьких вишів із подальшим захистом кандидатської дисертації у своїй країні (це стосується також аспірантських програм для країн, що розвиваються, та країн із перехідною економікою за моделлю «DAAD-Sandwich»);
- проведення досліджень в одному з німецьких вишів із подальшим захистом кандидатської дисертації у Німеччині. В цьому випадку слід звернути увагу на структуровані аспірантські програми у т.зв. «Graduieren- und Promotionskollegs» (навчальні установи для тих, хто готує кандидатські дисертації), міжнародні аспірантські програми, т.зв. “Graduate Schools”, та дослідні інститути ім. Макса Планка.

Докладніше: www.daad.org.ua/ukr/stip_forschung.htm www.daad.de/ipp

СТИПЕНДІЇ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ВИПУСКНИКІВ ВНЗ

(для пошукачів у галузі економіки, архітектури, політології, соціології, міжнародних відносин, права, економіки, державного управління, управління освітою, охорони здоров'я та філософії) пропонуються стипендії ERP або DAAD/OSI)

Стипендії надають можливість іноземним випускникам вишів навчатися у німецькому державному або визнаному державою ВНЗ на післядипломному курсі або у магістратурі (Aufbaustudium чи Masterprogramm) та отримати ступінь «Diplom» або «Master». Стипендію може бути надано і у випадку, якщо в Німеччині пройдено лише перший або другий рік навчання у магістратурі, а диплом буде здобуто в університеті своєї країни. Слід мати на увазі, що паралельно з поданням заявки на стипендію треба самостійно подати заяву до обраного університету для отримання допуску до навчання. Зважайте на терміни подання заяв на обрані вами навчальні програми.

Навчальні програми німецьких університетів:

www.daad.de/deutschland/studienangebote/06005.de.html

Докладніше: www.daad.org.ua/ukr/stip_studium.htm

ПРОГРАМА DAAD/OSI (OPEN SOCIETY INSTITUTE)

Німецька служба академічних обмінів (DAAD) та Фонд відкритого суспільства (OSF) проводять спільну стипендіальну програму для випускників та молодих викладачів вищих навчальних закладів у галузі гуманітарних, соціальних та суспільних наук з країн Південного Кавказу, Центральної Азії, Молдови та України. Стипендії надаються спільно DAAD та OSF для забезпечення навчання у магістратурі, аспірантурі або проведення досліджень у німецьких ВНЗ.

Метою програми DAAD/OSI є покращення ситуації в сфері викладання та досліджень в рамках гуманітарних та суспільних наук, а також налагодження контактів між науковцями цього регіону, на основі яких можуть самостійно розвиватися подальші міжнародні контакти.

Докладніше: www.daad.org.ua/ukr/stip_osi.htm

СТИПЕНДІЇ ДЛЯ МИТЦІВ ТА АРХІТЕКТОРІВ

Стипендії пропонують іноземним кандидатам зі спеціальностями образотворче мистецтво, дизайн, кіно, музика, архітектура, а також театральне мистецтво, режисура, танець та хореографія. Отримання стипендії надає можливість навчатися у німецьких державних або визнаних державою ВНЗ з метою підвищення кваліфікації без отримання диплому наприкінці навчання або за післядипломною програмою зі здобуттям диплому.

Докладніше: www.daad.org.ua/ukr/stip_kuenstler.htm www.hochschulkompass.de

ERP-СТИПЕНДІЇ НА НАВЧАННЯ ДЛЯ ВИПУСКНИКІВ В ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ

Стипендії фінансуються Федеральним міністерством економіки та технології (BMWі). Стипендіати – іноземні випускники в галузі економіки – отримують можливість навчатися на післядипломній магістерській програмі у обраних німецьких університетах та отримати в Німеччині диплом (магістра). Зверніть увагу на те, що ви маєте самостійно подавати заяви на вступ до університетів. Тому слід зважати на терміни їх подання.

Докладніше: www.daad.org.ua/ukr/stip_erp.htm

ПРОГРАМА ЄВРОПЕЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВІАДРИНА

Європейський університет Віадрина (м. Франкфурт-на-Одері) пропонує стипендії для українських випускників для участі у наступних магістерських програмах:

- Європейські студії зі спеціальностями право, культурологія, економіка та політологія
- Міжнародне бізнес-адміністрування за напрямками фінанси, бухгалтерська справа, систематичний контроль та оподаткування; фінанси та міжнародна економіка; інформаційний і операційний менеджмент; менеджмент та маркетинг
- Історія культури Європи
- Культура та історія Центральної та Східної Європи
- Соціокультурні студії
- Міжнародні комунікації
- Магістр права LLM, додаткове післядипломне навчання з німецького права для іноземних юристів.

Мета: дворічна освіта (для LLM – однорічна) за обраною магістерською програмою з отриманням диплому *master* або *magister*.

Детальнішу інформацію можна отримати на сайті: www.infodaad.org.ua, в лекторів DAAD в Україні, чиї адреси можна знайти тут www.daad.org.ua/ukr/daad_ukraine.htm. Інформація про програму присутня також на сторінці університету Віадрина: www.europa-uni.de

МІЖНАРОДНА ПРОГРАМА ДЛЯ ЖУРНАЛІСТІВ

Стипендійна програма пропонує журналістам з України, Білорусі, Росії та Молдови навчання протягом трьох місяців у Журналістському коледжі при Вільному університеті м. Берлін. Ви отримаєте можливість взяти участь у спілкуванні різних культур; обміні знаннями про різні країни та журналістику у цих країнах; встановити контакти з колегами з Німеччини та інших європейських держав. Відбір учасників, проведення відбіркових співбесід, а також повідомлення результатів бере на себе філія DAAD у Москві. Подальшу інформацію про програму «Міжнародні журналісти» та вимоги до пошукачів, а також формуляр-заяву можна знайти в Інтернеті www.jil.fu-berlin.de.

ЛІТНІ КУРСИ У НІМЕЦЬКИХ ВНЗ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

(після першого курсу)

Ці стипендії призначено для відвідання мовних, країнознавчих курсів, а також фахових курсів німецької мови, які пропонують державні або визнаними державою німецькі ВНЗ чи мовні інститути при них (перелік курсів – www.daad.de/deutschland/deutsch-lernen/sommerkurse/00490.de.html; курси, які можуть відвідувати стипендіати DAAD, мають спеціальну позначку).

Докладніше: www.daad.org.ua/ukr/stip_hsk.htm

ГРУПОВІ ПОЇЗДКИ СТУДЕНТІВ ДО НІМЕЦЧИНИ STUDIENPRAKTIKA

Німецька служба академічних обмінів підтримує групові поїздки по ФРН іноземних студентів під керівництвом викладачів вишів.

Цілі підтримки:

- Проведення практики за фахом у ВНЗ (наприклад, спеціальні курси, блокові семінари, інші семінари) на запрошення німецького вишу, який також несе відповідальність за організацію практики у ВНЗ, на підприємстві або, можливо, у громадській організації;
- Зустрічі з німецькими студентами та науковцями для встановлення та підтримки контактів між німецьким та іноземним ВНЗ;
- Ознайомлення з економічним, політичним та культурним життям Німеччини. Ця частина програми не має перевищувати третину всього періоду фінансування.

Для програми Studienpraktika бажані двосторонні візити, але це не є обов'язковою умовою. Тобто спочатку може бути підтримана подорож лише однієї сторони.

Культурні заходи (наприклад, концерти) можуть підтримуватися у тому разі, якщо їхній характер тісно пов'язаний з фахом або має стосунок до ВНЗ.

Щорічна підтримка для одного пошукача, факультету або інституту за цією програмою не можлива. Також від них розглядається лише одна заявка на рік.

Терміни та можливості отримання: Подавати заявку можуть викладачі німецьких ВНЗ.

Контактна особа у Бонні (відділ 513): Frau Julia Loellgen,

Tel.: 0228/882-328, Fax: 0228/882-9-328, e-mail: loellgen@daad.de

Докладніше: www.daad.org.ua/ukr/stip_gruppenpraktika.htm

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Федеративної Республіки Німеччини в Україні

01901, м. Київ, вул. Б.Хмельницького, 25

тел.: +38 044 274-68-00, 247-68-09; факс: +38 044 247-68-18

www.kiew.diplo.de

DAAD (Німецька служба академічних обмінів)

просп. Перемоги, 37 (КПІ), корп. 6, 03056, м. Київ

тел./факс: +38 044 406-82-69, 406-85-41; e-mail: info@daad.org.ua www.daad.org.ua

Керівник Інформаційного центру DAAD у Києві: Флоріан Кюхлер

HRK Hochschulrektorenkonferenz

Hochschulrektorenkonferenz, Ahrstraße 39, D-53175 Bonn

tel.: 0049-228-887-0, fax: 0049-228-887-110

www.hrk.de www.hochschulkompass.de

Веб-сайт німецького "Союзу фондаций" (Stifterverband), на якому можна здійснювати пошук за фахом та типом стипендій на навчання: www.stifterverband.org

Сайти провідних німецьких фондаций, які надають стипендії на навчання:

Фонд Конрада Аденауера (Konrad Adenauer Stiftung) www.kas.de/

Фонд Альфреда Топфера (Alfred Toepfer Stiftung) www.toepfer-fvs.de/

Фонд Гайнриха Бьоля (Heinrich Böll Stiftung) www.boell.de/

Фонд Фридриха Еберта (Friedrich Ebert Stiftung) www.fes.de/

Фонд Фридриха Науманна (Friedrich Naumann Stiftung) www.fnst-freiheit.org/

Фонд Розі Люксембург (Rosa Luxemburg Stiftung) www.rosalux.de/

Фонд Ганса Бьоклера (Hans Böckler Stiftung) www.boeckler.de/

Фонд Герди Генкель (Gerda Henkel Stiftung) www.gerda-henkel-stiftung.de/

ПОЛЬЩА

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Республіка Польща (пол. Rzeczpospolita Polska) – держава у Центральній Європі на узбережжі Балтійського моря, на північному сході межує з Росією (Калінінградською областю) і Литвою, на сході – з Білоруссю і Україною, на півдні – з Чехією і Словаччиною, на заході – з Німеччиною. Складається із 16 воєводств. Вони, своєю чергою, поділяються на 308 повітів, які розділені на 2489 гмін, включаючи 65 міст зі статусом міських повітів.

Польща – парламентсько-президентська республіка. Глава держави – президент, що обирається терміном на 5 років. Законодавча влада здійснюється двопалатним парламентом, який складається з Сейму (нижня палата) і Сенату (верхня палата).

До Євросоюзу Польща вступила 1 травня 2004 року.

Польські традиції освіти беруть початок у XIV сторіччі. У Польщі знаходиться низка найстаріших університетів Європи, серед яких і Ягелонський університет (заснований 1364 року).

Останні десять років система освіти Польщі розвивається швидкими темпами порівняно з іншими європейськими країнами. Кількість вищих навчальних закладів і кількість студентів стрімко зростає. У Польщі нараховується 310 приватних університетів і коледжів та 138 державних вищих навчальних закладів.

Усі провідні університети Польщі пропонують програми навчання англійською мовою, включаючи медицину, технічні та гуманітарні науки, бізнес і фінанси. Польща є активним учасником Болонського процесу.

Вартість навчання у вищому навчальному закладі Польщі суттєво нижча, ніж в багатьох інших європейських країнах.

столиця: **Варшава**
загальна площа: **322 580 км²**
грошова одиниця: **злотий (PLN)**
офіційна мова: **польська**

інші великі міста: **Краків, Лодзь, Познань, Гданськ**
населення: **38,5 млн. осіб** час: **GMT+1**
домен інтернету: **.pl** тел. код: **+48**
державне свято **11.11 – День Незалежності**

НАВЧАННЯ У ПОЛЬЩІ

Система вищої освіти в Польщі представлена державними та недержавними вищими навчальними закладами. Недержавні існують з 1989 року. Усі ВНЗ мають однакові стандарти організації навчального процесу та викладання. Форма власності навчального закладу не впливає на якість та престижність диплому. За своєю спеціалізацією виші поділяються на технічні, бізнесові, суспільно-економічні, медичні, спортивні та інші.

До вищих навчальних закладів належать технікуми, коледжі, інститути, академії, університети. Третій і четвертий рівні акредитації мають інститути (вищі школи), консерваторії, академії та університети.

Польський Державний акредитаційний комітет (Państwowa Komisja Akredytacyjna) здійснює перевірку та контроль якості стандартів освіти у вищих навчальних закладах Польщі та розвиває тісне співробітництво з акредитаційними комітетами інших країн. Польська система забезпечення якості освіти відповідає стандартам і вимогам ENQA. Польські вищі навчальні заклади залучені до міжнародного обміну студентами. Такі програми як SOCRATES / Erasmus або двосторонні угоди між університетами сприяють розвитку контактів між польськими та закордонними ВНЗ.

У вищих навчальних закладах Польщі діє триступенева система, яка включає ступінь бакалавра (licencjat, inżynier), магістра (magister) і доктора наук (doctor). Відповідно до Постанови про вищу освіту 2005 року, програми з усіх напрямків навчання окрім права, фармацевтики, психології, ветеринарної медицини, медицини і стоматології мають два етапи. Третій етап, який відповідає ступеню доктора наук, відкритий для тих, у кого є науковий ступінь магістра або ідентичний. Навчання для отримання ступеню доктора наук триває чотири роки і може бути скорочене або продовжене.

Випускники університетів і коледжів Польщі можуть отримати такі ступені.

- **Бакалавр** (BA, Licencjat) – присвоюється після закінчення 3 – 3,5 років навчання у професійному або технічному коледжі.
- **Бакалавр** (BSc, Inżynier) – присвоюється після 3,5 - 4 років навчання у технічному, сільськогосподарському або економічному коледжі.
- **Магістр** (MA, MSc, Magister) та ідентичні ступені – магістр мистецтв, магістр інженерної справи, магістр архітектури, компетентний лікар, зубний хірург або ветеринар присвоюється після 5 - 6 років навчання в університеті. Ступінь MSc можна отримати також через 2 - 2,5 роки додаткового навчання на здобуття ступеню магістра.
- **Доктор наук** (PhD, Doctor) – присвоюється тим, хто склав іспит на отримання ступеню доктора наук і успішно захистив дисертацію. Щоб почати навчання для здобуття докторського ступеню, необхідно мати ступінь магістра або ідентичний.

Для того, щоб успішно закінчити семестр, необхідно отримати прохідний бал на всіх іспитах – усних та письмових. Кожний ВНЗ самостійно визначає систему оцінювання у своєму Навчальному Статуті.

Вступні вимоги до іноземних студентів

Щоб вступити до польського вишу усі іноземні студенти повинні відповідати вимогам для вступу до ВНЗ своєї країни, мати свідоцтво про вступ до навчального закладу або інший ідентичний документ, знати англійську мову. Деякі факультети мистецтв, фізичної підготовки, підготовки майбутніх викладачів організують додаткові тести відповідних здібностей.

Необхідності обов'язкового знання польської мови немає, оскільки університети пропонують багато навчальних програм англійською мовою. Але ви можете вивчити її для повсякденного спілкування, курси польської мови організовані при кожному університеті. Вони тривають кілька тижнів перед початком навчального року або протягом семестру. Якщо ви обираєте навчання польською, вам потрібно буде довести необхідний рівень володіння нею перед початком занять.

Дипломи польських навчальних закладів визнаються та дають можливість працювати за спеціальністю в Європейському Союзі, Україні та в більшості країн світу.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Польща є однією із найпопулярніших країн серед українських абітурієнтів, які прагнуть отримати вищу освіту за кордоном. Вступ до вищих навчальних закладів Польщі можливий відразу після закінчення школи в Україні. Середня вартість навчання приблизно така ж, як в Україні. Крім бакалаврських програм вузи Польщі пропонують навчання на магістерських програмах, освіту на післядипломному рівні та бізнес-освіту.

Платню за навчання можна зменшити. Зазвичай при університетах є фонди та організації, що допомагають талановитим студентам. Також із проханням про зменшення платні можна звернутися до керівництва вишу й отримати відповідну стипендію.

У великих ВНЗ буває навіть кілька видів стипендій: соціальна, академічна та індивідуальна.

Найпрестижніша – академічна стипендія. Її дають на кожен семестр тим, хто був найуспішнішим у навчанні. Але в цьому конкурсі середніх балів можна брати участь тільки після першого року навчання. Заздалегідь дізнайтеся про програмидопомоги студентам у тому чи іншому виші. Наприклад, за спеціальною програмою можна вчитися безкоштовно у ВНЗ Вроцлава. Звичайно, за умови, що у вас високі бали в атестаті, ви добре знаєте польську мову й успішно пройдете співбесіду.

Крім того, у студентів є можливість отримати стипендію від Міністерства освіти або від компаній, в яких ви будете потім працювати. Якщо у вас є польське коріння, то можна розраховувати на стипендію від польського уряду. Вам потрібно буде довести польське походження й здати іспити.

У рамках наукового співробітництва між Польщею та Україною українським громадянам доступні такі стипендії:

СТИПЕНДІЯ ПОЛЬСЬКОГО УРЯДУ ДЛЯ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

Програму «Стипендії Уряду Республіки Польща для молодих учених» адресовано молодим дослідникам – гуманітаріям з Білорусі, Молдови, Росії та України, а також держав Центральної Азії.

Щороку участь у програмі беруть 65–70 стипендіатів, які протягом 9-місячного стажування у найкращих польських вишах (Варшава, Краків, Вроцлав, Люблін, Гданськ та Познань) підвищують свою кваліфікацію. Їхнє стажування – це післядипломна освіта, себто продовження навчання під керівництвом польських професорів, завдяки чому стипендіати збагачують своє знання про сучасні дослідницькі методології та знайомляться з досягненнями у сфері, що становить для них інтерес.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОЛЕГІУМ ПОЛЬСЬКИХ І УКРАЇНСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ (ЛЮБЛІН)

Європейський колегіум польських і українських університетів є польсько-українською освітньою установою, заснованою двома польськими та трьома українськими університетами: Університетом Марії Кюрі-Склодовської (Польща), Люблінським католицьким університетом Івана Павла II (Польща), Київським національним університетом ім. Тараса Шевченка (Україна), Львівським національним університетом ім. Івана Франка (Україна) та Національним університетом «Києво-Могилянська Академія» (Україна).

СТИПЕНДІАЛЬНА ПРОГРАМА ВИШЕГРАДСЬКОЇ ЧЕТВІРКИ

Міжнародний фонд Вишеградських держав пропонує стипендії на навчання у Чехії, Угор-

щини, Польщі та Словаччині. Дія програми поширюється і на українських студентів магістерського та докторського рівнів; переможці отримують 2500 євро на семестр. Усі заявники мають завершити хоча би чотири повні семестри навчання, перш ніж подаватися на отримання гранту.

СТИПЕНДІАЛЬНА ПРОГРАМА ім. ЛЕЙНА КІРКЛАНДА

Головною метою Стипендіальної програми ім. Лейна Кіркланда (Lane Kirkland Scholarship Program) є поширення польського досвіду у сфері системної трансформації. Можливими є двосеместрова навчальна програма (для осіб з вищою освітою) у вищих навчальних закладах Польщі, а також 2-4 тижневих професійні стажування у державних та приватних установах і організаціях.

ПРОГРАМА STUDY TOURS TO POLAND

У рамках Програми RITA 2004 року було створено ініціативу Study Tours to Poland, спрямовану на професіоналів та студентів. Нині STP керує Колегія Східної Європи ім. Яна Новака-Єзьоранського. Координатором STP для студентів є Фонд «Боруссія».

На участь у програмі Study Tours to Poland можуть зголошуватися:

- студенти віком від 18 до 21 року (особи, котрим до 15 лютого не виповнилося 22 роки), які навчаються в Білорусі, Україні та Російській Федерації (у Калінінградській або Ленінградській областях) та є громадянами цих країн;
- студенти, які відзначаються успіхами в науковій та громадській діяльності у своєму середовищі.

СТИПЕНДІЯ ДЛЯ МОЛОДИХ МИТЦІВ ТА ПЕРЕКЛАДАЧІВ GAUDE POLONIA

Національний центр культури у Варшаві надає піврічні стипендії в рамках стипендіальної програми Міністра культури і національної спадщини Республіки Польща «GAUDE POLONIA». Її призначено для молодих митців і перекладачів польської літератури з країн Центрально-Східної Європи.

ПОЛЬСЬКИЙ ПРОЕКТ TERAZ WROCLAW ЗАПРОШУЄ НА НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ З УКРАЇНИ

Уже третій рік поспіль проект допомагає молоді зі Східної Європи стати студентами найкращих вищих навчальних закладів Нижньої Силезії. На безкоштовне навчання може претендувати кандидат віком до 26 років, який не є власником Карти поляка, раніше не здобував вищої освіти у Польщі (перевагу матиме і той, хто ще не здобув її у країні проживання), володіє польською на рівні, що дозволяє навчатися цією мовою, а також має високий бал атестату.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Республіки Польща в Україні
01034, м. Київ, вул. Ярославів Вал, 12
тел.: +38 044 230-07-00, факс: +38 044 270-63-36
www.polska.com.ua

Польський інститут у Києві
офіційне представництво МЗС Польщі
01033, м. Київ, вул. Б.Хмельницького 29/2, оф. 17
тел.: +38 044 288-03-04, 278-16-01, факс: +38 044 288-02-86

Міністерство науки та вищої освіти Республіки Польща
(Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego)
<http://www.mnisw.gov.pl>

Бюро визнання академічних кваліфікацій та міжнародного обміну
(Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej)
www.buwimw.edu.pl

На цих сайтах ви знайдете довідник «Як навчатися в Польщі» і таблицю навчальних курсів, програм та навчальних закладів: www.studyinpoland.pl www.howtostudyinpoland.pl/index.php

Конференція ректорів вищих навчальних закладів Польщі
(Biuro Konferencji Rektorów Akademickich Szkół w Polsce)
www.krasp.org.pl

ПОРТУГАЛІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Португальська Республіка (порт. República Portuguesa) – держава на крайньому південному заході Європи. Розташована на Піренейському півострові, до її складу також входять Азорські острови та Мадейра. З півдня і заходу територія країни омивається Атлантичним океаном. Межує з Іспанією.

Португалія – президентська республіка. Уряд очолює прем'єр-міністр, зазвичай це лідер партії-переможниці на парламентських виборах. Президента обирають громадяни прямим голосуванням терміном на 5 років.

Територію континентальної Португалії розділено на 18 округів, які діляться на 308 муніципальних районів. Державна мова – португальська.

До Євросоюзу Португалія вступила 1 січня 1986 року. Протягом останнього десятиліття ця держава стала одним із основних напрямків трудової міграції для українців, які нині становлять там чисельну громаду.

Вищу освіту у Португалії можна отримати в державних і приватних університетах, технічних інститутах або приватних вузькопрофільних вишах. Найстаріші, овіяні легендами і багатовіковою історією – університети в Лісабоні, Порту і Коїмбрі, а також столичний Технічний університет. Не менш значимі – Nova University в Лісабоні, університети в Бразі, Авейру, Еворі, Фару і на Азорських островах. Також до списку кращих університетів входять приватний Католицький університет і Вільний університет, технічні вузи в Коїмбрі, Порту і Лісабоні, низка політехнічних і сільськогосподарських коледжів.

Португальські вузи не є легкодоступними, зазвичай до університетів вступають лише 10% випускників шкіл. У результаті португальці, які отримали університетську освіту, формують еліту суспільства.

столиця: Лісабон

загальна площа: 92 390 км²

грошова одиниця: євро €

офіційна мова: португальська

інші великі міста: Порту, Амадора, Коїмбра, Брага

населення: 10,4 млн. осіб

домен інтернету: .pt

державне свято: 10.06 – День Португалії

час: GMT+0

тел. код: +351

НАВЧАННЯ У ПОРТУГАЛІЇ

Вищу освіту в Португалії розділено на університетську і політехнічну. Ці дві підсистеми взаємопов'язані, тому студенти можуть переходити з однієї системи вищої школи в іншу. Також можливим є перехід з державного освітнього закладу в приватний і навпаки.

Для того, щоб відповідати принципам Болонської декларації, Португалія проводить реорганізацію системи вищої освіти. Зокрема через внесення змін в чинне законодавство. Було визначено принципи та інструменти створення єдиної європейської території вищої освіти, запроваджено кредитну систему (ESTC) та додатки до диплому. Зміни в законодавстві стосуються всіх навчальних закладів та освітніх програм. Отож нова структура вищої освіти виглядає таким чином.

Ліценціатура. Ступінь ліценціата надається й університетами, і політехнічними інститутами, та є ступенем першого циклу. Його можна отримати після періоду навчання, який включає в себе 180 залікових одиниць. Це, своєю чергою, є еквівалентом шести семестрам навчання. У низці перерахованих у національному або загальноєвропейському законодавстві випадків, ступінь ліценціата надається після семи або восьми семестрів навчання, еквівалентних 210 і 240 заліковим одиницям.

Магістратура. Ступінь магістра також надається університетами та політехнічними інститутами після трьох-чотирьох семестрів навчання та одержання відповідно 90 і 120 залікових одиниць. У політехнічній освіті цикл навчання для отримання ступеню магістра повинен гарантувати набуття студентом професійної спеціалізації. В університетській освіті навчання за магістерською програмою надає студенту академічну спеціалізацію, засновану на наукових дослідженнях, інновації та на підвищенні рівня наукової підготовки. Ступінь магістра також може бути надано після 10 - 12 семестрів навчання та отримання відповідної кількості кредитів.

Докторантура. Ступінь доктора може надаватися тільки університетами після завершення курсу вивчення академічної програми докторантури й успішного відкритого захисту дисертації.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Португальське агентство «Фонд підтримки науки та технології» (Fundação para a Ciência e Tecnologia: www.fct.mctes.pt), яке перебуває під егідою Міністерства науки, технології та вищої освіти (Ministerioda Ciencia, Tecnologia e Ensino Superior), сприяє національним науково-дослідницьким проектам через надання грантів.

Гранти на навчання в магістратурі (МА). Ці гранти призначені для випускників вищих навчальних закладів (починаючи зі ступеня бакалавра), які хочуть навчатися в магістратурі португальських університетів.

Гранти на навчання в докторантурі. Ними можуть скористатися випускники вищих навчальних закладів (що мають ступені спеціаліста або магістра), які збираються писати докторські роботи в університетах Португалії.

Гранти на дослідницьку роботу після докторантури. Вони призначені для докторів, які закінчили навчання не більше як 5 років тому й збираються вести науково-дослідницьку роботу з актуальної тематики в португальських університетах або інших наукових установах відповідного рівня.

Гранти для дослідників, які перебувають у творчій відпустці. Їх надають докторам наук, що перебувають у творчій відпустці для проведення досліджень в наукових установах за кордоном. Мінімальна тривалість гранту – 3 місяці, максимальна – 1,5 року. Грант не продовжується.

Гранти на розвиток наукової кар'єри. Ці гранти призначені для вчених, які продемонстрували дослідницький талант під час наукової роботи після закінчення докторантури. Стандартна тривалість програм становить 4 - 5 років. Гранти спрямовано на розвиток і підтримку координаційних та управлінських здібностей, що виявляються в ході реалізації науково-дослідницького проекту, і дозволяють стипендіату на час дії гранту проводити дослідницьку роботу в галузі науки й техніки.

Підприємницькі докторські гранти. Їх надають випускникам вищих навчальних закладів та магістрам, які збираються розпочати дослідницьку роботу у сфері підприємництва, працюючи над актуальними проблемами бізнесу.

Заявки на гранти подаються через Агентство інновацій www.adi.pt.

Гранти на стажування в міжнародних наукових і технічних закладах. Вони надають можливість навчання в міжнародних наукових і технічних організаціях, членом яких є Португалія. Умови грантів залежать від домовленостей з конкретними установами.

ФОНД КАЛУСТА ГУЛБЕНКЯНА

Фонд Калуста Гулбенкяна спільно з Науковим інститутом Гулбенкяна (Instituto Gulbenkiande Ciencia – IGC) надає обмежене число грантів на продовження або поліпшення освітнього рівня, а також для підвищення кваліфікації в областях, пов'язаних з діяльністю фонду: образотворчі мистецтва, міжнародні відносини, музика, здоров'я і розвиток людини.

Для отримання детальнішої інформації про правила і терміни подачі заявок слід зв'язатися з Посольством Португалії в Україні.

ІНСТИТУТ КАМОЕНСА (INSTITUTO CAMOES PORTUGAL)

Діючий під егідою Міністерства закордонних справ Португалії Інститут Камоенса (ICA) є установою, до завдань якої входить викладання португальської мови і просування національної культури в зарубіжних вищих навчальних закладах, а також в цілому за межами країни. Для виконання цих завдань у рамках програм співробітництва з іноземними вищими навчальними закладами Інститут Камоенса підтримує низку стипендіальних програм для португальських та іноземних студентів.

Їхньою метою є:

- підтримка і розвиток португальської мови і культури та дослідження в цій галузі;
- академічне або професійне навчання португальської мови як іноземної;
- навчання або наукові дослідження в галузі теорії усного та письмового перекладу.

Програма літніх курсів з вивчення португальської мови і культури

Її призначено для іноземних студентів, що бажають відвідувати літні курси португальської мови і культури в португальських університетах або інших вишах, які офіційно визнані Інститутом Камоенса. Заявки на участь студентів в таких курсах слід надсилати викладачам португальської мови відповідно до протоколів про співпрацю з Інститутом Камоенса, який підтверджує наявність і кількість подібних стипендій.

Щорічна програма курсів португальської мови і культури

Програму призначено для іноземних студентів, що бажають навчатися на курсах португальської мови і культури у португальських університетах або інших установах, офіційно визнаних Інститутом Камоенса.

ПРОГРАМА ВІЕЙРА

Програму призначено для випускників іноземних університетів, які зацікавлені в навчальних проектах або подальшому навчанні в галузі теорії усного та письмового перекладу.

Угода між Інститутом Камоенса і Фондом Еса де Кейрош (Esa de Queiroz)

Угода регламентує програму, призначену для талановитих іноземних студентів, викладачів і дослідників, які спеціалізуються на творчості письменника Еса де Кейрош і хочуть відвідати річний семінар Фонду Еса де Кейрош (Esa de Queiroz Foundation).

Угода між Інститутом Камоенса і Національним культурним центром (CNC)

Угода регулює програму, призначену для діячів мистецтв, які розмовляють португальською мовою та хочуть провести чотири місяці в Португалії або в одній із семи португаломовних країн світу для створення творів мистецтва, які будуть поширюватися в португаломовних країнах (CPLP).

Правила та терміни подачі заявок публікуються щорічно на сайті Інституту Камоенса:

www.instituto-camoes.pt.

ПРОГРАМА ФЕРНАНДО МЕНДОСА ПІНТО

Програму орієнтовано на португальських та іноземних випускників університетів і студентів останнього курсу, зайнятих у наукових та професійних освітніх проектах в області португальської мови як іноземної (PLE). Ці проекти повинні офіційно здійснюватися в рамках спільних програм з вищими навчальними закладами за кордоном, такими як:

- центри португальської мови / Інститут Камоенса (Portuguese Language Centres / the Camoes Institute);
- літературні читання Інституту Камоенса в іноземних університетах (Camoës Institute Readerships at foreign universities);
- іноземні університети та інститути, які мають офіційні договори з Інститутом Камоенса.

Дослідницькі програми

Програми призначено для іноземних викладачів і дослідників, які хочуть продовжити професійне стажування в португальських університетах, особливо для магістрів та докторів філософії.

ПРОГРАМА ФЕРНАНДО ПЕССОА

Програму спрямовано на керівників курсів та завідувачів кафедр португальської мови, які хочуть удосконалювати свою освіту і проводити дослідницькі проекти в сфері португальської мови і культури.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:**Посольство Республіки Португалія в Україні**

01901, м. Київ, вул. Івана Федорова 12, поверх 2
 тел.: +38 044 287-58-71 /72; факс: +38 044 287-20-66
 e-mail: s.cons@embport.kiev.ua, dppt@embport.kiev.ua
www.secomunidades.pt/web/kiev

Міністерство науки, технології та вищої освіти Португалії

(Ministerioda Ciencia, Tecnologia e Ensino Superior)
www.mces.pt

Головне управління вищої освіти (Direcção-Geraldo Ensino Superior)

www.dges.mctes.pt

Фонд підтримки науки і технології (Fundação para a Ciência ea Tecnologia)

www.fct.mctes.pt

Міністерство освіти Португалії (MinisteriodaEducação)

www.min-edu.pt

Фонд Калуста Гулбенкяна (Fundação Calouste Gulbenkian)

www.gulbenkian.pt

РУМУНІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Румунія (рум. România) – держава у південно-східній частині Європи, розташована переважно у басейні нижньої течії Дунаю. На сході омивається Чорним морем. Румунія межує з Молдовою, Сербією, Угорщиною, Болгарією та з Україною на півночі.

Румунія лежить на межі Центральної і Східної Європи та Балканського півострову. У ній тисячоліттями перетиналися політичні і культурні впливи цих трьох комплексів.

Румунія – парламентська республіка. Глава держави – президент, уряд очолює прем'єр-міністр. Законодавчий орган – двопалатний парламент, який складається із Сенату і Палати депутатів.

Державна мова – румунська, відноситься до групи романських мов. У муніципальних утвореннях, де частка етнічних меншин перевищує 20% населення, в якості офіційної може також використовуватися мова цих меншин.

До Євросоюзу вступила 1 січня 2007 року.

Державний сектор вищої освіти в Румунії включає в себе 49 вищих навчальних закладів з 324 філіями, в країні працюють також 20 приватних вузів. Румунія підписала Лісабонську конвенцію 1997 року про взаємне визнання європейськими країнами академічних кваліфікацій, вона також є учасником Болонського процесу.

Перший у Румунії вищий навчальний заклад – Академія Святого Савви – було створено у 1694 році. 1864 року відкрито Бухарестський університет. Столиця сьогодні є найбільшим осередком вищої освіти в країні – тут у 21 вищому навчальному закладі навчаються близько 100 тисяч студентів.

столиця: Бухарест

загальна площа: 238 400 км²

грошова одиниця: рум. лей (RON)

офіційна мова: румунська

інші великі міста: Ясси, Галац, Тімішоара, Констанца

населення: 20,0 млн. осіб

домен інтернету: .ro

державне свято: 1.12 – День Румунії

час: GMT+2

тел. код: +40

НАВЧАННЯ У РУМУНІЇ

У Румунії здобуття вищої освіти забезпечується навчальними та дослідницькими установами, університетами, інститутами, академіями, консерваторіями та університетськими коледжами. Вищі навчальні заклади, як правило, складаються з декількох факультетів, університетських коледжів, відділень, кафедр і невеликих експериментальних лабораторій, що займаються науковими дослідженнями та експериментальним промисловим виробництвом. Ґрунтуючись на принципі самоврядування, університети можуть самостійно встановлювати графік навчання.

ПЕРШИЙ СТУПІНЬ. Базова освіта ділиться на два види:

Перший – це короткострокова університетська освіта протягом 2-3 років в університетських коледжах. Після закінчення навчання видається диплом, що засвідчує закінчення коледжу і здачу випускних іспитів (diplomă de absolvire). Випускники коледжів можуть продовжити університетську освіту відповідно до умов, встановлених конкретним навчальним закладом.

Другий вид – це довгострокова університетська освіта, після завершення якої видається університетський диплом, еквівалентний ступеню бакалавра (diplomă de licență).

ДРУГИЙ СТУПІНЬ. Другий ступінь вищої освіти пропонує спеціалізацію чи продовження освіти в університеті. Це навчання включає в себе:

- поглиблений курс (1 - 2 роки) для випускників університету, після закінчення видається диплом;
- магістерське навчання (1 - 2 роки) для випускників університету;
- наукова аспірантура (2 - 3 роки), організована університетськими вченими радами, які функціонують самостійно. Навчання ведеться на міждисциплінарній основі та спрямоване на підвищення професійної спеціалізації;
- докторантура (4 - 6 років) пропонується університетами і дослідницькими інститутами у формі денного або вечірнього навчання.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Іноземні громадяни можуть отримати стипендії на навчання, які надаються Румунією в рамках двосторонніх угод з урядами відповідних країн. Стипендії та гранти на навчання в Румунії виділяються також іншими країнами та міжнародними організаціями.

Форму заявки можна отримати у відділах міжнародного співробітництва Міністерства освіти і наукових досліджень, в університетах Румунії чи в румунському посольстві. Копії всіх документів необхідно вислати до Міністерства освіти, наукових досліджень та інновацій або в обраний університет для того, щоб отримати офіційне підтвердження.

Заявку має бути надіслано до Румунії не пізніше 1 вересня для студентів та випускників університетів; для аспірантів терміни відсутні. На медичних факультетах існує два терміни подачі заявок для аспірантів: 30 листопада і 31 березня.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Республіки Румунія в Україні
01030, м. Київ, вул. Коцюбинського, 8
тел.: +38 044 234-52-61, 234-00-40
факс: +38 044 235-20-25
www.kiev.mae.ro

Міністерство освіти, наукових досліджень та інновацій Румунії
(Ministerul Educației, Cercetării și Inovării în România)
тел.: +40 21 314-26-80
факс: +40 21 312-66-14
www.edu.ro

СЛОВАЧЧИНА

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Словацька Республіка (словац. Slovenská republika, Slovensko) – країна на сході Центральної Європи, межує з Чехією, Польщею, Україною, Угорщиною та з Австрією. З півночі та на північному сході оточена Карпатськими горами. Гориста місцевість становить понад 33% території країни.

Словачина є унітарною державою та парламентською республікою з досить широкими повноваженнями президента. Він – глава держави й представляє її у зовнішніх відносинах. Президента обирають шляхом загальних прямих виборів на 5 років. Законодавчу владу представляє парламент – Національна рада Словацької Республіки.

До Євросоюзу Словачина приєдналася 1 травня 2004 року.

Вищі навчальні заклади в країні бувають трьох видів: громадські, державні та приватні. Вони також діляться на три типи: університетські, неуніверситетські та професійні, які мають право надавати лише бакалаврський ступінь вищої освіти. Найкращими вважаються університет ім. Коменіуса в Братиславі, Технічний університет в Кошице, Словацький технічний університет у Братиславі, Словацький сільськогосподарський університет в Нітрі, університет Павла Йозефа Шафарика в Кошице.

Наукові дослідження проводять у вищих навчальних закладах передусім університетського типу, у професійних інститутах та в Академії наук – головній науковій установі Словачини з філіями у кількох містах.

столиця: **Братислава**
загальна площа: **48 850 км²**
грошова одиниця: **євро €**
офіційна мова: **словацька**

інші великі міста: **Кошице, Пряшів, Жиліна, Нітра**
населення: **5,4 млн. осіб** час: **GMT+1**
домен інтернету: **.sk** тел. код: **+421**
державне свято: **1.09 – День Конституції**

НАВЧАННЯ У СЛОВАЧЧИНІ

У Словаччині на сьогодні діють 20 громадських вищих навчальних закладів, 3 державні та 10 приватних. Відповідно до чинного законодавства вони забезпечують три рівні вищої освіти. Навчання на першому завершується присвоєнням випускникові ступеню бакалавра (bakalar), другому – магістра (magister), інженера (inzinier) та доктора медицини (doktor mediciny). Третій рівень веде до отримання ступеню доктора (doctorate / PhD).

Вступні вимоги до іноземних абітурієнтів не відрізняються від тих, що існують для громадян Словаччини. Рішення про зарахування до ВНЗ зазвичай ухвалюють на підставі середнього балу (відповідно до свідоцтва про повну середню освіту) і результатів вступних іспитів (деякі факультети враховують тільки останнє). Вступні іспити суттєво відрізняються залежно від обраної спеціальності й можуть бути письмовими, усними або у формі письмових тестів. У деяких вузах, наприклад в інститутах мистецтв, проводять також творчі конкурси.

Якщо ви не відповідаєте усім вимогам щодо зарахування до того чи іншого ВНЗ, вам можуть запропонувати пройти навчання на підготовчих курсах, включаючи курси словацької мови (яка є однією з найспорідненіших з українською). Наприклад, в Інституті словацької мови та академічної підготовки іноземних студентів – незалежному підрозділі університету ім. Коменіуса в Братиславі.

Критерії прийому встановлюються кожним факультетом. До нього слід звертатися за інформацією про правила зарахування та для подачі заяви. Інформація про навчальні програми, викладання за якими ведеться словацькою та англійською мовами, доступна на сторінках міжнародних відділів та факультетів в мережі Інтернет. Інформацію про розмір платні за навчання також можна отримати в міжнародних відділах університетів.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Іноземним громадянам доступні стипендії на неповні курси навчання, вивчення словацької мови, для стажування аспірантів / докторантів на основі міжвідомчих, міжурядових угод або в рамках угод про співробітництво між освітніми установами.

Інформація на інтернет-сайті: www.minedu.sk або www.studyin.sk

2005 року було затверджено Національну стипендіальну програму Словацької Республіки для підтримки обміну студентами, докторантами, викладачами вишів і науковими працівниками. Її фінансує Міністерство освіти.

СТИПЕНДІЇ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ВИШІВ І НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ

- стипендії для студентів іноземних вузів (як мінімум 6-го семестру навчання), прийнятих на часткове навчання у словацьких вузах за програмою магістра (на 1 - 2 семестри).
- стипендії для іноземних аспірантів, прийнятих на часткове навчання в аспірантурі в словацьких вишах, науково-дослідницьких центрах (від 1 до 12 місяців);
- стипендії для викладачів іноземних вишів і науковців для лекційного або дослідницького стажування у словацьких ВНЗ, науково-дослідницьких інститутах та неурядових організаціях на запрошення (від 1 до 12 місяців).

Претендентами на стипендії не можуть бути студенти, аспіранти, наукові працівники чи викладачі вищих навчальних закладів, які навчаються або працюють під час подання заявки у словацьких вишах, науково-дослідницьких інститутах або неурядових організаціях.

Інформацію про необхідні документи можна отримати на інтернет-сайті: www.scholarships.sk. Заявки приймаються в режимі он-лайн за 6 - 8 тижнів до крайнього терміну подачі документів. Зверніть увагу на те, що деякі документи треба надсилати поштою з урахуванням терміну їх доставки.

Іноземним претендентам, які для в'їзду до Словаччини потребують візи, рекомендується при визначенні початку стажування враховувати час, необхідний для її отримання. Візову інформацію надають посольства Словацької Республіки.

Відбір іноземних стипендіатів проводить стипендіальна комісія, яку призначає міністр освіти. До неї входять представники Міністерства освіти, вищих навчальних закладів, Академії наук Словаччини та SAIA (Словацької академічної інформаційної агенції). Про рішення щодо надання чи відмови в наданні стипендії SAIA повідомляє претендентів електронною поштою протягом 6 тижнів, починаючи з дати закінчення прийому заявок. Затверджені стипендіати одержують поштою «Декрет про надання стипендії» і «Підтвердження прийняття стипендії». Довідку про прийняття стипендії необхідно підписати й відправити за адресою SAIA.

Адреса для подачі заявок:

SAIA, п. о., Namestieslobody 23, 812 20 Bratislava 1, Slovakia

Координатор програми для іноземних претендентів:

тел.: 00421 2 544 11 426, 436, факс: 004212 544 11 429 www.scholarships.sk

У разі отримання рішення про надання стипендії документи необхідно надсилати поштою, при цьому вони повинні бути доставлені до зазначеної дати прийому в SAIA (надсилати тільки оригінали документів). Оригінал листа-запрошення словацького ВНЗ або науково-дослідного інституту приймаюча установа може направити безпосередньо на адресу SAIA.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Словацької Республіки в Україні

01901, м. Київ, вул. Ярославів Вал, 34

тел.: +38 044 272-03-10, 272-13-10, 272-62-03; факс: +38 044 272-32-71

www.slovakia.kiev.ua

Словацька академічна асоціація міжнародної співпраці (SAAIC)

неурядова організація, що працює спільно з Міністерством освіти Словаччини та координує освітні програми Європейського Союзу, включаючи "Еразмус" та "Леонардо да Вінчі".

www.saaic.sk

Інститут мовної та академічної підготовки іноземних студентів університету ім. Коменіуса

www.cdvuk.sk

Міністерство освіти Словацької Республіки

(Ministerstvo školstva SR)

www.minedu.sk

Словацька академічна інформаційна агенція

(Slovenska akademicka informačna agentura - SAIA, п.о.)

www.saia.sk

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Республіка Словенія (словен. Republika Slovenija) розташована на півдні Європи, між південно-східними Альпами і північною частиною Адріатичного моря. Межує з Італією, Австрією, Угорщиною та Хорватією.

Словенія – парламентська республіка. Главою держави є президент, якого обирають на 5 років. Він ділить виконавчу владу з Кабінетом міністрів, якого призначає парламент. Адміністративно країну розмежовано на 201 громаду, 11 з яких мають статус міста. Рівень життя в ній один із найвищих серед держав Центральної Європи.

Словенія проголосила незалежність від Соціалістичної Федеративної Республіки Югославія 25 червня 1991 року, після чого до республіки було введено югославські війська. Війна тривала 10 днів, конфлікт було припинено за допомогою Євросоюзу. До ЄС Словенія вступила 1 травня 2004 року.

Освіті та науці в Словенії приділяють велику увагу. Зростає кількість іноземних студентів, що приїждять туди на навчання. У країні функціонують 37 вищих спеціальних навчальних закладів і 4 університети. На потреби освіти витрачають понад 6% ВВП. 15% службовців у Словенії мають університетську освіту.

За кількістю наукових працівників та науково-дослідних інститутів Словенія нарівні з розвиненими європейськими країнами. Особливу увагу там приділяють таким галузям як біокібернетика, біохімія, молекулярна біологія, біотехнологія, робототехніка, автоматизовані вимірювальні системи, комп'ютерний контроль великого спектру виробничих процесів. У країні працюють десятки науково-дослідницьких інститутів, лідером серед яких є Інститут Йозефа Стефана у Любляні.

столиця: Любляна
загальна площа: 20 270 км²
грошова одиниця: євро €
офіційна мова: словенська

інші великі міста: Марибор, Цельє, Крань, Велене
населення: 2,0 млн. осіб час: GMT+1
домен інтернету: si тел. код: +386
державне свято: 25.06 – День Державності

НАВЧАННЯ У СЛОВЕНІЇ

Чотири словенські університети – університет Любляни (www.uni-lj.si), університет Марібору (www.uni-mb.si), Приморський університет (www.upr.si) і університет Нова Гориці (www.p-ng.si) включають у свої структури 44 факультети. Також у країні є художні академії, професійні коледжі та десять приватних вищих навчальних закладів.

Перший ступінь університетської освіти

Програми професійної освіти тривають від трьох до чотирьох років. Їх пропонують професійні коледжі, а також деякі факультети університетів. Програми передбачають практичну підготовку в різних областях і закінчуються випускним іспитом. Після навчання студенти отримують диплом інженера (inženir) або дипломованого інженера (diplomirani inženir). З ними випускники можуть працювати за фахом або продовжувати свою освіту на наступних рівнях.

Другий ступінь університетської освіти

Програми академічної освіти тривають від чотирьох до шести років і закінчуються захистом дипломної роботи. Студенти отримують університетський диплом (univerzitetna diploma) і професійну кваліфікацію в певній галузі. Наприклад, випускник університету (univerzitetni diplomirani), випускник академії (akademski), інженер з університетським дипломом (univerzitetni diplomirani inženir), викладач (profesor), доктор медицини (doktor medicine) і т.ін. Після цього вони можуть працювати за фахом або продовжувати свою освіту на наступному рівні.

Третій ступінь університетської освіти

Програми академічної освіти третього рівня дають змогу отримати кваліфікації спеціаліста (specialist), магістра природничих / гуманітарних наук (magisterznanosti / umetnosti) і доктора природничих / гуманітарних наук (doktorznanosti / umetnosti). Мінімальною вимогою для програм з підготовки фахівців (specializacija) є закінчений перший ступінь вищої освіти. Програми тривають від одного до двох років. Після успішного захисту дипломної роботи випускники отримують кваліфікацію спеціаліста (specialist) в певній галузі спеціалізації. Для навчання на магістерських програмах (magisterij) потрібен завершений другий ступінь вищої освіти. Навчання триває не менше двох років й також закінчується захистом дисертації. Після цього студенти отримують ступінь магістра природничих наук або магістра гуманітарних наук в галузях спеціалізації.

Чотирирічні програми докторантури, на які кандидати можуть бути зараховані після закінчення другої стадії навчання, ведуть до отримання наукового ступеню доктора. Програма докторантури для кандидатів із вченим ступенем магістра триває 2 роки. Студенти, зараховані на чотирирічну докторську програму, після завершення другої стадії навчання можуть перервати його за цією програмою і перейти на програму підготовки магістрів.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Управління державними стипендіями в Словенії здійснює **CMEPIUS** – Центр з підтримки мобільності та європейських програм (www.cmepius.si). Іншим джерелом фінансової підтримки студентів і вчених є громадський Науково-освітній фонд Республіки Словенія **Ad futura** (www.ad-futura.si).

ФОНД AD FUTURA

Фонд Ad futura засновано словенським урядом з метою підтримки міжнародного обміну студентами й дослідниками. Він розподіляє стипендії, видає позики на навчання, оплачує проживання та інші витрати студентів.

Правила та умови викладені в конкретних заявках на стипендії. Фонд Ad futura працює з трьома основними категоріями заявників:

- словенські та іноземні студенти (кандидати на навчання в рамках післяуніверситетських програм у словенських вищих навчальних закладах);

- словенські вчені-дослідники (кандидати на дослідницькі програми за кордоном), іноземні вчені-дослідники (кандидати на спільні програми зі словенськими колегами) і словенські вчені-дослідники, які тимчасово працюють за кордоном (кандидати на участь в дослідженнях або конференціях у Словенії);
- іноземні учні середніх навчальних закладів (програми International Baccalaureate у Словенії).

Гранти на спільну дослідницьку та викладацьку роботу у вищих навчальних закладах Словенії може бути надано:

- іноземцям;
- громадянам Словенії, які займаються науковою роботою і викладанням за кордоном.

Більше інформації на сайті фонду Adfutura: www.ad-futura.si.

КУРСИ СЛОВЕНСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ

Центр словенської мови для іноземців ставить за мету поширення словенської мови, літератури та культури за кордоном. Центр працює в рамках відділення словенських досліджень гуманітарного факультету університету Любляни. Він організовує різноманітні навчальні програми для студентів-іноземців, для яких словенська мова є другою. Навчальні курси словенської мови мають різну тривалість (від 20 до 560 годин), а також відрізняються інтенсивністю та цілями. Найпопулярнішими є ті, що поєднують вивчення словенської мови, суспільного життя та сучасної культури Словенії. Для іноземців, які постійно проживають у країні, організують постійні курси з різних напрямків. Пріоритетом центру є також розробка та проведення курсів для іноземних викладачів словенської мови як другої іноземної, наукових досліджень у галузі мовної педагогіки.

Більше інформації можна отримати за адресою: www.centerslo.net

ДОДАТКОВІ СТИПЕНДІЇ

Словенська бізнес-школа IEDC Bled (IEDC-Bled School of Management) – один з провідних навчальних закладів такого типу в Європі.

Стипендія поширюється тільки на витрати на навчання за річною або дворічною програмою Executive MBA. Вона покриває від 20% до 50% вартості навчання. Розмір стипендії залежить від конкурсу для конкретної країни або регіону і від рівня компетенції кандидата.

Кандидат повинен мати як мінімум трирічний досвід роботи у відповідній сфері та значні професійні, академічні або / та особисті досягнення. Оскільки робочою мовою програм EMBA є англійська, кандидат повинен добре нею володіти.

Додаткова інформація і бланк заяви за адресою: www.iedc.si/programs/mba/emba/admission

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Республіки Словенія в Україні

01030, м. Київ, вул. Б.Хмельницького, 48, пов.4
тел.: +38 044 585-23-30, факс: +38 044 585-23-43
www.kiev.embassy.si

СМЕPIUS - Центр з підтримки мобільності та європейських програм

(Centre for Mobility and European Programmes)
Obzeleznici 16, SI-1000 Ljubljana, Slovenia; www.cmepius.si

Фонд Ad futura (Науково-освітній фонд Республіки Словенія)

Kotnikova 34, 1000 Ljubljana, Slovenia
тел.: +386 14 34-10-80, факс: +386 14 34-10-92; www.ad-futura.si

Міністерство освіти і спорту Словенії www.mss.gov.si

SRCe – Студентський інформаційний центр

Міжнародна штаб-квартира студентської організації університету Любляни
Kernikova 4, 1000 Ljubljana, Slovenia; тел.: +386 14 38-02-53

СПОЛУЧЕНЕ КОРОЛІВСТВО

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Велика Британія (англ. Great Britain), повна назва Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії – острівна держава, розташована біля північно-західного узбережжя континентальної Європи. Складається з Англії, Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії. Останні три мають значний рівень автономії. Омивається Атлантичним океаном, Північним морем, протокою Ла-Манш та Ірландським морем.

Велика Британія – унітарна держава, конституційна монархія з парламентською системою управління. Спадковий монарх (нині це Королева Єлизавета II) має радше символічні функції й не відіграє суттєвої політичної ролі. Особливістю Великої Британії є відсутність у ній кодифікованої конституції. Під нею розуміється сукупність різних документів, що регулюють питання конституційного характеру, статuti або акти парламенту, судові прецеденти, неписані звичаї та угоди. Британія вважається батьківщиною сучасної парламентської демократії. Столиця держави – місто Лондон, одне з найбільших у Європі й найважливіший світовий фінансово-економічний центр. Британія вважається батьківщиною сучасної парламентської демократії.

До Європейського Союзу приєдналася 1973 року.

У XIX ст. і в першій половині XX ст. Велика Британія була найпотужнішою економікою в світі й досі зберігає значний економічний, культурний, військовий, науковий та політичний вплив. Англія і Шотландія ще в XVII ст. стали центрами наукової революції. Велика Британія очолила промислову революцію у XVIII ст.

Система вищої освіти Великої Британії пройшла перевірку часом і вважається зразковою. Вона надає значні переваги та розкриває великі можливості для випускників. Зокрема нині, коли англійська мова є мовою міжнародного спілкування.

столиця: Лондон

загальна площа: 244 800 км²

грошова одиниця: фунт стерлінгів

офіційна мова: англійська

інші великі міста: Бірмінгем, Ліверпуль, Единбург

населення: 64,3 млн. осіб

домен інтернету: .uk

державне свято: День народження Королеви

час: GMT+0

тел. код: +44

НАВЧАННЯ У СПОЛУЧЕНОМУ КОРОЛІВСТВІ

У Сполученому Королівстві більше сорока університетів. Оксфорд і Кембридж є провідними й найстарішими навчальними закладами, заснованими відповідно у XII і XIII ст. Найбільший на сьогодні Лондонський університет. Привабливими є також університети Единбургу, Лідса, Глазго, Бірмінгем, Ліверпуля та Брістола.

Система вищої освіти Сполученого Королівства складається з трьох основних видів освітніх установ: університети, коледжі та вищі школи, а також художні та музичні коледжі. Раніше було усунуто межу, що розділяла університети та політехнічні інститути, останні також отримали статус і титул університетів. Вища освіта Великої Британії чотириступенева: бакалаврат, магістратура, докторантура та наукові дослідження.

Ступінь бакалавра – базовий курс вищої освіти. Триває 3 - 4 роки, після закінчення курсу студенти отримують ступінь бакалавра гуманітарних наук, бакалавра природничих наук або інших областей спеціалізації. У деяких університетах і коледжах вищої освіти після закінчення дворічного курсу навчання можна отримати диплом про вищу освіту (DipHE). У низці вишів студенти зобов'язані пройти вступний курс перед початком навчання на бакалавра. При навчанні за програмою, в якій чергуються теорія і практика, потрібен додатковий рік для проходження практики на виробництві. В деяких університетах є інтенсивні дворічні курси навчання, студенти яких займаються і протягом канікул.

Ступінь магістра. Надається в результаті 1 - 2 років навчання після закінчення бакалаврату. Програма передбачає навчання в області спеціалізації. У деяких випадках ступінь присуджується за результатами письмових іспитів, але кандидатам зазвичай необхідно представити та захистити дисертацію. Іноді магістерський ступінь (наприклад, в Імперіал-коледжі в Лондоні) присуджується на першому ступені вищої освіти після 4 або 5 років навчання.

Ступінь магістра філософії, доктора філософії. Третій ступінь вищої освіти присвячено виключно дослідницькій діяльності. Після 2 додаткових років навчання в університеті та успішного захисту дисертації присвоюється ступінь магістра філософії (Master of Philosophy MPhil). Через 3 роки подальшого навчання після завершення магістерської програми кандидат може представити дисертацію на здобуття ступеня доктора філософії (Doctor of Philosophy – DPhil або PhD).

Наукові дослідження. Підвищений рівень докторського ступеню можуть здобути фахівці в області юриспруденції, гуманітарних та природничих наук, медицини, музики і теології після того, як здійснять певний обсяг дослідницької роботи.

Цілком імовірно, що британські коледжі й університети визнають свідоцтва про освіту, отриману вами в Україні. Найпростіший спосіб з'ясувати це – зв'язатися з навчальним закладом. Якщо це неможливо, зверніться до найближчого відділення Британської Ради або напишіть до Національного Британського інформаційного центру офіційного визнання свідоцтв про освіту (NARIC). Якщо у вас уже є український диплом про закінчення вищого навчального закладу, майте на увазі, що його академічна кваліфікація займає проміжне положення між "A-levels" GCE і ступенем бакалавра. У британських навчальних закладах вступні вимоги дуже різні, отож з таким дипломом можна вступити й на другий, і на передостанній курс університету, і навіть на постдипломний курс на отримання ступеню магістра. "Вартість" вашого диплому необхідно з'ясувати в приймальній комісії того університету, куди ви хочете вступити. Візьміть до уваги також, що існує й міжнародний бакалаврат (IB) – дворічний навчальний курс, що включає вивчення шести дисциплін.

На рівні післядипломного навчання британські університети мають право встановлювати власні правила прийому. Для такого навчання необхідно мати вчений ступінь першого щабля з відповідної дисципліни. Інколи потрібен досвід роботи, часом - на курсах, по закінченні яких ви одержуєте посвідку про право на викладання – досить тільки бажання викладати. Оскільки навчальна програма науково-дослідного курсу післядипломного навчання дуже вузькоспеціалізована, іноземним студентам пропонується спочатку пройти теоретичний післядипломний курс з обраної дисципліни, успішне завершення якого (ступінь магістра) може гарантувати місце на науково-дослідному курсі.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Міністерства Сполученого Королівства та уповноважені адміністрації Шотландії, Уельсу і Північної Ірландії, а також самі навчальні заклади, фонди, великі корпорації та інші британські організації надають іноземним студентам різноманітні стипендії та гранти. Розподілом стипендій займається Британська Рада – міжнародна некомерційна організація, яка є представником Великої Британії в області освіти та культури.

Для громадян України, що бажають навчатися на магістерських програмах у Великій Британії, Британська Рада розподіляє стипендії в рамках програми Chevening (British Chevening Awards). Кількість їх щороку зростає. Основні напрямки – екологія, право, фінанси, міжнародні відносини. На сайті www.britishcouncil.org/ukraine.htm ви можете вибрати стипендію, яка надається студентам України й підходить вам за рівнем освіти, області спеціалізації й типу навчального закладу.

СТИПЕНДІАЛЬНІ ПРОГРАМИ ЧІВНІНГ (CHEVENING SCHOLARSHIPS)

Стипендіальні програми Chevening надають можливість отримати магістерський ступінь або виконати короткострокову дослідницьку роботу. Стипендія Chevening покриває витрати на навчання, проживання, вартість авіаперельоту та поточні витрати на термін від 3 до 12 місяців.

Пріоритетними сферами вивчення є: державне управління (включаючи охорону здоров'я та планування міста); міжнародні відносини (включаючи питання міжнародної безпеки); політологія, політичні дослідження, права людини, громадянське, конституційне і міжнародне право; правозастосування; журналістика (друковані ЗМІ, теле- і радіомовлення); зміна клімату і дослідження довкілля (включаючи сталій розвиток, захист навколишнього середовища, планування і менеджмент); енергетична безпека і поновлювані джерела енергії; наукові інновації, спрямовані на забезпечення сталого економічного розвитку, розвитку економіки й бізнесу, глобальної стабільності клімату; економіка.

Докладніше на сайті Британської Ради: www.britishcouncil.org/ukraine.htm або безпосередньо на сайті програми Chevening: www.chevening.com

ПРОГРАМИ ДЛЯ АСПІРАНТІВ І ДОСЛІДНИКІВ, MBA (MASTER OF BUSINESS ADMINISTRATION)

Основні програми, в рамках яких розподіляються стипендії для навчання на ступінь магістра:

- Програма дослідницьких стипендій для іноземних студентів (ORSAS). Стипендію терміном на один рік надають випускникам університетів для проведення дослідницької роботи. Крім цього, велика кількість освітніх установ вищої школи надають власні стипендії;
- Британські стипендії Chevening (Chevening Scholarships). Ці стипендії дають можливість отримати ступінь магістра або провести короткострокове наукове дослідження. Програма Chevening орієнтована на цілеспрямованих молодих професіоналів, потенційних лідерів, які бажають зробити свій внесок в розвиток України.

Докладніше: www.britishcouncil.org/ukraine-education-funding-chevening-scholarships.htm

УКРАЇНСЬКА СТИПЕНДІАЛЬНА ПРОГРАМА В УНІВЕРСИТЕТІ КЕМБРИДЖУ

(Cambridge-Ukraine Studentships)

Програма фінансує навчання українців на однорічному курсі магістратури в університеті Кембриджі за однією з 50 гуманітарних спеціальностей. Претенденти на стипендію повинні мати таку академічну освіту, що дає можливість навчатись у магістратурі, а також на високому рівні володіти англійською мовою. Мета програми – надати можливість безкоштовного навчання найбільше талановитій українській молоді, яка не може здобути таку освіту власним коштом.

Цього року в університеті Кембриджі навчаються перші п'ять українських студентів. Прийом вступних заявок на 2012–2013 навчальний рік було завершено у грудні 2011-го. У вересні 2012 року розпочнеться конкурс заявок на 2013 – 2014 навчальний рік.

Детальніше на сторінці Cambridge Overseas Trust.

ПРОГРАМА ОБМІНУ ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ TEACHER'S SCHEME

Програму пропонує українським викладачам UK Border Agency спільно з асоціацією британських коледжів HMC Projects (Headmasters 'and Headmistresses' Conference). Найбільше

затребувані спеціальності – математика, інформаційні технології, дизайн, музика, малювання, фізичне виховання. Викладачі англійської мови також запрошуються до участі в програмі, проте бажано, щоб вони мали супутню спеціальність.

Мета програми – дати іноземним учителям уявлення про філософію освіти в незалежних школах Великої Британії, допомогти їм зрозуміти британський спосіб життя та покращити рівень володіння англійською мовою.

Детальнішу інформацію можна отримати на сайті асоціації британських коледжів HMC Projects: www.hmc.org.uk/projects/teacher.htm.

СТИПЕНДІАЛЬНА ПРОГРАМА МЕМОРІАЛЬНОГО ФОНДУ ДЖОНА СМІТА

British Council від імені фонду Джона Сміта пропонує взяти участь у стипендіальній програмі стажування. Її розраховано на 4 тижні. Програма включає вступний курс в Единбурзі; інтенсивний двотижневий курс в галузі політичних процесів держав розвиненої демократії; серію обговорень та зустрічей з професорами вищих навчальних закладів та адвокатами. Метою є продемонструвати, як формується і проводиться державна політика. Програма включає також восьмиденне індивідуальне стажування в низці державних і громадських організацій Великої Британії. Таким чином, вона націлена на зміцнення та розширення розуміння учасниками демократичного процесу та ефективного управління, а також формування групи молодих і перспективних лідерів у різних країнах світу.

Протягом стажування стипендіати мають підготувати власні проекти й продемонструвати їх на завершальному семінарі представникам Міністерства юстиції Великої Британії та Меморіального фонду Джона Сміта.

Докладніше на офіційному сайті Фонду Джона Сміта: www.johnsmithmemorialtrust.org/web/site/home/home.asp або на сайті British Council: www.britishcouncil.org/ukraine-education-funding-john-smith.htm.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Сполученого Королівства в Україні

01025 м. Київ, вул. Десятинна, 9

тел.: +38 044 490-36-60, факс: +38 044 490-36-62

www.ukinukraine.fco.gov.uk

Британська Рада www.britishcouncil.org/ukraine

Освіта у Великій Британії www.study-england.com.ua/ua

Британські стипендії Chevening www.chevening.com

Рада з міжнародної освіти

(The Council for International Education, UKCOSA) www.ukcosa.org.uk

Міністерство освіти й професійної підготовки Сполученого Королівства www.dfes.gov.uk

Університети Сполученого Королівства www.universitiesuk.ac.uk/pages/default.aspx

Асоціація університетів Британської співдружності націй

(Association of Commonwealth Universities) www.acu.ac.uk

Університети Шотландії www.universities-scotland.ac.uk

Інформаційна служба Ради незалежних шкіл www.isc.co.uk

УГОРЩИНА

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Угорщина (угор. Magyarország) – держава в центральньо-східній Європі, розташована між Карпатами, Альпами і Дінарськими горами. Майже три чверті її території є рівниною. Межує з Україною, Австрією, Словаччиною, Румунією, Хорватією та Словенією. Адміністративно Угорщина поділена на 19 медьє (областей) та Будапешт – місто республіканського підпорядкування, прирівнене до медьє.

Угорщина – парламентська республіка. Законодавча влада належить однопалатному парламенту. Він обирає прем'єр-міністра та президента. Останній є главою держави.

Державна мова – угорська, вона входить до фінно-угорської мовної групи і є однією з найскладніших у Європі. Найближчі до неї мови народів ханти та мансі.

Угорщина має багатотисячлітні освітні традиції, вона зробила важливий внесок у світовий інтелектуальний спадок. Виходцями з цієї держави є 13 Нобелівських лауреатів. Перший університет Угорщини було відкрито 1367 року в місті Печ, а сучасна система освіти сформувалася вже в кінці XIX століття. Угорські вищі навчальні заклади добре відомі за межами країни дбайливо збереженими традиціями, якісною підготовкою фахівців і високим рівнем викладання.

Шість років тому в Угорщині було запроваджено європейську систему перехідних кредитних балів (credits), згідно з якою один такий бал нараховується за кожні підтверджені 30 годин роботи студента – як групової, так і самостійної (лекції, семінари, виконання домашніх завдань, бібліотечні години і т. ін.). Угорські вищі навчальні заклади – це акредитовані автономні, державні або недержавні установи.

столиця: Будапешт

загальна площа: 93 030 км²

грошова одиниця: форінт (HUF)

офіційна мова: угорська

інші великі міста: Дебрецен, Сегед, Мішкольц, Печ

населення: 9,9 млн. осіб

домен інтернету: .hu

державне свято: 20.08 – День Святого Стефана

час: GMT+1

тел. код: +36

НАВЧАННЯ В УГОРЩИНІ

Система вищої освіти в Угорщині є дуалістичною, там співіснують університети й коледжі. Деякі коледжі входять до складу університетів і мають при них статус «коледжів-факультетів». Університети також можуть пропонувати курси, відповідні за рівнем курсам коледжів. Курс навчання за програмою коледжу (відповідає програмі бакалавра) триває від 4 до 5 років, так само й курс навчання за університетською програмою (відповідає програмі магістра). Виняток становлять медичні університети, де навчаються 6 років.

У 1999 році Угорщина приєдналася до Болонської конвенції. У рамках цього процесу з вересня 2006 року на всіх рівнях було запроваджено двохступеневу систему навчання, відповідну Болонській моделі (бакалаврські та магістерські програми).

Нині система вищої освіти Угорщини включає в себе 18 державних університетів, один громадський університет, 12 державних коледжів, 26 клерикальних освітніх установ і 9 коледжів, керованих громадськими фондами.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

За розподіл стипендій в Угорщині відповідає Угорська рада зі стипендій (HSB).

2005 року Міністерство освіти заснувало фонд стипендій для розвитку мобільності студентів вищих освітніх установ та надання іноземним громадянам можливості здобувати освіту в угорських вищих навчальних закладах.

Пропонуються стипендії за такими програмами:

1. Базовий університетський курс (5-10 місяців)

Вступні вимоги: кандидат повинен мати атестат про повну середню освіту і на момент подання заявки навчатися за програмою бакалаврату або спеціаліста.

2. Постдипломна освіта (3-21 днів або 1-10 місяців)

Вступні вимоги: кандидат на момент подання заявки повинен навчатися в магістратурі.

3. Аспірантура (1-3 роки)

Вступні вимоги: наявність диплому магістра.

4. Постдокторантура (1-10 місяців)

Вступні вимоги: науковий ступінь кандидата наук.

5. Дослідницька робота для старших викладачів або вчених (3-21 днів або 1-10 місяців).

Вступні вимоги: активна участь у наукових дослідженнях.

6. Літні курси (2-4 тижні)

Програми, пропоновані акредитованими навчальними або дослідницькими установами Угорщини, визначені заздалегідь. Стипендії діють тільки на час навчання та проведення досліджень на території Угорщини і не надаються для виробничих практик, заочних та неповних програм навчання. Заявки на отримання стипендій можуть подавати й громадяни України (за винятком осіб, які мають дозвіл на проживання в Угорщині). Стипендії на навчання за програмами базового університетського рівня виділяють тільки студентам, які спеціалізуються в області угорської мови та літератури.

Кандидати на отримання стипендій в галузі образотворчого мистецтва чи музики в окремих випадках мають також скласти відповідні іспити в прийймаючій організації в Угорщині. Кандидати на навчання в Музичному університеті ім. Ференца Ліста повинні направляти свої заяви безпосередньо до університету не пізніше 1 березня відповідного року, оскільки проходження вступного іспиту в університеті обов'язкове для отримання стипендії.

Кандидати можуть звертатися до відповідних установ у своїх країнах для з'ясування процедури і термінів подання заяв. Ті, своєю чергою, повинні надіслати відібрані ними заявки не пізніше 15

квітня відповідного року до Угорської ради зі стипендій (HSB). Такі заявки користуються перевагою. Документи можуть бути також надіслані й без рекомендації державної установи. Рішення HSB потім затверджується міністром освіти Угорщини. Про нього кандидатам повідомляють у червні.

Українські студенти можуть також брати участь в програмах Угорської ради зі стипендій через організації, що є її партнерами. Вони повинні бути молодшими 30 років, навчатися в українських університетах і знати угорську мову. Перевагу мають ті, що вивчають угорську мову та літературу. HSB надає можливість 5- чи 10-місячного курсу навчання в багатьох угорських вищих навчальних закладах, 2- чи 4-тижневий курс навчання в літніх школах та стипендії для цього. У літніх школах проводять мовні курси, програми культурного обміну та тематичні лекції на різні теми.

ЦЕНТРАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Центральноевропейський університет є головним освітнім проектом Інституту відкритого суспільства (Open Society Institute), створеного Джорджем Соросом. Він пропонує 1- та 2-річні курси навчання за широким спектром спеціальностей та фінансову допомогу під час перебування на навчанні. Спеціальності: економіка, екологія та політика, гендерні студії, історія, право, міжнародні відносини та європейські студії, медієвістика, математика, філософія, політологія, соціологія. Також є можливість навчання в бізнес-школі.

Грант Центральноєвропейського університету (Будапешт) для вчених зі Східної Європи. Освітньо-ресурсний центр університету за підтримки Інституту відкритого суспільства пропонує десятимісячний грант для вчених-викладачів зі Східної Європи (в тому числі з України) з метою розробки навчального курсу із подальшим його викладанням за місцем роботи кандидата (кандидатів).

Докладнішу інформацію про програми CEU та Інституту відкритого суспільства можна знайти у файлів інформаційно-ресурсного центру «Міжнародна освіта – Академія» – проекту Департаменту міжнародного співробітництва Києво-Могилянської академії

СТИПЕНДІАЛЬНА ПРОГРАМА ВИШЕГРАДСЬКОЇ ЧЕТВІРКИ

Міжнародний фонд Вишеградських держав пропонує стипендії на навчання у Чехії, Угорщині, Польщі та Словаччині. Програма поширюється і на українських студентів магістерського та докторського рівнів; стипендія становить 2500 євро на семестр. Для подачі заявки на отримання гранту заявники мають завершити хоча би 4 повні семестри навчання.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Угорської Республіки в Україні

м. Київ 01034, вул. Рейтарська, 33
тел.: (+38 044) 230-80-01, факс: (+38 044) 272-20-90
www.mfa.gov.hu/emb/kyiv

Угорська рада зі стипендій

BALASSI INTEZET, MOB IRODA. 1519 BUDAPEST PF.385. HUNGARY.
www.scholarship.hu

Угорська рада з освітньої акредитації www.mab.hu/english

Міністерство освіти Угорщини www.ok.m.gov.hu

Путівник по Угорщині www.tka.hu/pages/en/index.php?page

Громадський фонд Tempus www.tpf.hu

Інститут Балаші (BalassiInstitute) www.bbi.hu

Центральноевропейський університет www.ceu.hu

ФІНЛЯНДІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Фінляндія (фін. Suomi, швед. Finland), офіційно Фінляндська Республіка – держава у Північній Європі. Межує зі Швецією, Росією та Норвегією. На півдні й заході омивається Балтійським морем.

Главою держави є президент, якого громадяни обирають на шестирічний термін. Він ділить із парламентом (Едускунте) законодавчу владу. Виконавчі функції покладено на уряд – Державну раду.

Нижчою адміністративно-територіальною одиницею Фінляндії є комуни, які об'єднані у 19 провінцій. До Євросоюзу держава приєдналася 1 січня 1995 року. Країна славиться практичною відсутністю корупції й високим розвитком ІТ-галузі.

Самі фіни не називають свою країну Фінляндією. Більше того, у фінській мові навіть відсутній звук «ф». Для фінів їхня країна – Суомі, а самі вони суомалайсет (народ Суомі). Історію походження назв Суомі та Фінляндія достеменно не встановлено.

У Фінляндії два види установ вищої освіти – університети та політехнічні інститути. Завданням університетів є проведення наукових досліджень і забезпечення базової та післядипломної освіти, заснованої на науковій роботі. Політехнічна система вищої освіти ще досить нова, на постійній основі працює з 2000 року. Політехнічні інститути – це регіональні вищі навчальні заклади, діяльність яких зосереджено на промисловому та економічному розвитку регіонів країни.

столиця: Гельсінкі

загальна площа: 338 030 км²

грошова одиниця: євро €

офіційні мови: фінська, шведська

інші великі міста: Есбо, Тампере, Вантаа, Турку, Оулу

населення: 5,4 млн. осіб

домен інтернету: .fi .ax

державне свято: 6.12 – День Незалежності

час: GMT+2

тел. код: +358

НАВЧАННЯ У ФІНЛЯНДІЇ

У Фінляндії існують 20 університетів: 10 багатопрофільних університетів, 3 технічні університети, 3 вищі школи економіки та ділового адміністрування, а також 4 академії мистецтв. Усі ці вищі навчальні заклади державні. Крім того, освіту університетського рівня надає Коледж національної оборони, що знаходиться у підпорядкуванні Міністерства оборони. Загальне число студентів університетів нині становить близько 176 тис. осіб.

У Фінляндії ступені бакалавра та магістра є ступенями вищої освіти базового рівня. Отримання першого ступеню (kandidat) передбачає наявність 180 залікових одиниць (ECTS), що зазвичай відповідає 3 рокам навчання. Для отримання вищого ступеню (maisteri або magister), потрібно 300 залікових одиниць, тобто 5 років повного циклу навчання. При цьому наявність нижчого ступеню необов'язкова. Тобто, студент може навчатися за магістерською програмою, минаючи здобуття ступеню бакалавра. Втім, для окремих магістерських програм університети мають право встановлювати критерії відбору, які включають обов'язкову наявність ступеню бакалавра або проходження аналогічної програми навчання.

Університети також надають такі ступені: ліценціат (lisensiaatti / licenciati, термін підготовки 2 роки) і доктор (tohtori / doktor, термін підготовки 4 роки). Учуть у програмі на здобуття ступеня доктора можлива після отримання ступеня магістра. Перед початком роботи над докторською дисертацією аспірант, за бажанням, має право на здобуття ступеню ліценціата. Основну частину роботи, спрямованої на отримання ступенів ліценціата і доктора, складають наукові дослідження та підготовка дисертації.

Необхідною умовою навчання в магістратурі політехнічного вишу є політехнічний ступінь бакалавра та не менше 3 років досвіду практичної роботи. Ступінь магістра політехнічних наук передбачає отримання 60-90 залікових одиниць протягом 1,5 - 2 років навчання. Він еквівалентний ступеню університетського магістра.

Політехнічні вищі навчальні заклади дають освіту, орієнтовану на практичну діяльність в різних сферах бізнесу, промисловості та сфери обслуговування, особливо на регіональному рівні.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Фінляндія активно сприяє розвитку міжнародного освітнього співробітництва та залученню до своїх університетів іноземних студентів. Задля цього розроблено низку програм навчання англійською мовою.

Центр міжнародної мобільності (Centre for International Mobility, CIMO) – організація упорядкування Міністерства освіти Фінляндії, діяльність якої спрямована на розвиток міжнародних зв'язків. CIMO координує програми навчання та обміну, надає інформацію та консультативні послуги. Крім того, організація сприяє розвитку викладання фінської мови і культури, а також організовує літні курси фінської мови та культури для іноземних студентів.

Зацікавлені у проходженні повного курсу навчання у Фінляндії можуть знайти потрібну інформацію на сайті CIMO: www.cimo.fi. База даних містить відомості про програми навчання в університетах та політехнічних інститутах Фінляндії з викладанням англійською мовою. Якщо ви знайшли цікаву для вас програму, зверніться безпосередньо до міжнародного відділу відповідного навчального закладу. Для вступу зазвичай потрібен атестат про повну середню освіту та складання вступних іспитів. Слід, однак, враховувати, що стипендії CIMO надають насамперед аспірантам, які мають ступінь рівня магістра. Центр не надає стипендій для здобуття вищої освіти базового рівня.

ПРОГРАМИ ОБМІНУ

Якщо ви навчатесь в університеті або в політехнічному інституті в Україні й хотіли б відвідати Фінляндію в рамках короткострокової освітньої програми, можна скористатися програмами обміну, якщо в таких беруть участь ваша кафедра чи вищий навчальний заклад.

Терміни подання заявок публікуються на сайті CIMO. Результати відбору доводяться до відомих навчальних закладів, які подали заявки, до кінця весняного семестру. Обмін розпочинається восени. Додаткову інформацію про програму розміщено на сайті центру.

СТИПЕНДІЇ ДЛЯ АСПІРАНТІВ І ДОСЛІДНИКІВ

Центр CIMO надає стипендії молодим дослідникам (особам, які мають ступені рівня магістра або вище) для подальшого вдосконалення рівня освіти та проведення наукових досліджень в університетах Фінляндії. Умови відбору кандидатів, процедури подачі заявок, терміни і форми заяв залежать від типу програми. Слід враховувати, що у Фінляндії програми отримання ступеню магістра не вважаються програмами післяуніверситетської освіти.

СТИПЕНДІЇ ЦЕНТРУ CIMO

Програму стипендій CIMO призначено для молодих науковців-дослідників з будь-якої країни. Її надають на термін від 3 до 12 місяців.

Обов'язковою умовою для подання заявки є наявність у дослідника налагоджених зв'язків з приймаючим університетом у Фінляндії. Заявку на отримання гранту подає до центру CIMO кафедра фінляндського університету, що бажає прийняти у себе стипендіата. Це роблять принаймні за 3 місяці до початку запланованого періоду перебування іноземного дослідника у Фінляндії.

ПОГЛИБЛЕНЕ ВИВЧЕННЯ ФІНСЬКОЇ МОВИ В УНІВЕРСИТЕТАХ ФІНЛЯНДІЇ

Центр CIMO надає стипендії для поглибленого вивчення фінської мови в університетах Фінляндії. Стипендії призначено, насамперед, для студентів та аспірантів університетів за межами Фінляндії, які спеціалізуються на вивченні фінської мови та літератури. Стипендії надають переважно особам, які займаються підготовкою магістерських дисертацій.

Заявка на отримання такого гранту подається до центру CIMO особисто кандидатом. Терміни подання – квітень (для стипендій на осінній семестр) і жовтень (для стипендій на весняний семестр). Перед поданням заявки кандидату необхідно встановити контакт з приймаючим університетом. Детальнішу інформацію розміщено на сайті CIMO.

ПРОГРАМА NORTH 2 NORTH

Це програма для студентів, які вивчають проблеми північних територій і Арктики

www.uarctic.org/north2north.

ПРОГРАМА NORDPLUS NABO / NORD PLUS NEIGHBOUR

www.forskningsradet.no/is та www.norden.ru

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Фінляндії в Україні
м. Київ 01901, вул. Стрілецька, 14
тел.: (+38 044) 278-70-49, факс: 278-20-32
www.finland.org.ua

База даних програм навчання за обміном
надає інформацію про освітні програми для міжнародних студентів, доступні в університетах Фінляндії.
Зараз їх налічується біля 450.
www.finland.cimo.fi/studying/international_study_programmes.html

«National Union Of University Student In Finland» www.syl.fi/english/study

Сайт пропонує ресурси з отримання фінансової допомоги для навчання у Фінляндії, а також містить посилання на список вищих навчальних закладів Фінляндії.

ФРАНЦІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Французька Республіка (фр. La France, République Française) – держава на заході Європи, на півдні омивається Середземним морем, на заході – Атлантичним океаном. Франції також належать численні заморські території. Її материкова частина межує з Бельгією, Німеччиною, Люксембургом, Монако, Італією, Андоррою, Іспанією та Швейцарією. Територія Франції становить майже п'яту частину території ЄС.

Франція – держава з президентсько-парламентською формою правління. Главою держави є президент, якого обирають на 5 років загальним прямим голосуванням. Законодавчу владу здійснює парламент, що складається з Національної асамблеї (нижня палата) і Сенату (верхня палата). Протягом останніх п'ятиста років Франція є однією з провідних країн, вона справляє потужний політичний, економічний та культурний вплив на Європу та весь світ.

Франція – одна із держав-засновниць Європейського Союзу.

Сучасна система французької освіти формувалася протягом останніх двох століть та вважається однією з передових. Основні її особливості – перевага державних навчальних закладів і безкоштовність навчання (щоправда, університети стягують зі студентів номінальну платню). Особливістю є також практично однакова якість навчання у столиці та у провінції. Правила вступу до вищих навчальних закладів, вартість навчання та дипломи є однаковими для французів та іноземців. Останні становлять приблизно 12% студентів, що одержують вищу освіту у Франції.

Водночас французька освітня система має яскраво виражену національну специфіку. У цій країні своя система дипломів та вчених ступенів, особливий розподіл на цикли. І особливе ставлення до дипломів державних навчальних закладів: їх, як правило, цінують набагато вище за дипломи приватних шкіл та університетів.

столиця: Париж

загальна площа: 551 700 км²

грошова одиниця: євро €

офіційна мова: французька

інші великі міста: Марсель, Ліон, Тулуза, Бордо

населення: 65,9 млн. осіб

домен інтернету: .uk

державне свято: 14.07 – День взяття Бастилії

час: GMT+1

тел. код: +44

НАВЧАННЯ У ФРАНЦІЇ

У Франції налічується 89 державних університетів, де викладають найрізноманітніші дисципліни. Докторантура в них традиційно відкрита для іноземних дослідників: автором кожної четвертої докторської дисертації (PhD) є іноземний докторант.

Вищі школи (Grandes Ecoles) – це специфічні французькі навчальні заклади, які існують паралельно з університетами. У них проводять дуже суворий відбір студентів, викладання ведеться за найвищими стандартами. Програми навчання передбачають отримання базового ступеню магістра (термін навчання – 5 років) або ступенів проміжних рівнів – бакалавра (bachelor, термін навчання 3 роки), магістра природничих наук (master of science, термін навчання 4 – 5 років), магістра-спеціаліста (mastere specialise, термін навчання 6 років).

Спеціалізовані школи доповнюють пропозиції у сфері вищої освіти Франції спеціальностями в таких областях як мистецтво, мода, архітектура, туризм та готельний бізнес.

Французькі вищі відрізняються розмірами, але всі вони гарантують високу якість освіти. Для невеликих університетів характерне різноманіття дисциплін і велика кількість студентів першого циклу навчання. Університети великих провінційних міст – Лілля, Тулузи, Ліона, Бордо, Гренобля та інших зазвичай відрізняються вузькою спеціалізацією, у них більше студентів другого й третього циклів. Нарешті, у Паризькому окрузі, де зосереджено чверть усіх французьких студентів, можна знайти практично все – будь-які факультет, програму, спеціалізацію.

Французька університетська освіта ділиться на три цикли, по закінченню кожного з яких студент одержує відповідний диплом.

Перший цикл розраховано на два роки та завершується іспитом на одержання диплому про загальну (DEUG) або науково-технічну (DEUST) університетську освіту. Багато хто зупиняється саме на цьому щаблі, оскільки це дає можливість знайти непогану роботу.

Другий цикл також складається із двох-трьох років навчання. По закінченні першого року видається диплом ліценціата (licence), а наступний закінчується одержанням диплому магістра (maitrise).

Нарешті, протягом третього циклу поглиблено вивчається обрана спеціальність. Це супроводжується самостійною науковою працею, тему якої претенденти зобов'язані сформулювати до вступу на програму. При успішному закінченні цього етапу видається диплом про спеціальну вищу освіту (DESS) або поглиблену освіту (DEA).

Вступ до французьких навчальних закладів – процес досить складний. Рішення про визнання рівня отриманої вами в Україні освіти таким, що відповідає необхідному, в кожному конкретному випадку ухвалює керівництво університету.

Людині, що твердо знає, у якому саме французькому виші вона хоче вчитися, найкраще надіслати листа до його приймальної комісії. У листі слід викласти причини, що спонукали зупинити свій вибір саме на цьому навчальному закладі та розповісти про себе. Шанси одержати позитивну відповідь набагато більші у тих, хто провчився рік або два в українському ВНЗ та готовий пожертвувати ними, ставши першокурсником – тільки тепер уже французьким.

Те ж саме можна зробити за посередництва Французького культурного центру. Там можна одержати бланк заяви, до якої слід додати завірений переклад на французьку свідоцтва про народження, атестату про середню освіту, а для студентів – ще й транскрипту (переліку прослуханих у ВНЗ курсів з оцінкою за кожний). Документи можна здати співробітникам центру.

При багатьох університетах діють підготовчі курси для іноземців, на які приймають і українських випускників середніх шкіл. Головний наголос у програмах робиться на оволодінні французькою мовою. Після закінчення курсів кожен, хто витримає екзамен, стає студентом даного вишу.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

BOURSES D'ETUDES (СТИПЕНДІЇ НА НАВЧАННЯ)

Такі стипендії передбачають стовідсоткове або часткове фінансування. Їх надають студентам, які бажають продовжувати навчання у Франції за магістерськими програмами (при цьому перевага надається тим, хто націлюється на другий рік магістратури – M2).

Області вивчення та спеціальності: без обмежень.

Основні вимоги:

- наявність отриманого в Україні ступеню бакалавра;
- українське громадянство, статус студента і проживання в Україні на час подачі заявки;
- високий рівень володіння французькою мовою (якщо викладання в рамках обраної магістерської програми ведеться нею);
- вік не більше 35 років.

BOURSES DE COUVERTURE SOCIALE (стипендії на покриття витрат із соціального страхування)

Ці стипендії надаються урядом Франції й призначені для студентів, що навчаються за програмами будь-якого рівня навчання (переважно рівня Licence 3 або Master 1).

BOURSES DE THESE EN COTUTELLE (стипендії для підготовки дисертацій (PhD))

Відповідно до спільних програм аспірантури / докторантури їх учасники проводять у Франції 6 місяців на рік. Стипендії надаються на 3 роки і покривають витрати на перебування у Франції. Галузі вивчення та спеціальності: без обмежень.

BOURSES D'EXCELLENCE EIFFEL (стипендії Ейфеля для найвидатніших студентів)

Призначені для талановитих іноземних студентів, що бажають продовжити навчання у Франції за чотирма основними напрямками: інженерні науки, економіка та менеджмент, правознавство та політичні науки, державне управління. Для отримання стипендії необхідно звернутися до обраного вищого навчального закладу. Той, у разі ухвалення позитивного рішення, спрямує вашу заявку до організації, яка вирішує щодо надання стипендій Ейфеля. Зразок бланку заяви-анкети розміщено на інтернет-сайті: www.egide.asso.fr/eiffel. Стипендії надаються з осіннього та весняного семестрів.

ПРОГРАМА «КОПЕРНИК» (COPERNIC)

Програма орієнтована на молодих економістів, інженерів і юристів з країн Східної та Центральної Європи. Метою є сприяння вивченню сучасних методів менеджменту. Тривалість – 12 місяців, з них 7 місяців навчання в одній з французьких вищих шкіл (Grande Ecole) і 5 місяців стажування на підприємстві. Термін подачі заявок – до 28 лютого кожного року.

BOURSES DE L'ASSOCIATION LE PONT NEUF (стипендії Асоціації PONT NEUF)

Асоціація Pont Neuf надає стипендії в рамках трьох основних програм:

1. Стипендію Філіпа Аберта для вивчення політології (Bourse Philippe Habert) призначено для студентів Міжнародного навчального циклу з політичних наук в Паризькому інституті політичних наук www.sciences-po.fr/daie

2. Програму для молодих лікарів (Bourse «Jeunes medecins») призначено для студентів медичних спеціальностей і молодих лікарів, які бажають пройти стажування тривалістю 6 тижнів в одній з клінік Парижа. Стипендії надають студентам п'ятого чи шостого курсів медичних інститутів та факультетів, а також молодим лікарям, що отримали диплом не більше двох років тому. Кандидату необхідно представити проект стажування.

3. Стипендія для лікарів-фахівців (Bourse «Medecins specialistes») для проходження стажування від 4 до 6 місяців у французькій клініці. Основні вимоги: вік не більше 35 років, наявність у кандидата диплому про вищу медичну освіту або наукового ступеню в галузі

зі медицини; наявність розробленого медичного проекту, придатного до реалізації у французькій клініці й перспективного для української системи охорони здоров'я. Термін подачі заявок – до 15 березня кожного року.

Контакти: тел.: +33 1 42 21 06 93, факс: +33 1 40 28 06 62

BOURSES DE STAGE ET SEJOUR SCIENTIFIQUE

(стипендії для проходження навчального стажування або наукового відрядження)

Стажування на термін від двох тижнів до шести місяців пропонуються студентам і фахівцям з вищою освітою, які бажають підвищити кваліфікацію в сфері своєї професійної діяльності.

Області вивчення та спеціальності: без обмежень, включаючи медицину, журналістику, кінематографію (річне стажування в школі FEMIS), музику (стажування у Вищих національних консерваторіях Парижа та Ліона), а також архівну справу.

Основні вимоги: українське громадянство і проживання в Україні; добре знання французької мови; для медичного напрямку – не менше 9 років навчання в галузі медицини.

BOURSE DE STAGE LINGUISTIQUE D'ETE

(стипендії для проходження літнього мовного стажування)

Область вивчення: французька мова.

Є стипендії двох видів:

- стипендії для студентів – майбутніх викладачів французької мови як іноземної в школах і вищих навчальних закладах;
- стипендії для студентів, що спеціалізуються у будь-якій галузі крім французької мови та вивчають її як іноземну; мета стипендії – надання студентам підтримки у вивченні французької та її використанні в майбутній професійній діяльності.

НАЦІОНАЛЬНА АГЕНЦІЯ З ПИТАНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ФРАНЦІЇ

Багато практичної інформації щодо навчання у Франції ви зможете знайти на сайті <http://www.ukraine.campusfrance.org>. Різновиди стипендій, каталог доступних стипендій та грантів на даний момент, необхідні документи, специфіка вищої освіти у Франції: тут зібрано всю цю та іншу інформацію. Існує система пошуку за ключовими словами, окремий пошук для претендентів на бакалаврську, магістерську та аспірантську освіту тощо.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Франції в Україні

м. Київ 01901, вул. Рейтарська, 39

тел.: (+38 044) 590-36-00, факс: (+38 044) 590-36-30

www.ambafrance-ua.org

Французький інститут в Києві

м. Київ 01054, вул. Гончара, 84

тел.: (+38 044) 482 2371, 482 0672, 486 7498; факс (+38 044) 484 1687

www.institutfrancais-ukraine.com

CNOUS (Centre national de soeuvres universitaires et scolaires) www.cnous.fr

EGIDE (Centre francais pour l'accueil et les echanges internationaux) www.egide.asso.fr

Міністерство у справах молоді, освіти і наукових досліджень

(Ministere de lajeunesse, del'education nationale et de la recherche) www.education.gouv.fr

Національне бюро інформації з питань навчання і видів професійної діяльності

(Office national d'information sur les enseignements et les professions (Onisep)) www.onisep.fr

Національна агенція з питань вищої освіти у Франції www.ukraine.campusfrance.org

ХОРВАТІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Хорватія – держава на півдні Центральної Європи, частково на заході Балканського півострова. Країна складається з двох частин: континентальної, розташованої головним чином у басейні ріки Сави, та адриатичної, витягнутої вузькою смугою вздовж моря. Адриатичне узбережжя Хорватії та численні острови є популярними напрямками міжнародного туризму.

Країна межує зі Словенією, Угорщиною, Сербією, Боснією та Герцеговиною, Чорногорією. До Євросоюзу Хорватія приєдналася 2013 року.

Хорватія є унітарною парламентською республікою. Глава держави – президент, якого обирають прямим голосуванням на п'ятирічний термін. Президент за згодою парламенту призначає прем'єр-міністра. Уряд є виконавчою гілкою влади, відповідальною за підготовку законодавства та бюджету, імплементацію законів, проведення зовнішньої та внутрішньої політики. Парламент в Хорватії однопалатний, більша частина його обирається за партійними списками, частина – від національних меншин. Крім хорватів, які складають переважну більшість населення, у країні проживають досить численні етнічні групи сербів, боснійців, італійців, угорців, албанців, словенів та чехів.

Адміністративно Хорватія ділиться на 20 жупаній (округів). Жупанії поділяються на громади та міста. Загалом у Хорватії 6695 населених пунктів, 204 з яких – міста, а решта – села).

столиця: **Загреб**

загальна площа: **56 594 км²**

грошова одиниця: **куна (HRK)**

офіційна мова: **хорватська**

інші великі міста: **Спліт, Рієка, Осієк**

населення: **4,2 млн. осіб**

домен інтернету: **.hr**

державне свято: **25.06 – День Незалежності**

час: **GMT+1**

тел. код: **+385**

НАВЧАННЯ У ХОРВАТІЇ

Хорватська система вищої освіти має тривалі традиції, базовані насамперед на низці публічних університетів. Найдавнішим є університет Задара, створений ще 1396 року. Заснований у 1669 році Загребський університет є найстарішим безперервно працюючим університетом у Південно-Східній Європі.

Нині в країні вісім університетів: у Загребі, Спліті, Рієці, Осієку, Задарі, Пулі, Дубровнику (в останньому крім класичного університету є ще міжнародний університет).

У Хорватії діє бінарна система вищої освіти, коли студенти можуть обирати між двома її типами:

- університетська, базована на академічних програмах, що проводяться винятково в університетах;
- професійні дослідження, які складаються з професійних програм, що проводяться в політехнічних інститутах і коледжах прикладних наук (у виняткових випадках, професійні програми можуть бути також реалізовані в університетах).

Систему вищої освіти Хорватії було реформовано відповідно до Болонського процесу і структуровано відповідно до трьох рівнів – бакалаврат, магістратура та докторантура. Навчальний процес також організовано відповідно до Європейської системи трансферу оцінок. Тому навчання в Хорватії є, зокрема, зручним для іноземних студентів, оскільки результати його визнаватимуть в їхніх країнах.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Стипендіальні програми для іноземців у Хорватії обмежені і доступні у двох випадках.

Перший вид стипендій надається громадянам держав, з якими Міністерство науки, освіти і спорту Республіки Хорватія підписало двосторонні угоди зі співпраці або з якими має чинні освітні програми. До переліку таких країн входить і Україна.

На другий вид стипендій можуть подаватися ті, хто навчається в іноземних вузах за спеціальністю «Хорватська мова та література» (у тому числі громадяни України). Причому студенти, які подаються на цей різновид стипендії, мають закінчити мінімум два семестри навчання в рідному виші.

Учасникам програм виплачують кошти, а також оплачують проживання та харчування. Заявка на отримання стипендії має бути подана від закладу, де навчається аплікант – індивідуальні заявки не приймаються.

Черговий прийом заявок на отримання вказаних стипендій на 2015-16 навчальний рік завершується 17 квітня 2015-го. Документи треба надсилати до Агенції з мобільності та програм ЄС.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Хорватії в Україні
вул. Артема 51/50, 01901 Київ
Тел. +380 44 486 2122, 489 8730
croemb.ukraine@mvpri.hr
www.ua.mfa.hr

Агенція з мобільності та програм ЄС
вул. Франкопанська, 26, 10000 Загреб
Тел. +385 (0)1 5557 805
bilateral@mobilnost.hr
www.mobilnost.hr

Міністерство науки, освіти та спорту Хорватії
www.public.mzos.hr

ЧЕХІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Чеська Республіка (чеськ. *Česko*), розташована в Центральній Європі. До її складу входять історичні області Богемія, Моравія та Чеська Сілезія. Межує з Польщею, Німеччиною, Австрією та Словаччиною.

Чехія є парламентською республікою. Законодавча влада належить двопалатному парламенту, який обирає главу держави – президента. Той призначає прем'єр-міністра, а також може ветувати закони, розпускати за певних умов парламент, пропонувати суддів Конституційного суду. Адміністративно Чехія складається зі столиці та 13 країв (областей).

До Євросоюзу Чехія вступила 1 травня 2004 року. За економічними показниками держава серед лідерів у центральній та східній Європі.

Чеська освіта якісна й високо цінується в інших державах. Перший університет було засновано в Чехії 1348 року імператором Карлом IV. Він і нині носить його ім'я – Карлов університет. На сьогодні до системи вищої освіти Чеської Республіки входять 62 вищих навчальних заклади, з яких 24 – громадські, 4 – державні (три військові училища і поліцейська академія) та 34 – приватні. Близько 38% студентів навчаються в Празі, 21% – в Брно, решта – у таких регіональних центрах як Острава, Пардубіце, Чеське Будейовіце, Пльзень та інші.

Дипломи чеських вишів визнаються працедавцями в усьому світі. Водночас навчатися в Чехії дешевше, ніж у багатьох державах Західної Європи. Громадяни Чехії та іноземці вступають до чеських вишів на абсолютно рівних умовах. Головний критерій – знання чеської мови на високому рівні, оскільки всі абітурієнти мають скласти нею вступні іспити з профільних предметів (визначаються самим вишем).

столиця: Прага

загальна площа: 78 870 км²

грошова одиниця: чеська крона (CZK)

офіційна мова: чеська

інші великі міста: Брно, Острава, Пльзень, Оломоуц

населення: 10,5 млн. осіб

домен інтернету: .cz

державне свято: 28.10 – День Республіки

час: GMT+1

тел. код: +420

НАВЧАННЯ У ЧЕХІЇ

Навчання в чеських державних вишах для іноземних громадян безкоштовне (як і для громадян Чехії), якщо воно здійснюється чеською мовою. Якщо студенти навчаються іноземною мовою (зазвичай англійською), то навчання платне – приблизно від 3 до 10 тис. доларів на рік, залежно від престижності вибраного вишу та спеціальності.

Існує мережа приватних вищих навчальних закладів, вони надають освіту переважно в сфері бізнесу, економіки та банківської справи. Навчання в них платне (від 1 до 2,5 тис. доларів в рік з можливістю посеместрової оплати), проте ці виші користуються великою популярністю.

Карлов університет у Празі (Charles University), університет ім. Ф. Палацького (Palacky University) у м. Оломоуц та університет ім. Т. Масарика (Masaryk University) у м. Брно є традиційними багатопрофільними вишами університетського типу, що поєднують в собі гуманітарні напрями, природничі науки, теологію та медицину. Серед економічних вузів провідне місце займає Празький економічний університет.

Система вищої освіти в Чехії поділяється на три рівні: бакалаврат, магістратура і докторантура.

Бакалаврат. Середня тривалість навчання 3 роки, випускники здобувають закінчену вищу освіту з присвоєнням ступеню «бакалавр». Щоб отримати цей ступінь, необхідно скласти державний бакалаврський іспит.

Магістратура. Після отримання ступеню бакалавра можна продовжити навчання за магістерською програмою. Стандартний термін навчання 2 - 3 роки. У цей період допускається зміна вишу або факультету. Для навчання за цією програмою необхідно скласти 2 - 3 перехідних іспити з профільних предметів обраної спеціальності, але в багатьох вишах бакалаврів зараховують на магістерську підготовку без іспитів. До складання перехідних іспитів допускаються також студенти (з неповною вищою освітою) з інших країн.

Докторантура. Стандартний термін навчання 2 - 3 роки з подальшим державним іспитом і захистом дисертації. Після його закінчення студент отримує академічний титул і ступінь доктора наук (PhD).

Однією зі складових навчання в них є обов'язкова піврічна практика, завдяки чому їхні випускники добре підготовлені до трудової діяльності.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Уряд Чеської Республіки фінансує з бюджету здобуття освіти чеськими та іноземними студентами чеською мовою в державних вищих навчальних закладах.

Більшість вишів надає іноземцям можливість оволодіти чеською на спеціальних курсах при підготовчих факультетах.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Чеської Республіки в Україні

м. Київ 01901, вул. Ярославів вал, 34-А

тел.: (+38 044) 272-21-10, 272-04-31; факс: (+38 044) 272-62-04

www.mzv.cz/kyiv

Міністерство освіти, молоді та спорту Чеської Республіки www.msmt.cz

Департамент зарубіжних служб при Міністерстві освіти, молоді та спорту www.dzs.cz

Міністерство закордонних справ Чеської Республіки www.mzv.cz

Центр вищої освіти www.csvs.cz

Інститут мовної та професійної підготовки www.ujop.cuni.cz

Празький освітній центр www.educationcenter.cz

ШВЕЦІЯ

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Королівство Швеція (швед. Konungariket Sverige) – держава у Північній Європі, у східній частині Скандинавського півострова (між Скандинавськими горами та Балтійським морем). Межує з Норвегією та Фінляндією. Територія країни розділена на чотири географічні регіони: Норланд, або Балтійський схил – Центральна Швеція, де багато озер; південний регіон Смоланд, що складається з лісистих плато, і півострів Сконе на південному кордоні Швеції. Їй також належать острови Готланд і Еланд.

Швеція з 1809 року є конституційною монархією, з 1719-го в країні функціонує парламентська система. Глава держави, Король Карл XVI Густав, має лише номінальні функції. Виконавча влада представлена Кабінетом міністрів, підзвітним однопалатному парламенту – Ріксдагу.

До Євросоюзу Швеція приєдналася 1995 року.

Ще в ХХ столітті Швеція була країною еміграції, нині ж вона держава, приваблива для іммігрантів. Тож сучасне шведське суспільство є мультикультурним, включає в себе представників різних етносів і народів.

У Швеції всі навчальні заклади є державними та надають освіту безкоштовно. Шведські виші прагнуть до універсальності освітніх послуг, що спрощує систему управління та акредитації й призводить до інтенсивніших зв'язків між навчальними закладами та їхніми програмами, переходів студентів та викладачів з одних вишів до інших. Водночас шведські вищі навчальні заклади достатньо самостійні у виборі партнерів та встановленні міжнародних зв'язків.

столиця: Стокгольм
загальна площа: 449 960 км²
грошова одиниця: шведська крона (SEK)
офіційна мова: шведська

інші великі міста: Гетеборг, Мальме, Уппсала
населення: 9,6 млн. осіб
час: GMT+1
домен інтернету: .se
державне свято: 6.06 – День Прапора

НАВЧАННЯ У ШВЕЦІЇ

У Швеції існує загальнонаціональний координаційний та інформаційний центр, що займається питаннями міжнародних контактів – Шведський Інститут (Svenska Institutet). Проте бажаним продовжити в цій державі освіту слід спочатку звернутися до обраного навчального закладу та отримати згоду потенційного наукового керівника (для аспірантів та стажерів-дослідників). Після цього можна звертатися до інституту за фінансовою підтримкою, про яку також буде клопотати обраний заклад.

Вступити до вищого навчального закладу на першій щабель освіти для нерезидента практично неможливо. Для цього окрім володіння шведською та наявним еквівалентом шведського атестату зрілості необхідно надати серйозні обґрунтування свого прагнення вступити до вишу саме у Швеції, а також гарантії фінансового забезпечення протягом усього терміну навчання. Значно простіше зареєструватися на спеціальну програму навчання. Про наявність місць та вимоги до аплікантів можна дізнатися у Шведському Інституті. У багатьох вишах є спеціальні міжнародні програми, де навчаються англійською.

Система вищої освіти Швеції двоступенева.

ПЕРШИЙ СТУПІНЬ

Вища освіта базового рівня здійснюється у формі навчальних курсів. Причому студенти можуть вибрати окремі курси і комбінувати їх. За кожен присуджуються залікові одиниці або бали. Протягом одного року необхідно отримати 60 таких одиниць. Диплом (högskoleexamen) присуджується за наявності не менше 120 (два роки очної форми навчання). Такий диплом можна отримати в усіх університетах та інститутах. Ступінь бакалавра (kandidatexamen) передбачає наявність 180 залікових одиниць, що відповідає 3 рокам навчання. Для отримання наступного ступеню магістра (magisterexamen) потрібно ще 120 залікових одиниць.

ДРУГИЙ СТУПІНЬ

Ступінь ліценціата (licentiatexamen) потребує 120 залікових одиниць (2 роки навчання та дослідницької діяльності, включаючи велику дипломну роботу) при наявності не менше 180 залікових одиниць від першого ступеню вищої освіти. Цей ступінь може присуджуватися як проміжний при навчанні за програмою на здобуття ступеню доктора наук (doktorsexamen). Для отримання докторського ступеню необхідно мінімум чотири роки навчання і 240 залікових одиниць. Докторська дисертація повинна описувати проведену наукову роботу і включати результати дослідження. Обов'язковою вимогою є опублікування її офіційний захист дисертації.

СТИПЕНДІЇ ТА ГРАНТИ

Цілком реально вступити до університету Швеції, одержавши грант на навчання. За інформацією щодо відповідних курсів і програм слід звертатися прямо до університетів та коледжів. Фахівці з роботи з іноземними студентами та члени приймальної комісії можуть надати всю необхідну інформацію і форми заявок.

Процедури подачі заявок різняться залежно від статусу й громадянства кандидата, рівня володіння ним шведською мовою. Форми та терміни подачі заявок також можуть варіюватися. Стипендії розподіляє Шведський Інститут.

Детальнішу інформацію можна отримати на інтернет-сайті: <http://www.si.se>

ПРОГРАМА ВІСБЮ (VISBY PROGRAMME)

Основною метою Програми Вісбю (за назвою головного міста острова Готланд) є зміцнення академічних зв'язків та співпраці між Швецією та країнами, що не входять до Європейського Союзу: Білоруссю, Україною та низкою регіонів Росії.

У рамках програми фінансування можуть отримати академічні організації із цих держав. Мережевим академічним програмам, в яких беруть участь розташовані в регіоні Вісбю організації, може бути надано підтримку на території ЄС – в Естонії, Латвії, Литві та Польщі.

У рамках програми студенти можуть отримати індивідуальні стипендії. При цьому основна їх кількість видається студентам з країн, що не входять до ЄС.

Гранти бувають трьох видів: на реалізацію проектів і налагодження зв'язків між організаціями, індивідуальні стипендії та гранти на короткострокові поїздки. Інформацію про терміни подачі заявок слід уточнити на інтернет-сайті Шведського Інституту.

ПРОЕКТИ І ЗВ'ЯЗКИ МІЖ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Підтримка проектів і зв'язків між організаціями націлена на стимулювання довгострокового співробітництва між вищими освітніми установами.

Фінансову підтримку можуть також отримати ініціативи з освітнього співробітництва між академічними установами та організаціями, пов'язаними з торгівлею, промисловістю, управлінням, культурою та засобами масової інформації.

Форма фінансування проектів і контактів між організаціями включає оплату поїздок і проживання. Учасники проектів, зі свого боку, зазвичай виплачують заробітну плату викладачам / науковцям.

Індивідуальні стипендії розраховуються виходячи з вартості проїзду в країну навчання і назад, витрат на проживання та харчування на період навчання.

Пріоритетними вважаються проекти, націлені на розвиток економічних і політичних реформ та організаційний розвиток в регіоні дії Програми Вісбю. Вітається активна участь жінок.

Заявка повинна бути спрямована шведською або закордонною освітньою установою вищої школи. До неї додаються документи, що підтверджують інтерес учасників до запланованого проекту. Термін подачі заявок – початок березня кожного року. Зразок заявочної анкети і точні дати подання документів можна знайти на сайті Шведського Інституту.

ІНДИВІДУАЛЬНІ СТИПЕНДІЇ

Такі стипендії призначені для навчання або проведення досліджень в університетах і коледжах Швеції. Їх надають студентам базової програми навчання, студентам магістерських програм і аспірантам на термін від одного місяця до двох років. Програма, за якою планує навчатися кандидат, повинна бути продовженням попереднього етапу навчання. Надаються також стипендії для здійснення практичних академічних досліджень.

Якщо ви збираєтесь навчатися в Швеції у рамках переддипломної програми навчання, ви насамперед повинні бути прийняті освітнім закладом, де збираєтесь здобувати освіту. Для отримання стипендії необхідно надати лист - підтвердження з цього університету.

Термін подачі заявок – до початку березня кожного року. Детальніша інформація, форми заявок і точні дати доступні на сайті Шведського Інституту.

Розмір стипендії розраховується виходячи з вартості проїзду до Швеції і назад. Крім цього, оплачується проживання і харчування протягом періоду навчання. Про умови навчання на курсах для аспірантів або проведення у Швеції дослідницької роботи,

необхідної для отримання докторського чи постдокторського ступеню, можна дізнатися на сайті: www.sweden.se/eng/home/Education/

Інформацію про деталі навчання за програмами магістерської підготовки можна отримати на сайті: www.sweden.se/eng/home/Education/

ГРАНТИ ДЛЯ КОРОТКОСТРОКОВИХ ПОЇЗДОК

Гранти для короткострокових поїздок надають ученим з регіону дії Програми Вісбю для проведення досліджень, лекцій, участі в наукових конференціях у Швеції. Короткострокові поїздки тривають від 1 до 2 тижнів. Розмір гранту розраховується виходячи з транспортних витрат і витрат на проживання та харчування під час поїздки.

Заявка на грант для короткострокових поїздок може бути подана максимум на три людини. Якщо її подають на одну людину, то використовується така ж форма, як і для індивідуального гранту (розміщено на інтернет-сайті: www.studyinsweden.se).

Якщо заявку подають на двох або трьох осіб, необхідно заповнити спеціальну форму заявки на підтримку проєктів та зв'язків між організаціями (є на тому ж сайті).

Заявки на гранти для короткострокових поїздок повинні бути отримані Шведським Інститутом не пізніше, ніж за вісім тижнів до запланованої поїздки.

Надсилати їх слід на таку адресу:

Swedish Institute, Box 7434 SE-103 91 Stockholm, Sweden

факс: +46 8 20 72 48 (заявки, надіслані факсом або електронною поштою, не розглядаються).

ПРОГРАМА СТИПЕНДІЙ ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ (GUEST SCHOLARSHIP PROGRAMME)

Представники будь-якої держави, за винятком громадян скандинавських країн, можуть подати заявку на участь у Програмі стипендій для іноземних студентів.

Ця програма Шведського Інституту спрямована на підтримку студентів, які хочуть вчитися в шведських університетах за програмами підготовки магістрів або аспірантів. Стипендії надають незалежно від обраної спеціалізації. Детальнішу інформацію можна отримати на сайті Шведського Інституту. Також інформацію про стипендії розміщено на інтернет-сайті: www.studyinsweden.se.

ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ДЕТАЛЬНІШУ ІНФОРМАЦІЮ:

Посольство Швеції в Україні

Київ, 01901, вул. Івана Франка, 34/33

тел.: (+38 044) 494-42-70, факс: (+38 044) 494-42-71

www.swedenabroad.com/kiev

Шведський Інститут (Svenska Institutet)

www.si.se

Офіційний сайт, присвячений навчанню в Швеції

www.studyinsweden.se

Відділ зі співпраці в галузі наукових досліджень (SAREC),

Шведське управління міжнародного співробітництва в галузі розвитку (SIDA)

www.sida.se

Відділ міжнародних програм

www.programkontoret.se

Міністерство освіти і науки Швеції (Utbildningsdepartementet)

www.sweden.gov.se/sb/d/2063

Національне агентство з вищої освіти (hogskoleverket)

www.hsv.se

Асоціація вищої освіти Швеції (Sveriges universitets-och hogskoleforbundet)

www.suhf.se

В УКРАЇНІ ДІЮТЬ ДЕВ'ЯТНАДЦЯТЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ ЄС:

Національна академія державного управління при Президентіві України

20, вул. Е. Потьє, м. Київ, 03057
4-й поверх, ауд. 401; тел.: (+38-093) 987-80-08
e-mail: eintegr@i.ua

Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Т. Шевченка

36/1, вул. Мельникова, м. Київ, 04119
1-й поверх, бібліотека; тел.: (044) 481-44-11, 481-
44-42; e-mail: eui.iir@gmail.com

Інститут міжнародних відносин Національного авіаційного університету

4, пр. Відрадный, м. Київ, 03061; корп. 7, кім. 204
тел. (044) 406-77-66; e-mail: imv@nau.edu.ua

Дніпропетровський національний університет ім. Олеса Гончара

8, вул. Козакова, м. Дніпропетровськ, 49050
бібліотека; тел.: (056) 374-98-31, 776-82-96
e-mail: librarydnu@gmail.com

Тернопільський національний економічний університет

11, вул. Львівська, м. Тернопіль, 46020; корп. 1,
бібліотека; тел. (0352) 47-50-63
e-mail: presa@tane.edu.ua

Херсонський державний університет

2, вул. 40 років Жовтня, м. Херсон, 73000
тел. (0552) 32-67-41, факс (0552) 32-67-85,
32-11-29; e-mail: AKulik@ksu.ks.ua,
spivakovska@ksu.ks.ua

Українська академія банківської справи НБУ

9/1, вул. Покровська, м. Суми, 40000; наукова
бібліотека, кім. 218; тел. (0542) 66-51-06;
моб. (+38-097) 335-77-25; факс (0542) 66-51-07
e-mail: petryna@uabs.ebu.ua

Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича

23, вул. Лесі Українки, м. Чернівці, 58000
2-й поверх, бібліотека; тел. (0372) 58-47-68
e-mail: eui@chnu.edu.ua

Харківський національний економічний університет

9 А, пр. Леніна, м. Харків, 61001
науково-бібліотечний корпус, ауд. 309
тел.: (057) 702-11-14 (попросити з'єднати 211),
702-07-19; e-mail: romashka260168@gmail.com,
library@ksue.edu.ua

Таврійський національний університет ім. Вернадського

4, просп. Вернадського, м. Сімферополь, 95007
наукова бібліотека, корпус Б

тел. (066) 507-10-28; e-mail: library@crimea.edu

Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки

30 А, вул. Вінниччина, м. Луцьк, 43021
бібліотека СНУ; тел./факс (0332) 24-40-38
e-mail: aboyar@rambler.ru

Севастопольський національний технічний університет

29, вул. Університетська, м. Севастополь, 99053
бібліотека, кім. 403; тел. (0692) 43-50-57
e-mail: library@sevgtu.sebastopol.ua

Одеський національний економічний університет

8, вул. Преображенська, м. Одеса, 65082
наукова бібліотека
тел. (048) 723-03-78; моб. (+38-067) 482-73-76
e-mail: iceu@oneu.edu.ua

Білоцерківський національний аграрний університет

8/1, пл. Соборна, м. Біла Церква, 9100
головний корпус, наукова бібліотека;
тел. (04563) 3-11-68; моб. (+38-098) 270-43-54
e-mail: andrej.bilan@mail.ru, gulajpole@ukr.net

Вінницький національний технічний університет

95, Хмельницьке шосе, м. Вінниця, 21021 голо-
вний корпус, кімн. 104; тел. моб. (+38-093) 313-
40-04; e-mail: vinncei@gmail.com

Донецький національний університет

24, вул. Університетська, м. Донецьк, 83001
наукова бібліотека, кімн. 103;
тел. (062) 302-92-73; моб. (+38-050) 278-53-54;
e-mail: ihor.todorov@gmail.com;
shtukarin@donnu.edu.ua

Прикарпатський національний університет

ім. Василя Стефаника

1, вул. Чорновола, Івано-Франківськ, 76000
Інститут історії, політології і міжнародних
відносин; тел. моб. (+38-067) 650-96-58
e-mail: natali.marchuk@gmail.com, eui@pu.if.ua

Чорноморський державний університет

ім. Петра Могили

10, вул. 68-ти Десантників, Миколаїв, 54003
ауд. 305; тел. (0512) 46-41-24, моб. (+38-050)
546-56-04; e-mail: mykhaylo.bagmet@gmail.com

Львівський Національний університет ім. Івана Франка

19, вул. Січових стрільців, м. Львів, 79602
факультет міжнародних відносин, к. 202
тел. (032) 239-46-56; моб. (+38-067) 968-27-94,
(+38-096) 920-29-08; факс (032) 272-79-73
e-mail: eui.lviv@gmail.com

Ви також можете отримати інформацію та буклети про ЄС українською мовою за такою адресою:

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

10, вул. Круглоуніверситетська, Київ, Україна 01024

Тел.: +380 44 390-80-10, факс: +380 44 253-45-47

Інтернет: <http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/>

Ел. пошта: delegation-ukraine@eeas.europa.eu,

delegation-ukraine-press@eeas.europa.eu (відділ преси та інформації)

Представництва Європейського Союзу працюють в усіх країнах - членах ЄС
та в багатьох інших країнах світу.

ІНША ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

■ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Інформація всіма офіційними мовами Європейського Союзу доступна на веб-сайті: <http://europa.eu>

■ ОСОБИСТО

В Україні функціонують Інформаційні центри ЄС. Інформацію щодо центрів можна знайти на веб-сайті Представництва ЄС в Україні: <http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/>

■ ЗА ТЕЛЕФОНОМ АБО ЕЛЕКТРОННОЮ ПОШТОЮ

EUROPE DIRECT – це служба, яка відповідає на запитання щодо Європейського Союзу. Ви можете скористатися цією послугою за телефоном: 00 800 6 7 8 9 10 11 (або за оплачуваним телефоном з-поза меж ЄС: (32-2) 299 96 96) чи за допомогою електронної пошти з веб-сайту <http://europedirect.europa.eu>

■ ЧЕРЕЗ ДРУКОВАНІ ВИДАННЯ

Публікації про ЄС можна отримати лише одним клацанням миші на веб-сайті книжкового магазину ЄС: bookshop.europa.eu

НАВЧАЙСЯ В ЄВРОПІ!

Європейський Союз

ПРЕДСТАВНИЦТВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В УКРАЇНІ

10, вул. Круглоуніверситетська, м. Київ, 01024 Україна

тел.: +380 (44) 390-80-10, факс: +380 (44) 253-45-47

e-mail: delegations-ukraine@eeas.europa.eu

delegations-ukraine-press@eeas.europa.eu (відділ преси та інформації)

<http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine>

<http://europa.eu>

Facebook: <http://www.facebook.com/EUDelegationUkraine>

Twitter: <http://twitter.com/EUDelegationUA>

doi: 10.2871/521954

ISBN 978-92-9238-257-5

9 789292 138257 5